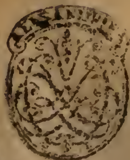
VERIDICA TERRE SANCTE: Regionumque finitimarum: ac in eis mirabilium Descriptio. Nusque antehac impressa.

Ioan: R . K . Lectori.S.P.D.

Accipe Borchardi patris: studiose libellum
Lector: quem sacre Palladis ardor habet.
Terre spectari paruis amplissima chartis
Regna dedit Sácte: quo pede carpsit iter
Funiculo senis longo bis Iosue ductor
Distribuit turmis regna labore suo.
Transcurri pedibus lassis multoque meatu
Nó opus est: eadé nũc manus arcta tenet.
Que redimes facili númo quecunque iuuétus
Grandia possideas predia iure tuo.

Sacris Theologis ac diuine legis concionatoribus: frater Chrisostomus ordi. predic. alumnus ac Theologorum minimus. S.

Humanus intellectus: cum extremum gradum inter intellectualia sortitus fuerit: et ideo potentialis rectissime nuncupetur: nequit sibi ipsi derelictus: difficiles prorsus venande et abscondite veritatis semitas percurrere: ne dum innato sed exili nempe suo lumini innititur: in varios preceps trahatur errores. Quam ob causam: qui recte sentiunt ac iudiciant: cum sibi proposuerint studium aliquod: cui insistere totis viribus decernunt ducem eligunt quem sequentes suadent sibi nec immerito recto calle: ad exoptatum finem posse pertingere: Sic peripatetici Aristotelem: Academici Platonem Geometre Euclidem etc. Magni Theologi sacros codices elegere: in quibus deo auctore reuelante de vltra mundanis et diuinis rebus ac naturis: vera et indubia cognitio continetur: Sicut. n. a primo luminoso purissima lux sic a primo vero sincerissima veritas. Quod si qui philosophorum doctrinas commentati fuerint vt studiosis animis in futuro tempore prodesse possint tantis extolluntur laudibus: illis quas possumus: agimus: gratias certe in diuinorum canonum dilucidatione desudantes ampliori honore digni sunt: Hinc toto euo celeberrimi effulserunt Damascenus Crisostomus tres Gregorij: greci duo et Romanus moralis: taceo Jeronimum Basilium Augustinum qui sua doctrina: veluti sidera clarissima splendent Nuper ad manus nostras deuenit liber patris Borchardi

chardi Almani: ordi. Predi. eruditissimi in sacris litteris ac defessi indagatoris: proprijs etiam pedibus omnium locorũ: qui a sacra Genesi: vsq3 ad Joánis Apocalipsim in antiqua ꝛ noua lege celebriores habétur Describit fidel issime iuxta duodecim ventorum dispositionem: ꝛ quantum distet locus a loco: Almanico more leucas assignás vt studiosis lect. auferré a me oém dubitandi causam: quinq3 mensibus laboraui: nó parcens vigilijs aut estiuis caloribus: hoc in tempore: diuinos libros ꝛ actissime volui iterumq3 volui historiales precipue: ꝛ cóperi qua fide ꝛ grauitate processerit: hic nil leue aut imaginatione confictum describitur: Quod in suo nempe sensatissimo Prohemio despódit: penitus seruauit Uerum quia: vt credo illius sui temporis cósuetudine scripture sacra loca ꝛ dicta non rettulit: ideo vt vobis innotescat huius descriptionis fides ꝛ utilitas precipue in indagandis diuinarũ historiarum libris: loca ꝛ capita ꝛ dicta formaliter inserui Disposui insuper vniuersale inuentorium: Alpbabetico ordine in quo absq3 omni errore eadem allegata conspici possunt Stilũ huius Reuerendi patris simplici congruitate currenté: seruato quidem omnimode suo sensu: paululũ eleuare cóstitui: ne ex simplicitate sua: lectio apud huius secula sapientes uilis héat: Ualete.

Summa breuis: opusculi partitionem complectens

§.14.de

Finit Index Summarius Operis.

¶ Fidissimum et vniuersale repertorium: super librum Reuerendi ac deuotissimi patris: in sacro eloquio eruditissimi. Borcardi almani ordinis Predicatorum: qui inscribitur: descriptio Terre Sancte eidemque adiacentium regionum.

Abel: occisus fuit a Caym in agro: vnde dicitur Genesis quarto. Cum essent in agro: consurrexit Caym in Abel fratrem suum et occidit eum: vbi sit hic locus: vide in prima parte. c. 7. §. 66. ibi de fossa ista contra austrum.

Abel meule: olim Belma: locus per quem ascendit Holophernes cum exercitu: contra Bethuliam: vt habetur in libro Judith capi. 7. ubi sic dicitur: omnes parauerunt se ad pugnam et venerunt per crepidinem montis ad apicem qui respicit super Dothaym: a loco qui dicitur Belma: usque ad Chelmon: vide prima parte. c. 6. §. 3.

Acharon: vrbs philistijm: ad quam deducta fuit archa domini a philisteis: vt dicitur primi regum. 5. cap. vbi sic legitur Miserunt ergo archam domini in Acharon. vide prima parte. c. 9. §. 8.

Acheldemach ager emptus triginta argenteis. s. precio venditionis Jesu Christi de quo sic dicitur in Matheo cap. 27. Emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum: et propter hoc vocatus est: ager acheldemach: idest ager sanguinis. vide prima parte. c. 7. §. 43. R.

Achon: ciuitas munitissima: que prius Ptholemaida dicebatur: de qua sic habetur in primo macha: cap. x. et anno centesimo sexagesimo ascen-

dit Alexāder: Anthiochi filius: q cognominatus est Nobilis: ꝛ occupauit Ptholemaidā ꝛ regnauit illic.1.p.c.2.§.2.

Adam ꝛ Eua in quo loco planxerunt Abel filium interfectum a Caym: vbi adhuc extant lecti eorum: ꝛ fons mirabilis: vide prima parte.c.7.§.66.

Adam ꝛ Eua creduntur plasmati in agro Damasceno: vide ibidem.

Adomin castrum: vbi sicut legimus Lu.10.homo quidam descendens ab Jerusalem in Jericho: incidit in latrones: ꝛ nunc etiam est locus periculosus vide in prima p.c.7.§.40.

Ager Damascenus in quo Adam fuit formatus: cuius terra est rubea: flexibilis sicut cera: preciosa nimis: quam saraceni deferunt ad Egyptum ꝛ Jndiam venduntq; vt aromata: ꝛ eius admirabiles virtutes: auctor narrat. De loco hoc: videtur illud dictum Ezechielis.27.capitulo: Damascenus negotiator tuus: in multitudine operum tuorum: vide in.1.p.c.7.§.66.

Affech ciuitas: vbi Benadab rex Sirie pugnauit contra Achab: ꝛ fractus fuit: ꝛ siri qui remanserant fugierunt in Affech: vnde sic legitur in libro tertio regum capitulo.20. Recensuit Benadab sirios: ꝛ ascendit in affech: vt pugnaret contra Jsrael: vide.1.p.c.7.§.4.

Amalech regio: quam iussit dominus Sauli delere ꝛ nulli parcere: nec aliquid seruare: vnde sic legitur in libro primo regum capitu.15. Nūc ergo vade ꝛ percute Amalech: ꝛ demo-

lire vniuersa

lire vniuersa eius: non parcas ei: et non concupiscas ex rebus eius aliquid: vide prima parte.c.7.§.61.

Anathot viculus sacerdotum: vbi ortus est Jeremias Propheta: vnde sic legimus in argumento in Jeremiam: Jeremias Anathotites: qui est viculus: tribus a Jerosolimis distans miliaribus: vide prima par.c.7.§.39.

Andromada filij Cephei: de qua fabulantur poete i quo loco fuit liberata a Perseo vide.

Achille collis: vbi latitauit Dauid: fugiens Saul: vnde sic legimus in libro primo regum capitulo.26. Et venerunt Ziphei ad Saul in Gabaa: dicentes ecce Dauid absconditus est in colle Achille que est ex aduerso solitudinis: vide prima parte.c.7.§.53.

Antipatrida: que ab Antipatre patre Herodis magni: denominata ē: antea Munitio Assur dicta: de qua habetur in actibus Apostolorum capitulo.23. vbi sic dicitur Milites assumentes Paulum duxerunt per noctem in Antipatridam: vide prima parte.c.3.§.4.

Antilibanus mons: vbi est et quomodo disponitur: vide prima parte.c.2.§.8.

Arabia in tres partes diuiditur: prime partis Metropolis est Bosron: que olim Bersa: nunc autem Bussereth dicitur: in hac parte habitauit Abraam: postquam egressus est de hur Caldeorum: vnde legitur in libro Genesis cap.21.q. Abraā plantauit nemus in Bersabee et fuit colonus Palestinorum multis diebus: secūde partis Metropolis est petra ciui-

tas olim Nabath dicta: ⁊ hec fuit terra Amon ⁊ includebat regnū regis Basan: tertie Metropolis est Karach: olim petra deserti. Hec continet terram Moab: ⁊ totam ydumeam ⁊ montem seir: ⁊ superiorem regionem usq; ad mare rubrum: ⁊ hanc peragrarūt filij Israel: egressi de Egypto postq̄ transierunt mare rubrū: ⁊ hác habitauerūt filij Esau: ⁊ filij Loth: ⁊ precepit deus filijs Israel: ne pugnarent in ea: quoniam nec quātum est vestigium pedis: daret eis possidendum: ⁊ id totum legimus ī libro Deutero. cap. scdo per totū: Hec est Arabia que a cosmographis: Arabia petrea nuncupatur: Et aduerte q̄ terra promissionis nō continetur in hac tertia parte: sed in secunda: Illic enim erat regnum Seon regis Esebō: quod primo fuit captū a filijs Israel: vt legimus in libro Deuterono. capi. scdo vbi dicit: Dixitq; dominus ad me ecce cepi tibi tradere terram Seon. incipe possidere eam: Itē cōtinetur in tertia: que incipit a fluuio Iordane transito usq; ad mare magnum: quod nos dicimus mediterraneum: ⁊ de hoc legimus in libro Iosue cap. quinto vbi sic dicitur postq̄ ergo audierunt omnes reges Amorreoꝝ ⁊ cuncti reges Canaam: qui ꝓpinqua possidebant: magni maris loca ⁊c. ⁊ in hac pte est Iericho ⁊ Ierusalem ⁊ totum regnum Iuda. pⁱma parte. c. i. D.

Arachas castrum: quod construxit Aracheus filius Canaam vbi sit vide pⁱma pte. c. 2. 5. 15.

Aradium ciuitas; quam cōdidit Aradius q fuit

filius

filius Canaā vt legimus i libro Genesis cap. decimo: ⁊ de hac vrbe loquit Ezechiel capitulo.27.filij Aradij cū exercitu suo: super muros tuos vide prima parte.c.2,§.17.

Aran regio:quā primo ihabitauit Thare pater Abraam postq̄ egressus est de hur caldeorꝫ: ⁊ illic mortuus ē: Unde in libro Gē.sic legimus cap.11.Tulit itaq̄ Thare Abraam filiū suū: ⁊ Loth ⁊ Sarai vxorē Abraā: ⁊ eduxit eos de hur caldeorꝫ vt irent in terrā Canaam: venerūtq̄ vsq̄ Aran: ⁊ habitauerunt ibi: ⁊ Thare mortuus ē in Aran:hec est Aran: ad quā Rebecca misit filiū suum Jacob:ne occideretur ab Esau:vnde sic legimus in lib.Gen.cap.28. igitur egressus Jacob:de Bersabee pergebat in Aran:vide.1.p.c.4.§.11.

Armenij q̄ꝫ deuoti sint in ecclesia dum orant aut audiunt diuina:vide.2.p.c.2.§.9.

Armeniorꝫ sacerdotes qbus cerimonijs utantur in missa circa Eucharistiam vide secunda parte.c.2.§.9.G.

Armeniorꝫ sacerdotes:habent easdē Ep̄las eademq̄ Euangelia:sicut nos. sed i suo idiomate:conficiunt in azimo: ⁊ eisdem verbis sicut nos:vide secunda pte c.2.§.9.C.

Ascalon ciuitas philistinorꝫ ex p̄cipuis: de qua legimus in primo regum capi.6.q̄ Ascalon anum vnū aureum obtulit i reditu arche dn̄i: cum alijs vrbibus philistinorum: ⁊ in Amos cap.primo: dicitur contra vrbes philistinorꝫ: Disperdam habitatorem de azoto: ⁊ tenentē sceptrum de Ascalone: ⁊ peribūt reliqui phi

listinorum: ꝛ nunc est totum robur saracenorum: vide prima parte c.8.§.11.

Asor ciuitas in qua regnauit Jabin: qui pugnauit contra Josue cum.24.regibus: De ea sic legimus in libro Josue capitulo.xj. Reuersusq; Josue statim cepit Asor: ꝛ regẽ eius percussit gladio. Asor enim antiquitus inter omnia regna hec principatum tenebat: vide prima parte.c.3.§ 3.

Arimathia ciuitas: ex qua ille nobilis Joseph de quo legimus Mathei.27. ꝙ venit quidam diues ab Arimathia nomine Joseph q ꝛ ipse erat discipulus Jesu: hec est eadem cũ Ramatha sophin: de qua dicemus ĩfra: ꝛ nũc Ramula dicitũt vide.1.p.c.7.§.22.

Azotus ciuitas philistinorum: ad quam deduxerunt philistyni archam domini: Unde sic legimus in libro primo regum capitulo quinto philistym autem tullerunt archam dei: ꝛ asportauerunt eam a lapide adiutorij in Azotum: vide.1.p.c.8.§.9.

B

Babilonia Egypti sita super Niluz: ꝛ per quã transit riuus vnus Nili describitur: Aduerte tamen ꝙ de hac Babilonia: parum inuenimus in sacra scriptura: sed vt in pluribus loquitur de Babilone que est in Assiria: cuius rex fuit Nabuchdonosor: vt habetur in libro quarto regum capitulo.24.ꝛ.25.vide secũda parte.c.3.§.

Babul castellum: quod saraceni zabul vel chabul vocant: quod interpretatur displicentia: et est propinquũ Sepheth: de quo dicemus infra vide prima parte.c.4.§.3.

Balsami vinea: que erat in monte Engadi: de quo dicemus infra: quomodo translata est in Egypto per Cleopatram reginam Egypti: fauente sibi Antonio vide ibidem.

Balsamum in Egypto inter Elyopolim et Babiloniam quale arbustum habeat: et qualia folia: et quomodo colligitur: cuius ortus irrigatur fonte in quo beata virgo lauabat panniculos Jesu infantis: vide.2.p.c.4.A.

Berithus antiquissima ciuitas: vbi dicitur Saluator predicasse: vbi ostenditur ymago crucifixi: illusa et percussa a iudeis: ex qua fluxit sanguis: De hac parum i scriptura inuenimus: nisi q' in libro iudicum: capitulo nono dicit: Ingressi sunt phanum Dei sui Berith: et ex eo locus nomen acceperat: qui erat munitus ualde: vide.1.p.c.2.§.9.

Bersabee: que nunc Giblim dicit: i qua Abraam postq̃ diuisus fuit a Loth: habitauit: de ea sic legimus i libro Genesis: capitulo.21. Idcirco vocatus est locus ille Bersabee: quia uterq3 scilicet Abimelech: et Abraam iurauerãt: pro puteo iuramenti vide.1.p.c.8.§.13.

Bethagla locus vbi Joseph ascendẽs de Egypto cum senioribus Pharaonis et comitatu magno: defferentes corpus Jacob patris fleuerunt super ipsum septem diebus: vnde legimus i libro Genesis ca.quinquagesimo: q cũ

vidissent habitatores Chanaam dixerũt:plã-
ctus magnus est iste Egyptijs. propterea vo
catum est nomen loci illius:planctus Egypti
Bethagla vero interpretatur domus plan-
ctus vide.1.p.c.7.§.31.

Bethania castellũ Marthe & Marie Magda-
lene:de ea legimus in euangelio Joannis.xj.
capi.erat quidam languens Lazarus a Be-
thania de castello Marthe: & Marie: ibi ostẽ
ditur domus Simonis leprosi:ibi ostenditur
monumentum Lazari: quod saraceni pluri-
mum venerantur: ibi ostenditur locus vbi
Martha occurrit Saluatori: cũ Lazarus eẽt
iam sepultus vide.1.p.c.7.§.42.

Bethphage viculus: qui propinquus est loco
vbi dñs asinã ascẽdit: vnde sic legimus in Lu
ca:capitu.19.& factum est:cum appropinqua
ret Bethphage & Bethaniam ad montem
Oliueti.misit duos discipulos suos dicẽs &c.
Et aduerte quod ex Bethania & Bethphage:nõ
videtur Jerusalem propter montem Oliueti
intermedium & propterea in Luca cap.19.di
citur. Et cũ apropinquaret iam ad descẽsum
montis Oliueti(& paucis interpositis ver-
bis)videns ciuitatem fleuit super illam: vide
prima parte.c.7.§.31.

Bethel ciuitas:que ante Luza vocabat: ibi ha
bitauit Jacob:postq̃ reuersus est ex Mesopo
tamia: illic sacrificauit Deo altissimo & ere-
xit lapidem in titulum:illic vidit scalam an-
gelos ascendentes & descendentes: vnde legi
mus in libro Genesis capitulo.35.locutus est

Deus

Deus ad Jacob: surge et ascende Bethel: et habita ibi facque altare domino: et infra: venit igitur Jacob Luzam: que est in terra canaan: cognomento Bethel: vide. I. p. c. 7. §. 37.

Bethel: nonnulli dicunt ipsam esse Jerusalem sed decipiuntur: potest autem sensus eorum esse quod Bethel: idest domus Dei: que est templum sacrum: sumatur pro Jerusalem vide ibidem.

Bethel: vbi Jeroboam filius Nabath: statuit vitulum aureum: dedicans ei phanum et sacerdotes et altare: Unde sic legimus in libro tertio regum: capitulo. 12. posuit vitulum vnum aureum in Bethel et fecit phana in excelsis: et sacerdotes de extremis populi: constituitque diem solemnem et ascendit altare quod extruxerat in Bethel vt adoleret incensum: vide .I. p. c. 7. §. 17.

Bethleem: que et Euphrata: in qua sepeliuit Jacob Rachelem: cum reuerteretur ex Mesopotamia: Unde sic legimus in libro Genesis capi. 35. Mortua est Rachel: et sepulta est in via que ducit Euphratam: hec est Bethleem. In Bethleem ortus est Dauid: vt legimus in primo Regum Capi. 16. In Bethleem ortus est saluator vt legimus Mathei Capitu. secundo. Cum natus esset Jesus in Bethleem vide. prima. p. c. 7. §. 56.

Bethleemitana ecclesia describitur: pulcherrima et deuotissima: atque preciosa valde vide prima. p. c. 7. §. 56. f.

Bethoron: duplex: superior et inferior: ciuitates

quas primo edificauit: Sara filia Ephraym vt legimus in primo parali:cap.7.filia autem eius fuit Sara que edificauit Bethoron superiorem et inferiorem: Extruxit autē.i. muniuit: et fortiores reddidit Salomon: vt legimus in secundo libro parali:cap.8. Extruxit Salomō Bethoron superiorem et Bethoron inferiorē ciuitates muratas:habentes portas et vectes et seras: vide prima parte.c.7.§.51.

Bethsaida ciuitas Galilee:ex qua oriundi sunt: Petrus Andreas et Philippus: Sic enim legimus Jo. primo cap.erat āt Philipp⁹ a Bethsaida ciuitate Petri et Andree:vide prima parte.c.5.§.6.

Bethsames villa Jude:ad quam due uacce iuuēcule: que nondum iugo assuete fuerant: deduxerunt Archā domini: et Acharon Philistium: Unde sic legimus in primo Regum: capitu.6. Ibāt aūt in directū uacce: p viā q̄ ducit Bethsames: et ifra: Sed et satrape philistijm sequebantur vsq3 Bethsames: vide.1.p.c.7.§.54.

Bethsan: ciuitas philistinorum: in cuius muro suspenderunt cadauera Saulis et filiorum suorum: Unde sic legimus in primo regū capi.31. et philistiim posuerunt arma Saulis in Templo Astaroth: corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan: vide prima parte.c.7.§.6

Bethsura: castrum edificatum et munitum tēpore Machabeorum: captū ab Antiocho rege adolescente dicto Eupatore: Unde sic legimus in primo machabeorum capi.6. Et iratus rex .s. Antiochus adolescens vt audiuit hec: conuocauit omnes

cauit omnes

cauit omnes amicos suos: et principes exercitus sui: et infra: Et venerunt per Idumeam et applicuerunt ad Bethsuram et pugnauerunt dies multos vide.

Bethulia: contra quam ascendit Holophernes: occisus a Judith: cuius castrorum adhuc indicia apparet. De hac sic legimus i libro Judith cap. 7. Holophernes altera die precepit exercitibus suis: vt ascenderent contra Bethuliam: vide prima parte. c. 6. §. 4.

Bethurin: locus: ex quo fuit: ille Semei filius gemini: qui maledicebat Dauid fugienti ab Absalon: Unde sic legimus in secũdo regũ capi. 16. Uenit ergo rex: vsqȝ Behurin: et ecce egrediebatur vir de cognatione domus Saul nomine Semei filius ge: procedebatqȝ egrediens et maledicebat: et mittebat lapides contra Dauid: vide primaparte. c. 7. §. 41.

Bezeth: vbi Saul factus rex congregauit filios Israel contra Naas amoniten: Unde sic legimus in primo regũ cap. xi. inuasit timor domini populũ: et egressi sunt sunt quasi vnus: et recẽsuit eos Saul in Bezeth vide. 1. p. c. 7. §. 57.

Biblium ciuitas prima parte. c. 2. §. 10.

Botrum ciuitas prima parte. c. 2. §. 11.

C

Cades berne: locus vbi et desertũ pharã ex quo Moyses exploratores misit: ad cõsiderãdã terrã Chanaã: De quo sic legimus i libro numeri cap. 13. Reuersiqȝ exploratores terre: post. 40. dies ve

nerunt ad Moysem & Aaron omnemq; cetũ filiorum Israel in desertum phares: quod est in Cades vide.1.p.c.7.§.62.

Capharnaũ ciuitas notissima in scripturis: precipue ex actibus saluatoris: adeo destructa ẽ: vt vix nunc extent.8. domus: impleta est enim cominatio Jesu in Math. cap.xi. cum dixit & tu Capharnaum: nunquid vsq; in celum exaltaberis: vsq; in infernum descendes. vide prima.p.c.4.§.7.

Cayphe domus: in qua Judei illuserunt saluatori adhuc ostenditur vide.1.p.c.7.§.47. M.

Cayphas ciuitas: sub pede montis Carmeli edificata: vide.1.p.c.8.§.1.

Caymoth. castrum: vbi dicit Lamech occidisse Caym de quo sic legimus i libro Genesis cap. 4. Audite vocem meam vxores Lamech: quoniam occidi virum in vulnus meum: & adolescentulum in liuorem meum: septuplum dabit vltio de Cayn: de Lamech uero septuagies septies vide.1.p.c.7.§.2.

Cameli in terra sancta sunt in maxima multitudine: naz auctor asserit se vidisse circa finem libani gregem camelorum numero.3000. & amplius vide.1.p.c.2.§.16.

Chanaam filius Cham filii Noe hos filios habuit qui numerantur in libro Genesis cap.x. vbi sic legimus Chanaã ãt genuit Sidonẽ primogenitum suũ: Ethеum Jebuseum: & Amorreũ & Gergeseum & Eueum & Aracheum Cyneum & Aradium: Samariten & Amatheum: & per hos disseminati sunt populi Chananeorum: vide

rum vide.1.p.c.2.§.16.

Chananea mulier: de qua legimus i Math. capitulo 15. quod egressa a finibus Tiri et Sidonis: venit ad Jesum pro salute filie: in quo loco erat quando locuta est cum Jesu: et audiuit: Non sum missus nisi ad oues: etc. vide.1.p.c.2.§.8.

Chana Galilee: de qua legimus Joannis secundo cap. quod nuptie facte sunt in Chana Galilee: et Jesus aquam mutauit in vinum: vbi sit: et quomodo nunc est sub terra: et ratio huius adducitur ab auctore vide.1.p.c.6.§.1.

Chariathiarym ciuitas: in qua reposita est Archa domini: postquam reducta fuit de terra Philistiim Unde sic legimus in primo Regum cap. septimo: venerunt viri Cariathiarim et reduxerunt Archam domini: et intulerunt eam in domum Aminadab in Gabaa. vide prima parte.c.7.§.52.

Chariath sepher: idest ciuitas litterarum: que et Dabir post nuncupata est: quam accepit Othoniel frater iunior Caleph: cui Caleph dedit Axam filiam suam in vxorem cum irriguo superius et irriguo inferius. Unde sic legimus in libro Josue capitulo decimoquinto: Caleph conscendens venit ad habitatores Dabir: que prius vocabatur Chariath Sepher: idest ciuitas litterarum: et dixit qui percusserit Chariath Sepher: dabo ei Axam filiam meam vxorem vide.1.p.c.7.§.67.

Cedar ciuitas gloriosa: quam Josephus Camelam appellat: quod potens et gloriosa fuerit colligimus in Jsaia capitu.21. sic enim inquit

& auferetur omnis gloria Cedar & reliquie nu meri sagittariorum fortium de filijs Cedar imminuentur: & in Ezechiele capitu. 27. sic legimus: Uniuersi principes Cedar negociatores manus tue: cum agnis & arietibus & hedis venerunt ad te: vide. 1. p. c. 4. §. 3. ibidem. §. 11.

Cedes Neptalim: vna ex vrbibus: que assignate sunt pro fugitiuis. Unde sic legimus i libro Josue capitu. 20. Separate vrbes fugitiuorũ: de quibus locutus sum ad vos per manũ Moysi: vt confugiat ad eas quicunq; animam percusserit nescius; & infra: Decreuerunt q; cedes in Galilea montis Neptalim: vide prima parte. c. 4. §. 2.

Cenaculum in quo vt legimus luce. 22. capitu. dominus pasca cum discipulis suis celebrauit: in quo post resurrectionẽ: discipulis cõgregatis frequẽter apparuit. In quo Mathias sorte electus est: vide. 1. p. c. 7. §. 47. M.

Centurio de quo legimus in Math. capitu. 8. qui ad Jesum venit: rogans pro puero paralitico: in quo loco saluatorem allocutus fuerit vide prima parte. c. 4. §. 6

Cesarea: in qua vt legimus in actibus Apostolorum: capitulo decimo Petrus predicauit Cornelio & baptizauit eum: & capitu. 21. legimus quomodo. Agabus propheta: prophetauit Paulo ipsum alligandum in Jerusalem & tradendum in manus gentium Et capit. 24. legimus quomodo Cesaree disputauit cõtra Tartullum oratorez contra preside felice: vide prima parte. c. 8. §. 1.

Cesarea Philippi: de qua legimus in Math. capitulo .16. q venit Jesus in partes Cesaree Philippi: ipsa cū Velenas: que ante dicta est Dan: Antiquitus autem in scripturis sacris dicitur Lachis. De qua sic legimus Josue capit. decimo. De Lebna transiuit in Lachis cū omni Israel: et exercitu per girum disposito expugnabat eam: tradiditq dominus Lachis in manu filiorum Israel: Hec est Lachis: ex qua vt legimus in Isa. capitulo .36. Senacherib rex assiriorum: misit Rapsacem ad Jerusalem ad Ezechiam pro obtinenda ciuitate: vide prima parte. c. 9. §. 1.

Cison torrēs: de quo legimus in libro Judicum capitulo quarto sic: ego adducam ad te in loco torrentis Cison Sysara principem exercitus Jabin: et currus atq omnem multitudinem: Quomodo aggregat ex aquis pluuialibus descendentibus de monte Thabor et Hermon: et Hermion: vide prima parte. c. 6. §. 9.

Cisterna Joseph: in qua positus fuit a fratribus suis vt legimus in libro Gene. capit. 37. proiicite eum in cisternam veterem que est in solitudine: manusq vestras seruate innoxias: vbi nam hec sit vide prima parte. c. 2. §. 8.

Columne pars ad quam flagellatus est dominus vbi sit et ad quem locum fuerit translata vide: prima parte. c. 7. §. 47. J.

Cōuallis illustris: in qua cōgregati sunt multi reges: vt legimus in libro Gene. cap. 14. q fuerūt hii Rex Sennar: rex Pōti rex Elamitarum: et Thadal rex gentiū: oēs hii ut inquit scriptura

conuenerunt in vallem illustrem que nunc est mare salis. hec ibi: Quomodo disponit q̃ȝ amena et fertilis: et extenditur usq; ad mare mortuum: vide. 1. p. c. 7. §. 9.

Corozaym contra quam clamat saluator Mat. xi. capi. Ve tibi Corozaym: quomodo destructa sit: cuius ruine ostendũtur super mare Galilee vide. 1. p. c. 4. §. 7.

Cruci affixus Saluator: uertebat faciem suam ad occidẽtem et signum adducitur ab auctore vide. 1. p. c. 7. §. 47. L.

Crux quomodo fuit fixa: et quãte latitudinis ac profunditatis est foramen ipsum: vide prima parte. c. 7. §. 47. M.

Crux vbi fuit inuenta ab Helena Cõstantini matre vide ibidem. K.

D

Dan: mons super quem Jeroboam filius Nabath statuit alterum vitulũ aureum: i quo fecit ydolatrare Israel: Sic. n. legimus i libro tertio Regũ Cap. 12. posuit Jeroboã uitulũ unũ in Bethel: alterum in Dan et factum est verbũ hoc in peccatum vide. 1. p. c. 7. §. 15.

Decapolis de qua legimus Math. cap. 4. q̃ turbe secute sunt Jesum de Galilea et de Decapoli: quos terminos habeat: et que sint ille decem ciuitates: a q̃bus dicit̃ Decapolis: et est eadẽ regio cũ Iturea et Traconitide: et planicie libani et terra Moab et Galilea gentium vide prima parte. c. 6. §. 6.

Diuisionẽ

Diuisionem totius terre promissionis ꝯm quãlibet tribũ: vide prima parte.c.9.per totum.
Dothaym: vbi Joseph missus a patre Jacob: inuenit fratres suos: vt legimus in lib. Genesis cap.37.vide prima parte.c.5.§.4.
Dromedarij: plurimum habundat in terra promissionis: vide secunda parte.c.2.E.

E

Ebron antiqua: in qua mortua ꝛ sepulta ē Sarra ipsa est ciuitas Arbee: q̄ hebraice dicit̃ Cariath Arbee: vt legimus i lib. Gen.cap:23.vbi sic scribit̃: Uixit Sarra centũ viginti septē annis: ꝛ mortua ē in ciuitate Arbee q̄ est Ebron ĩ terra Chanaam. Jn hac regnauit Dauid super Judam.7.annis. Sic enim legimus in secundo libro regũ cap.2.ꝛ fuit numerus dieꝝ quos cõmoratus est Dauid ĩperans i Ebron super domum Juda.7.annorum ꝛ.6.mēsiũ: vide prima parte.c.7.§.65.
Ecclesia sancti sepulchri: quomodo disposita ꝛ situata est: vide prima parte.c.7.§.47.F.
Ecclesia Golgotana: quomodo disposita est: vide prima parte.c.7.§.47.F.
Egyptus tota describit̃: ꝛ q̄ fuerint p̄cipue eius vrbes: cõtra quas clamat Ezechiel i cap.30: ꝛ sunt iste Mēphis Taphnis Alexãdria: Elyopolis Bubasti: de q̄bus dicã singulariter in ꝓpriis locis alphabeti: vide sc̄da p.c.3.p totũ.
Egyptus ē fere inaccessibilis: eo ꝙ ab occidēte hēt mare magnũ: ꝛ sic nõ est accessus nisi p naues cõtra affricũ ē desertũ Lybie: ab austro est desertũ Ethiopie: ab oriēte ē desertũ Thebay

dos:cōtra vulturnū ⁊ septentrionē est desertū per qd errauerunt filij Israel per.40.annos: vide secunda parte.c.3.Ⅿ.

Eleutherus fluuius:de quo sic legimus i primo lib.Machabeoꝝ cap.xi.Et abijt Jonatas cū rege vsq3 ad fluuium qui vocat Eleuterus ⁊ reuersus ē i Jerusalē: vide prima p.c.2.§.6.

Emaus:castellū notissimū in Euangelio pcipue apud Marcū cap.16:de duob⁹ discipulis eūtibus i Emaus ⁊ nūc Nicopolis dr:Ubi sit:vide prima parte.c.7.§.50.

Endor villa i qua habitabat phitonissa:quā cōsuluit Saul cōtra Philistijm : Un̄ sic legimus in primo regū cap.28.Dixit Saul seruis suis: Querite mihi mulierē hn̄tē phitonē: Et infra. Est mulier phitonem habens in Endor:vide prima parte.c.6.§.10.

Engadi mons in quo latuit Dauid:cū eū persequeret Saul: Sic.n.legimus i prio regū cap. 24.Ascēdit ergo Dauid idē: ⁊ habitauit i locis tutissimis Engadi:hic mōs cecidit i sortē trib⁹ Jude vt legim⁹ i Josue cap.15. Engadi ciuitates sex ⁊ ville eaꝝ:vide.1.p.c.7.§.39.

Engadi vinee delicatissime ⁊ speciose de quib⁹ dicitur in cāticis cāticoꝝ Salomnis cap.pri. Botrus cypri dilectus meus mihi i vineis Engadi:vide prima parte.c.7.§.39.

Esdrelon:de quo legimus i lib.Judith:cap.pri. qd Nabuchodonosor misit ad oēs q habitabāt i cāpo magno Esdrelon.Est idē locus cū eo qui dicit in.4.lib.regū:cap.9.Cāpus magedo:i quo mortuus est Ochozias pcussus a militibus Jehu: ⁊ ē idē cū eo q dr Magedam

de quo

de quo legim⁹: Mathei.15.q̄ Jesus dimissa turba: ascēdit i naviculā: ⁊ venit i fines Magedan: Sed vnde oriat hec nominū diuersitas declarat auctor: vide prima parte .c.6. §.8.⁊.c.7.§.5.

Extensio terre Sācte est a Dan: q̄ nūc Cesarea Philippi: vsq̄ Bersabee: q̄ nūc Giblin dicit ⁊ nō plene cōtinet leucas.120.Hec extensio declarat p illud qd legim⁹ i.2.Regū ca.24. qñ Dauid dixit ad Joab principē exercitus sui perambula oēs tribus Israel a Dan vsq̄ ad Bersabee: ⁊ numera populū vt sciam numerum eius: vide prima parte.c.j.

F

Fertilitas terre sanctē quāta sit: vt vere impleatur illud: qd scribit Deute.cap.8.Dñs deus tuus introducet te i terrā bonam: terrā riuoꝝ aquaꝝ ⁊ fontiū i cuius campis ⁊ montibus: erumpunt fluuioꝝ abyssi: terra frumēti ordei ac vineaꝝ: i qua ficus ⁊ malogranata nascūtur: terra olei ⁊ mellis: vbi absq̄ vlla penuria comedes panem tuum: ⁊ rerum omnium habundantia perfrueris: vide scda parte c.1.

Fons: de quo dicit: in canticis cap.4.fons hortoꝝ puteus aquaꝝ viuentiū: que fluunt ipetu de Libano: q̄ mirabilis sit: ⁊ quomodo in veritate rei sunt plures: ⁊ non vnus tantum: vide prima parte.1.2.§.13.

Fons viuus nūcupatus ex magna scaturitiōe ⁊ habundātia aquaꝝ: discurremus p tres leucas p cāpū capharnaū: quē dicunt esse venas Nili; eo q̄ Corcouum piscem nutrit: qui non

nisi in Nili inuenitur: vide prima p.c.4.§.6.
Fons Helisei: quē vt legim⁹ i lib.4.regū cap.2. dulcē reddidit īmissione salis. Sic enim dicit scriptura: egressus Helyseus ad fontē aquarū misit in illum sal et ait: Hec dicit dn̄s: sanaui aquas has: et nō erit vltra in eis mors neq; sterilitas: q; magnus et nobilis sit: vide prima parte.c.7.§.29.
Fons Siloe: de quo intelligitur illud Isaye.8. p eo q abiecit populus iste aquas siloe: que vadunt cū silentio ab eo fluunt aque ad natatoria siloe: de quibus dicemus infra: vide prima parte.c.7.§.43.Q.
Fons Rogel: de quo sic legimus in lib.3.regum cap.primo immolatis ergo Cidonias arietibus et vitulis: iuxta lapidē Zoeleth: q erat vicinus fonti Rogel &c. vide.1.p.c.7.§.43.S.
Fures in Armenia: qui furta parua cōmittunt q̄bus nō merent morte: castrant: ne filios sibi similes generent: vide.2.p.c.2.§.9.E.
Fructus q nascunt sub mōte Engadi: iuxta mare mortuū: qd ē mare: vbi prius sodoma: plenisant.fauilla et cinere: licet arbores pulcherrime sint i frondibus: vide prima p.c.7.§.39.
Gabaa in tribu Beniamin in ea Iospitatus est leuitas: cuius vxor oppressa fuit et mortua: ibidem et propter quam fere tota tribus Beniamin deleta fuit. Sic enim legimus in libro Iudicum capitulo.20. Interrogatus leuita maritus mulieris interfecte: quomodo tantū scelus perpetratū esset: r̄ndit Ueni in Gabaa Beniamin cū vxore mea: illucq; diuerti et ecce hoīes ciuitatis illius circūdederunt nocte

domum in qua manebã volentes me occide-re ⁊ vxorem meã incredibili furore libidinis vexãtes deniq; mortua est: vide.1.p.c.7.§.25.

Gabaon ciuitas ex qua venerũt Gabaonite ad Josue: postulãtes pacẽ: sic.n. legimus in libro Josue cap.9. Habitantes in Gabaon audien-tes contra que fecerat Josue.4.⁊ infra perre-xeruntq; ad Josue qui tunc morabatur in ca-stris Galgale ⁊ dixerunt De terra longinqua venimus: pacem vobiscum facere cupientes: vide prima parte.c.7.§.49.

Galaad: vbi laban persequens Jacob: compre-hendit eum ⁊ inientes fedus pacis comede-runt simul super tumulum lapidum: Sic er-go legimus in libro Gene. capit.31. dixitq; La-ban: Tumulus iste testis erit inter me ⁊ te: ⁊ idcirco appellatum est nomen eius Galaad idest tumulus testis vide.1.p.c.7.§.26.

Galgala: vbi transito Jordane: Josue circunci-dit filios Jsrael: postq̃ terrã promissionis ap-plicuerunt: Unde sic legimus in libro Josue cap.5. postq̃ omnes circuucisi sunt: manserũt in eodẽ castro⁊ loco: donec sanarentur: Et in-fra: uocatũq; est nomẽ loci illius: Galgala vsq; in presentem diem: vide prima.p.c.7.§.27.

Garizim mõs: in quo Josue: replicauit totũ Deu teronomiũ Moysi audiente populo: Sic.n. legimus in libro Josue cap.18. Media ps po puli stabat iuxta Mõtẽ Garizim ⁊ media iux-ta montem Sebal: ⁊ infra: ⁊ cuncta que scri-pta fuerãt in legis volumine replicauit cora⁊ omni multitudine Jsrael: vide.1.p.c.7.§.17.

Garizim qui vt supra: mõs est: super quem edifi-

catum fuit tẽplum Iouis olympij: ad instar tẽ pli Salomonis in Ierusalem: ꝛ hoc templuꝫ videtur insinuasse Samaritana: quãdo dixit Iesu: patres nostri in monte hoc adorauerũt Ioannis cap. 4. vide. 1. p. c. 7. §: 17.

Gedeon pugnauit contra Madian in valle: que est planicies inter Gelboe ꝛ Hermon: Sic. n. scribitur in libro Iudicũ capi. 7. Igit Gedeõ de nocte cõsurgẽs: ꝛ oĩs populus cũ eo: venit ad fontẽ q vocat Arad: erant aũt castra Madiã in ualle ad septentrionalẽ plagã collis ex celsi: hic est Gelboe: vide. 1. p. c. 7. §. 8.

Gelboe mõs in quo interfectus ẽ Saul ꝛ Ionothas sic. n. scribit in secũdo regũ cap. primo Dixit adolescens Dauid: Casu veni in mõtẽ Gelboe ꝛ Saul icũbebat sup hastã suã: qũo dis ponit cũ mõte Hermon: vide. 1. p. c. 7. §. 8.

Gelboe: credũt aliq ꝛ p̄dicãt: ꝙ in monte Gelboe nõ cadit ros: eo ꝙ imp̄catus ẽ ei Dauid vt legimus in secũdo regũ cap. primo Mõtes Gelboe nec ros nec pluuia cadãt sup vos: ꝛ tamen auctor: in ipso monte dormiuit ꝛ maxi mum rorẽ vidit i mane Declarat ẽt qũo illud dictũ: põt in parte saluari: vide. 1. p. c. 7. §. 10.

Geth ciuitas philistiim de qua p̄cessit Goliath: sic enim legimuꝫ in primo regũ cap. 17. ꝛ egres suꝫ est Goliath de geth: vir spurius: vide pri ma parte. c. 3. §. 6.

Gethsemani vbi erat hortus in quo orauit Sal uator tempore passionis vt legimus in Ma theo capitulo. 26. Tunc venit Iesus in villã que dicitur Gethsemani: vide prima parte . c. 7. §. 47. C.

H

Hay vrbs quam expugnauit et deleuit omnibus interfectis Josue pcepto dñi: Sic.n.legimus Josue.8.Josue non contraxit manum: quam in sublime errexerat tenens clipeũ donec interficerentur omnes habitatores Hay qui succẽdit vrbem et fecit eam tumulum sempiternũ: vide prima parte.c.7.§.36.

Helyas pascebat a coruis: pcepto domini in torrente Carith: Sic.n.legimus in libro tertio regũ cap.17.Cũq; abiisset sedit in torrẽte Carith: qui est cõtra Jordanẽ: corui quoq; deferebãt ei panem et carnes in mane: similiter et vesperi: Auctor describit hũc locũ: vide.1.p.c.7.§.25.

Helyseus credit natus in villa que dr̃ Abel meula Sic.n.legimus in lib.tertio regũ cap.19.Helyseũ aũt filiũ Saphat: q ẽ de Abelmeula vngues Prophetam pro te: vide.1.p.c.6.§.3.

Hermon mons: de quo legimus in psalmo: Sicut ros Hermon: q descendit in montẽ Syõ: qũo disponitur et vbi est: vide.1.p.c.7.§.8.

J

Jacobus Aplũs: de quo legimus: actuũ Aplorũ cap.12.q Herodes rex occidit Jacobum, fratrem Joannnis gladio: in quo loco occisus fuerit: vide prima parte.c.7.§.47.M.

Jericho ciuitas de qua legimus Josue cap.6.q munita fortesq; viri erãt in ea: cuius mari ad sonitũ tubarũ iubilei corruerũt: vbi sit: et nunc vix.8.domos habet: vide.1.p.c.7.§.30.

Jerusalẽ: q antiquitus: Jebus dicebat: sic.n.legimus in libro Judicũ ca.19.Venit cõtra Jebus

que altero nomine vocatur Jerusalem: quomodo situatur: quantum distat ab Achon: a Samaria que nunc Sebaste dicit: a Nazareth a Jope a Jerico: a Bethleem: a Thecua: ab Ebron: vide prima parte. c. 7. §. 43. A

Jerusalem tempore Salomonis: quomodo disposita erat & q̃ mirabilis legimus enim in libro tertio regũ capi. 9. q̃ Salomon edificauit domũ domini & domũ suam & melo: & muruz circa Jerusalem: vide prima. p. c. 7. §. 43. D

Jerusalẽ quã magnũ. & nobilissimum ambitum antiquitus habuit: & auctor ipsum pfecte describit: vt vez sit illud psalmi Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: vide. 1. p. c. 7. §. 44. A

Jerusalẽ quomodo est in loco eminenti: & ex ea quot regiones videntur: inter quas est mons Nebo & Phasga: super quos iussu dei Moyses ascendit & sicut legimus in Deuteronomio cap. 34. postq̃ dominus ostendit ei oẽm terrã pmissam & vidit oculis suis: dixit ei dominus vidisti eã: & non transibis ad illã: mortuusq̃ẽ ibi: vide ibidẽ. §. 43. & 44. & 47. D.

Jerusalem. 8. portas habuit: prima nomiuatur porta Dauid: que in libro Neemie: cap. 3. dicitur porta pisciũ: secũda dicit porta iudiciaria: quia extra hanc dominus passus est apud Neemiam ibidẽ dr̃ porta vetus: tertia dicit porta Effraym: apud Neemiam dicit porta equoz. 4. dr̃ porta anguli de qua legimus in libro. 4. regũ cap. 14. q̃ Joas interrupit murũ Jerusalẽ a porta Effraym vsq̃ ad portam anguli q̃drĩgẽtis cubitis. 5. dr̃ porta sterglinij similiter eã noiat Neemias ibidẽ. 6. vr̃ porta gregis: similiter

gis: similiter eam noiat Neemias ibidē: septima dicit porta aurea: sed hec erat magis templi q̃ ciuitatis intra quā erat porta tēpli que dicebat speciosa ꝛ ideo hanc nō adducit Neemias: octaua dr porta fontis syloe: Neemias autem simpliciter nominat eam: portam fontis: vide prima.p.c.7.§.45.per totum.

Jerusalem: quot montes habet in circuitu: de quibus dr i psalmo: mōtes i circuitu eius: ꝛ auctor noiat ac describit eos: vide.1.p.c.7.§.49.

Jerusalē est nūc in eodem loco: in quo fuit ante passionē saluatoris nec obstat illud: qd dicit Apostolus ad hebreos cap.8.Xp̄m extra portā esse passum: ꝛ tñ nūc sepulchrū: ꝛ mōs caluarie est intra urbē: auctor .n. exponit quomodo hec nō contradicāt: vide.1.p.c.7.§.43.B.

Jerusalem: nūc inhabitant oēs nationes Christianorū ꝛ qlibet viuit ſm suū ritū: ꝛ inter oēs peiores sunt Christiani Latini: ꝛ huius rationē auctor assignat: vide.2. parte.c.2.§.1.

Jerusalem inhabitāt Saraceni qui Maumeth adorāt quid sentiaut de Xp̄o de.B. virgine de Apostolis ꝛ q sint mores eoꝝ tā boniq̃ mali auctor describit vide.2.p.c.2.§.3.

Jerusalem inhabitant Siriani q ꝛ Sirichū dñr qui se Christianos dñt: sed certe mali sūt: ꝛ describitur vilis eorum vita: vide ibidem.§.4.

Jerusalem ībabitāt greci Scismatici: quoꝝ Patriarcha nō renueret obedire pōtifici Romano: sed non vult alteri Prelato subici nec obedire vt refert auctor se audisse ex ore eiusdem Patriarche: vide ibidem.§.5.

Jerusalē ībabitāt Armeni: Georgiani Nestoria-

ni Jameni Caldei Medi ꝛc. qui omnes sunt Christiani: ꝛ licet denominentur a quibusdā hereticis: ipsi tamen sunt boni ꝛ simplices ꝛ deuoti Christiani: ꝛ non secuntur errores illorum hereticorum: vide ibidem.

Jezrael: in qua habitabat Achab ꝛ Jezabel i regno Samarie: in cuius agro canes comederunt carnes Jezabel: pp vineam Naboth: quē innocentē lapidare fecit: ꝛ de ea sic legimus in .4. regum cap. 9. Jn agro Jezrael comedent canes carnes Jezabel: ꝛ erunt carnes Jezabel sicut stercus super faciem terre in agro Jezrael: vide prima parte. c. 7. §. 7.

Ilex mambre: de q̃ legimus in libro Gene. cap. 18. q̄ sub illius vmbra Abrā recepit tres angelos qui predixerūt ei: filium sibi nasciturum: ꝛ Sodomam subuertendā: iā aruit sed ex radice eius alia exorta est: de cuius fructu auctor accepit: ꝛ declarat cuius figure folia habeat vide prima parte. c. 7. §. 64.

Joannes baptista non fuit incarceratus nec decollatus in Samaria: vt qdā predicant: sed in Macherūta Venerūt tñ discipuli eius ꝛ tulerunt corpus: ꝛ sepelierunt in monumento vt legimus marci. 6. qd monumentum est in Samaria inter Prophetas: ꝛ est ad instar sepulchri Jesu Christi: quod Sarraceni maxime venerantur: vide prima parte. c. 7. §. 12.

Jope ciuitas: ad quā descendit Jonas Propheta cū fugeret a facie domini Sic enim legimus in Jona cap. primo ꝛ surrexit Jonas vt fugeret i Tharsis a facie domini ꝛ descēdit Jopē: Hec est vulgatissima ciuitas in libris machabeorum

deorum: et in actibus Apostolorum: vide.1.p.c.7.§.56.
Jor et dan duo fontes: quando nascuntur in pede Lybani: et quomodo in rei veritate principium Jordanis non est ab eis: sed a phiala fonte de quo dicemus infra: vide.1.p.c.3.§.5.
Jordanis quem decursum facit: quomodo separat Jturcam et Traconitidem regionem: de quibus dicemus loco suo: quomodo inter Capharnaum et Corozaym mare Galilee ingreditur: vide prima parte.c.3.§.5.
Joseph predium quod dedit ei Jacob pater eius: vt legimus Joannis cap.4. in quo saluator locutus est cum Samaritana: quam amenum et extensum sit: Hoc est predium: quod signauit Jacob in libro Gene.cap.48.cum dixit Josephis filio suo: en ego morior et deus erit vobiscum: reducetque vos in terram patrum vestrorum Do tibi partem vnam extra frateres tuos: quam tuli de manu Amorrei in gladio et arcu meo: vide.1.p.c.7.§.20.
Joseph ossa: que secum attulerunt filij Jsrael de Egypto in terra Chanaam: vt scribitur in libro Josue capitulo.24.vbi seplierunt: vide. prima parte.c.7.§.20.
Josue sepultura: vbi creditur esse: sed non est verum imo potius est sepulchrum Chanaan filii Cham Josue enim vt legimus in libro Josue cap.24.sepultus est in finibus possessionis sue in Thamnathsare que sita est in monte Effraym a septemtrionali parte montis Gaas: vide prima parte.c.2.§.14.
Jsayas Propheta vbi sepultus fuerit: vide prima parte.c.7.§.43.T.
Jter a Bethania in Jerusalem: quod frequentabat

saluator quale sit: & quando eunti incipit Jerusalem apparere: vide.1.p.c.7.§.2.
Iturea regio de q̃ legimus luce.3. Philippo aũt fratre eius Tetrarcha Jturee regionis: eadẽ est cũ Galilea gentiũ: & cũ Decapoli de qua diximus supra in Decapoli: vide.1.p.c.4.§.11.
Judas Icarioth in quo loco: laqueo se suspẽdit vide prima parte.c.7.§.45.

K

Kayrum in Egypto sedes Soldani: de quo mentio non habetur in scripturis sacris: forte propter sui nouitatem i cuius medio: riuus vnus Nili transit: vide secunda parte.c.3.B.

L

Lachis ciuitas quã expugnauit Josue: Sic.n.legimus in libro Josue cap.x. Tradidit dñs Lachis in manu filiorꝫ Jsrael: & cepit eã Josue die altero nũc aũt Belenas dr̃: & qm̃ filii Dã acceperunt eã vocauerunt eã Dã: & hec est de qua sepe dicit̃ i libro Judicũ: & libris regũ Cõgregatus est vniuersus populus Jsrael a Dã vsqꝫ Bersabee: vide prima parte.c.7.§.53.
Lapis sup quẽ sedebat Jesus p̃dicãs i mõte i quo & oñdunt sessiones Aplorꝫ: vide.1.p.c.4.§.6.
Lapis in quo apparẽt tria vestigia Jesu impressa: vide prima parte.c.4.§.6.
Leopardorꝫ mõtes de qb⁹ dr̃ i cãt: Salomõis ca.4. Coronaberis spõsa. de cubilib⁹ leonũ de mõtib⁹ pardorꝫ: vbi sint & q̃les vid.1.p.c.2.§.14.
Libanus mons nobilissimus: decantatus: cãt in psalmis & oi scriptura sacra incipiẽdo a libro

Deuteronomii

Deuteronomi cap.3.cũ dixit Moyses Trãsibo igit̃ ⁊ videbo terrã hãc optimam ⁊ montẽ istũ egregiũ ⁊ Libanũ:quãtũ distet a Tripoly vide prima parte.c.2.§.13.

Lebna ciuitas:quã expugnauit Josue iterfecitq₃ regẽ ei⁹ ⁊ oẽs habitatores Sic.n.legim⁹ Josue cap.x.trãsiuit Josue cũ oi Jsrael de Maceda in Lebna:⁊ pugnabat cõtra eã: quã tradidit dominus cũ rege suo in manus suas: pcusserũtq₃ vrbẽ in ore gladij:⁊ omnes habitores eius vide prima parte.c.7.§.21.

Locus pdicationis Jesu Christi ostẽdit an̄ portã oriẽtalẽ ciuitatis Tyri de q̃ dicem⁹ loco suo: ad iactũ duarũ sagitarũ vide prima p.c.2.§.5.

Locus apparitionis Jesu:post resurrectionẽ:discipulis piscantibus: qñ dixit eis vt legimus Joannis capitulo.21.pueri nunquid pulmẽtarium habetis:vide prima p.c.4.§.6.

Locus vbi discipuli: egressi de mari: viderunt prunas ⁊ piscem superpositum vt legimus Joannis cap.21.vide prima parte.c.4.§.6.

Locus vbi saluator:vocauit Matheũ:alio noĩe leui vt legim⁹ luce.5.ca.vide prima p.c.5.§.1.

Locus vbi Helyas interfecit sacerdotes ac pphetas Baal:de hoc.n.sic legimus i lib.3.regũ cap.18.Dixit Helyas: apprehẽdite pphetas Baal:⁊ ne vnus quidem effugiat ex eis: quos cũ apphẽdissent: duxit eos Helyas ad torrentem Cyson ⁊ interfecit eos:vide prima parte.c.2.§.2.⁊.c.7.§.1.

Locus:vbi vt refert Lucas cap.22.Jesus auulsus a discipulis suis quãtũ iactus est lapidis positis genib⁹ orabat:⁊ illic apparẽt vestigia

genuũ ꝛ manuũ: vide prima p.c.7.§.47.E.
Locus vbi tentus est Jesus a turbis: Dicit.n. Matheus ca.26.ꝙ manus iniecerũt i Jesuꝫ ꝛ tenuerũt eum: ꝛ illic apparẽt i rupe lineamẽta verticis ꝛ capilloꝛuꝫ ꝛ digitoꝛum saluatoris Mirum nimis est illud quod recitat auctoꝛ: vide pꝛima parte.c.7.
Locus vbi filij Israel ydolatrãtes traducebãt filios suos p ignẽ ꝛ sacrificabãt ydolis Vñ expꝛobrant i.4.regũ capi.17. Seruierunt Baal ꝛ consecrauerũt filios suos ꝛ filias suas p ignẽ ꝛ diuinationi inseruiebãt ꝛ augurijs: vide pꝛima parte c.7.§.43.T.
Locus vbi stabat mr̃ Jesu iuxta crucẽ vt refert Joannes cap.19.vide pꝛima p.c.7.§.47.L.
Locus vbi beata virgo stetit post Ascẽsionem ꝛ vixit vsqꝫ in finem vite sue: vide ibidem.
Locus: vbi dominus ascẽdit in celũ: ꝛ qd factũ fuerit de lapide illo: in quo dñi ascẽdentis vestigia remãserũt: vide pꝛima p.c.7.§.46.
Lõgitudo ꝛ latitudo totius terre sancte describitur: vide pꝛima parte.c.9.§.1.

M

Maceda ciuitas: quã expugnauit Josue: i cui⁹ spelũca quinqꝫ reges se abscõderãt: ad cuius os: saxa aduolui Josue mãdauit: nã sic legim⁹ i lib. Josue cap.x. Nũciatũ ẽ Josue: ꝙ iuẽti ẽent qnqꝫ reges: q se abscõderãt i spelũca vrbis Maceda. Qui ꝑcepit socijs voluite saxa ingẽtia ad os spelũce: vide.1.p.c.8.§.10.
Magdalũ: aduertas qꝺ duplex ẽ magdalũ: vnũ in Egypto: ꝺ quo legim⁹ i lib. Exodi cap.14.
Reuersi

Reuersi castrametentur e regione Phayroth que est iter Magdalum et mare, et aptius in Jeremia cap. 44. sic legimus: iudeos qui habitabant in terra Egypti: habitantes in Magdalo et in taphnis etc. Et de hoc Magdalo non loquitur auctor: Alter est apud Bethsaydam in iudea: in quo adhuc est domus Marie Magdalene: et de hoc loquitur: vide prima parte. c. 5. §. 7.

Magedo Campus magnus: de eo diximus supra in Esdrelon: vide prima parte c. 7. §. 3.

Magedan: quere in Esdrelon.

Magedon: creditur esse idem locus: cum magedo De Megedon loquitur Apocalip. cap. 16. et congregauit illos in loco: qui hebraice dicitur Magedon prima parte. c. 3. §. 5.

Mambre: vbi habitauit Abraam: et angelos hospicio suscepit: vt legimus in lib. Gen. cap. 18. Apparuit ei dominus in conualle mambre sedenti in hostio tabernaculi sui in ipso feruore diei: vide prima parte. c. 7. §. 64.

Maon desertum: in quo habitabat Nabal carmellus ad quem nuncios misit Dauid vt acciperent munera: Unde sic legimus in primo regum cap. 25. Erat vir quispiam in solitudine Maon: et possessio eius in carmello: vide. 1. p. c. 7. §. 61.

Mare mortuum: vbi prius erat Sodoma et Gomorra: nunc abit: quoniam profundate sunt ciuitates ille: vt legimus in lib. Gen. cap. 19. Igitur dominus pluit super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem: et subuertit ciuitates has et omnem circa regionem: facta est profunditas aquarum: que appellatur mare mortuum. Dicitur etiam lacus aspalti. i. bituminis: quod multum illic

colligitur est enim talis dispositionis regio illa etiã ante subuersionẽ Sodome: Unde ꝛ in libro Geñ.cap.14.dicitur: q vallis siluestris que ꝓpinqua erat Sodome: ꝛ nũc est vicina mari mortuo: habebat puteos multos bituminis: vide prima parte.c.7.§.32.

Mare mortuũ quãte lõgitudinis sit: ꝛ q̃ tremẽda appareãt in eoꝛ vltionẽ ꝛ detestationẽ Sodomoꝝ: prima parte.c.7.§.32.ꝛ ibidẽ.§.34.

Maria Egyptiaca: que ante meretrix: contrita ad sepulchꝛũ dñi accessit: in quo loco responsũ accepit a.B.Ṽgine: vide.1.c.7.§.47.M.

Mecha ciuitas sepulture Mahumeth in qua p̃te Arabie sit: vide prima parte.c.1.E.

Melchisedech Dei sacerdos de quo legimus i libro Geñ.capitu.14.q erat Rex Salem ꝛ sacerdos Dei altissimi offerens panẽ ꝛ vinũ: in quo loco benedixit Abrae reuertenti a cede quatuor regũ: vide prima parte.c.6.§.9.

Memphis ciuitas Egypti: in qua p̃cipue erãt oracula ꝛ vaticinia: de qua ꝛ cõtra quã loquitur Ezechiel cap.30. Et disperdã simulachra: ꝛ cessare faciã idola de Memphis: nunc Damiata dicitur: vide secunda parte.c.3.A.

Meron aque sunt: de q̃bus sic legimus in libro Josue cap.xj. venit Josue ꝛ oĩs exercitus cũ eo: aduersus illos reges: ad aquas Meron, ꝛ irruit super eos: tradiditq; eos dñs in manus Israel: Ex aquis istis cõficit stagnũ ex decursu Jordanis: quod dr̃ Meron: quod exiccatur: ꝛ aliquãdo in eo ita crescũt arbusta in tanta habundãtia: q leones ꝛ vrsi habitãt in eis: ꝛ hec est venatio regia vide.2.p.c.3.G.

Miraculũ

Miraculū i ecclesia bethleemitana: odio stupēdū de serpēte: qđ cōtigit in p̄sentia Soldani: illic existentis: vide prima parte c.7.§.56.M.

Miraculū de bobus trahētibus aquā i Egypto ex fonte Jesu benedicti: ad irrigādū hortum balsami: vide secunda parte c.4.E.

Miraculū de reliquijs scti Joānis Baptiste: q̄ imisse i Nilo: ascendūt velocissime cōtra decursum Nili: & reuertunt ad priorem locū ubi venerant: vide secūda parte c.5.

Modin mōs: i quo ē ciuitas machabeoꝝ dicta Modin: ibi erat Matathias p̄r Jude machabei & fratrū suoꝝ: vt legim⁹ i p̄io machabeorū cap.2. Et matathias surrexit ex Jerusalē & cōscēdit i mōtē modin: Illic sepulti sunt Matathias & filij eius.4. q̄bus Simon filius eius dem edificauit nobilissima sepulchra: q̄ etiam vident ex mari: de q̄bus sic legimus in primo macha.ca.13. Edificauit Simō sup sepulchrū p̄ris sui & fratrū suoꝝ: edificiū altū visu: lapide polito: retro & ante: & statuit septē pyramides: vnā ꝯtra vnam patri & matri & quatuor fratribus: & hijs circūposuit colūnas magnas & sup colūnas arma ad memoriā eternam & iuxta arma naues sculptas: que viderent ab hoibus nauigātibus mare: hoc ē sepulchrum quod fecit in Modin vsq; in presentem diem: vide prima parte c.8.§.7.

Mons super quē: frequentius ascendebat Saluator: ibi sermonē prolixū cōposuit: quē Mathe⁹ refert ca.5. ibi saturauit.5000. hoium ibi dictauit orōnē dominicā: vt refert Matheus ibidem: ibi plura & diuina alia operatus est:

vide prima parte c. 4. §. 6.
Mons moria: super quem edificatum erat templũ Salomõis: et palatiũ regis: quomodo depressus est a Romanis: et detractus in torrẽtem Cedron: et ppterea nũc parũ ẽ eleuatus: vide prima parte c. 7. §. 43.
Mons caluarie quomodo dispositus est: vide prima parte c. 7. §. 47. D.
Monumẽtũ Josaphat regis Juda: quẽ legimus in tertio regum cap. 22: sepultum in ciuitate Dauid: ornatum est pulcherrima pyramide: vide ibidem. E.

N

Naason villa ĩ tribu Neptalim: de q̃ sic legimus in libro Thobie cap. pri. Thobias ex tribu et ciuitate Neptalim: q̃ ẽ in supioribꝰ Galilee supra Naason: vide priua parte c. 5. §. 3.
Naym ciuitas de qua legimus Luce. 7. capi. qꝛ ibat Jesus in ciuitate Naym: vbi et filium vidue suscitauit: vide prima parte c. 6. §. 11.
Nazareth ciuitas Galilee ĩ q̃ Luce pri. cap. anũciatus ẽ Saluator: de q̃ ĩ veteri testamẽto nihil legimus: forte pp nouitatem suam pro maiori parte habet domus non muratas sed excisas in rupe: vide prima parte c. 5. §. 8.
Neeleschol. i. torrens botri: et ẽ locus vbi exploratores missi a Moyse: acceperunt palmitẽ cũ vuis: Sic. n. legimus ĩ lib. numeri capi. 13. Pergentes vsqꝫ ad torrentẽ botri: absciderũt palmitẽ cũ vua sua: quẽ portauerunt in vecte duo viri: De malis quoqꝫ granatis et ficubus illius loci tollerũt: g appellatus est: Neeschol. idest

idest torrens botri: eo q botrū portassent ide
filij Israel: vide prima parte c.7.§.63.
Nephim castrum admirabile: habens triginta
turres vbi sit: vide prima parte c.2.§.12.
Neptalim ciuitas: ex q fuit Thobias: vt legim⁹
in lib. Thobie cap. pri. q Jouapta dei de nūcu
pata ē: i qua Josephus captus fuit a Roma
nis: nunc autem Syrim dicitur: vide prima
parte c.5.§.5.
Nilus describit: ꝛ in quot ramos vel riuos di-
uiditur: ꝛ vbi ſm quemlibet riuum ingredit
mare: vide secunda parte.c.3.
Nilus nescitur vnde habeat ortum: vltra mon-
tes nubie: vide ibidem.
Nobe ciuitas: i qua habitabat Abimelech sacer
dos magnus cū alijs sacerdotibus: ad quā fe
stinauit Dauid fugiēs Saulē: vbi panes ppo
sitionis comedit: vbi accepit gladiū Goliath
Gethei: Hec oia legim⁹ i primo regū cap.21.
vide prima parte c.7.§.69.
Nubiani ꝛ Jabeni christiani: qui accepenūt fidē
a sancto Matheo: baptizant igne: allegantes
p rōne sua dictū Euāgelij in Matheo cap.3.
Sic enim habet: ipse.i. Saluator baptizabit
vos in spiritu sancto ꝛ igne: vide secunda par
te.c.2.§.7.

O

Origenes vbi sepultus ē: vide.1.p.c.2.§.5.
Ortus balsami in Egypto: cōsitus i illo loco: ad
quem confugit. B. virgo cū Joseph: fugiens
Herodem: qui querebat occidere Saluatorē
vt legimus: Mathei capitulo,2. Illic est fons

mirabilis: dñi Jesu: [quo hortus] ipse irrigat: vide secunda parte c.4.B.

Oriens totus vltra mare: nomē Christi pdicat & venerat: ac se Christianos dicūt: pter solos saracenos: ita ꝙ pro vno saraceno sunt triginta Christiani: vide scda pte c.2.§.9.A.

P

Palestina: i qua peregrinatus ē Isaac post mortē Abrae apud Abimelech regē palestinoꝝ pp sterilitatē orta iā fame: vt legimus i lib. Genesis cap.26. Hec partit i tres partes: Metropolis prime ē Jerusalē Metropolis scde est Cesarea: Metropolis tertie: ē Bethsan de qbus iā diximus locis suis: vide pria p.c.1.C.

Palma Delbore pphetes que iudicauit Israel: Sic.n.legimus in lib. Judicū cap.4. Erat aūt Delbora prophetes vxor Lapidoth: que iudicabat populum illo tpe: & sedebat sub palma que nomine illius vocabatur: vide prima parte c.7.§.37.

Pastores de qbus legimus Luce.2.capi. ꝙ erāt in eadē regione vigilātes & custodiētes vigilias noctis sup gregē suū: i quo loco audierūt angelos cantantes: Gloria in excelsis Deo: vide prima parte c.7.§.56.C.

Pyramis: sub qua credit esse sepultura Job: licet i lib. Job: non expsse habeat: vbi fuerit sepultus: Sic.n.legimus cap.42. Mortuus est senex & plenus dieꝝ: & nil de sepultura dicit: vide prima parte c.3.§.5.& c.4.§.9.

Pyramides & sepulchra quatuor filiorum Chanaam & q̄ stupende sint in magnitudine lapidum

pidum: vide prima parte.c.2.§.17.

Piramides in Egypto: que creduntur fuisse horrea Joseph: eo q in libro Genesis.cap.41. sic legimus In manipulos redacte segetes: congregate sunt in horrea Egypti: et vltra hoc sequitur: sic omnium etiam frugum habundantia in singulis vrbibus cōdita ē: vide.2.p.c.3.G

Piscine solemnes et noiate in Jerusalem: inter quas est pbatica: de qua dicit Joannis.5. ca. Est aūt Jerosolimis probatica piscina: hāc fecit Salomon in ministerium templi: Et piscina Siloe de qua sic legimus Neemie.3.c. Ipse.s. Sellū filius Colozai: edificauit muros piscine siloe in hortū regis: Et piscina superior: de qua legimus in.4.lib.regū cap.18. Nuncij regis Assiriorum cū ascendissent: venerunt Jerusalem et steterunt iuxta aque ductum piscine superioris: que est in via agri fullonis: vide prima parte.c.7.§.43: L.

Poma nuncupata paradisi que producuntur in terra Sancta q̄ʒ mirabilia sint: in magnitudine et sapore et de quātitate foliorum ipsius arboris: vide.2.c.1.E.

Prelatus primus Armeniorum Catholicos dicit et quanti exempli sit in victu vestitu et officio diuino: vide.2.p.c.2.§.9.B.

Prelati oēs in oriente sunt Monachi: sacerdotes aūt seculares quasi nullius sunt estimationis: vide.2.p.c.2.§.6.

Presepe Saluatoris nati i quo reclinatus ē: quomodo sit dispositum: vide.1.p.c.7.§.56.E.

Puteus aquarum viuentiū: que fluūt impetu de Libano vt legimus: canticorum.4.capi. vbi sit et q̄ʒ

mirabilis: vide prima parte. c. 2. §. 4.

Puteus: de quo vt dicitur: puer Jesus hauriēs aquam ministrabat matri sue vbi sit: vide prima parte. c. 6. §. 8.

Q

Quarātana dr ille mōs: i quo Jesus post baptismū q̄dragintа diebus ieiunauit: sicut legimus Mathei. 4. capi. Ubi hic mons sit: vide prima parte. c. 7. §. 28.

R

Ramatha Sophin: vbi habitabat Samuel vbi et mortuus et sepultus est: Sic. n. legimus in primo regū cap. 25. Mortuus est Samuel: et congregatus est vniuersus populus Israel: et plāxerunt eū nimis et sepelierūt eū in domo sua in Ramata sophin: vide. 1. p. c. 7. §. 52.

Rapsaces missus a Senacherib rege assiriorū ad exprobandū Israel: vt legimus in. 4. regū cap. 18. vbi stetit qn̄ incepit clamare: audiente pplo Hec dicit Rex magnꝰ Rex assirior: Que est hec fiducia qua niteris? vide. 1. p. c. 7. §. 43.

Rama multiplex est: omnes tn̄ sunt in montibus altis edificate: et de qua dictum sit illud Hieremie cap. 31. vox in rama audita est ploratus etc. vide prima parte. c. 7. §. 24.

Riuus in quo Philippus baptizauit eunuchū Cādacis regine: de quo sic legimus in actibus Aplor ca. 8. Descēderūt vterq; i aquā Philippꝰ et eunuchꝰ: et baptizauit eū: vid. 1. c. 7. §. 68.

Reges et nobiles Armenie q̄z libēter audiūt verbū dei: et quomodo eis a sacerdotibus monachis

legitur scriptura sacra: et soluuntur dubia: vide.2.p.2.§.9.C et E.
Regina Armenie: q̄ȝ stricta lege custoditur ne vir aliquis visitet eam: sine singulari licentia regis: vide.2.p.c.2.§.9.E.
Ruyna villa in qua credit Jonam Prophetam illic fuisse sepultum: vide.1.p.c.(.§.2.

S

Sacerdotes Armenie dicunt in missa easdē epistolas eadēq; euangelia que et nos: sed in suo ydiomate: conficiunt in azimo: et eadē verborum forma vt nos: vide.2.p.c.§.9.C.
Sacerdotes Armenie: qbus et q̄ȝ deuotis cerimonijs vtant in missa circa Eucharistiā: vide ibidē.
Saltus Libani quō disponit: vide.1.p.c.6.§.6.
Aduerte tn̄: q̄ i scriptura legimus multos saltus Nā est saltus Arethi: ad quē deuenit Dauid fugiens a Saule: vt legimus in primo regū cap.22. et est saltus Effraym: in quo cōmissum est preliū cōtra Absolō vt legimus in.2. regū.ca.18. et ē saltus in quo Jonathas psequēs philisteos: sumpsit mel sumitate virge vt legimus.1.regū cap.14. et ē saltus carmelli de quo dr̄ 4.regū ca.19. Saltū carmelli ego succidā: Auctor ṽro solū saltū Libani dscribit: vide ibidē.
Saltus Dauid: hoc ē illud supciliū mōtis: de quo legim⁹ Luce.4.cap. q̄ Judei duxerūt Jesum vsq; ad supciliū mōtis: vt p̄cipitarent eū: et adhuc apparent vestigia corporis sui impressa lapidi: vide.1.p.c.6.§.8.
Samaria edificata a Samarite filio Chanaā de q̄ diximus supra i ṽbo Chanaā. caput fuit et Sedes regni dom⁹ Jsrael: postq̄ȝ diuisū fuit regnū

sub roboā filio Salomonis vt legimus in tertio regū cap.12.supbe edificata fuit ꝛ nobilissima edificia fuerūt in ea:nunc autē dei iudicio conuersa est in hortos olerum: vt vix sit habitatio:vide pꝛima parte.c.7.§.12.

Sandaliū castrum:ab Alexandro obsidente Tyrum constructum:vide pꝛima parte.c.2.§.3.

Sarraceni qd sētiāt de.s.Joāne Baptista:ꝛ.B. virgine:ꝛ saluatoꝛe nr̄o vide.1.p.c.7.§.12.B.

Sarraceni qui Uay cognominant:vbi habitant ꝛ q̄ȝ bellicosi sunt:ꝛ q̄ȝtum obediētes superioribus suis:ꝛ quomodo uoluerunt ad obedientiam Romanē ecclesie venire:ꝛ pp quid eoꝝ̄ pꝛopositum nō fuit firmatū vide.1.p.c.2.§.16.

Sarepta Sidonioꝝ: vbi apud viduā habitauit Helyas tpe famis:vbi ꝛ ipsius filiū suscitauit sic legim⁹ i tertio regū ca.17.vide.1.p.c.2.§.7.

Sebaste:ipsa est:que pꝛius Samaria dicebatur: nūc aūt vix est habitatoꝛ vide.1.p.c.7.§.12.

Sepheth castrum firmissimum: q̄ȝ ignominiose sit: ꝛ in detrimētum Chꝛistiani nois:Captum fuit a Soldano vide.1.p.c.4.§.4.

Sephoꝛum castrum de quo nihil legimus in scripturis antiquis sanctis:ex eo dicit fuisse Joachim pater btē Uirginis: vide.1.p.c.6.§.7.

Segoꝛ vrbs paruula in qua saluauit se Loth:qn̄ dn̄s suburetit Sodomā Sic.n.legimus in libro Genē.cap.19.festina ꝛ saluare ibi: idcirco appellatū ē nomē illi⁹ Segor:vid.1.pc.7.§.34.

Seyr mōs quadruplex inuenit in scripturis:pꝛimus estidē qd̄ desertum maris rubꝛi:de quo legimus iu libꝛo Gene.cap.14.q Codoꝛ Laomor rex Elamitaꝝ ꝛ reges q erāt cū eo:pcusserunt Raphaym

runt Raphaym et chorreos i montibus Seyr usq; ad cápestria pharán: q é i solitudine scdu; est: qui couiungit cũ deserto pharan: iuxta Cades; berne habés a latere desertũ Synai et mare mortuũ: húc multo tépore circuierunt filij Israel egressi de Egypto Unde sic legimus in libro Deutero cap. 2. circuiuimus longo tempore monté sepe: dixitq; dominus ad me sufficiat vobis circuire monté istũ: tertius é: i quo habitauit Esau postq̃ recessit a Jacob sic. n. legimus in libro Gene. ca. 36. Tulit aũt Esau vxores suas et filios et filias oémq; substaciam suá: et abiit in alterá regioné habitauitq; Esau in móte Seyr: Hic est mós Seyr: de quo dixit deus filijs Israel Tráſibitis p terminos fratrũ vestrorũ filiorũ Esau: q habitát in Seyr et timebũt vos videte ergo diligéter ne moueamini cótra eos: qa in possessioné Esau dedi monté Seyr: hec oia legimus in libro Deutero ca. 2. Alius est mós Seyr; iu finibus ascalonis et Azoti q sunt in terra philistiim de quibus diximus supra: hic datus fuit tribui Juda i distributione terre pmissionis Sic. n. legimus in libro Josue cap. 15. Accharó cũ vicis et villulis suis: Azotus cũ vicis et villulis suis Gaza cũ vicis et villulis suis: vsq; ad torrété Egypti: et mare magnũ: termini eius: et in monte Seyr: q et Sanir dicitur: vide prima parte. c. 5. §. 8.

Sennin vallis de qua legimus i libro Judicũ ca. 4. q Jahel vxor abner cinei: q tetéderat tabernacula vsq; ad vallé Sennin: iterfecit Sisará pricipé milicie regis Jabin: vide. 1. p. c. 4. §. 2.

Sepulcbrũ. B. virginis in valle Josaphat: cui⁹

Ecclesia coopta ē terra: ⁊ torrens Cedrō fluit sub ea: pietas ⁊ dolor ē videre illud sacrū: qūo deuastatū est: licet in magna reuerentia habeat etiam a Sarracenis: vide: 1.p.c.7.§.44.A
Sepulchrum domini Saluatoris qūo dispositū est ⁊ ꝯuenerandum: vide.1.c.7.§.44. B.
Sepulchrum sancte Pelagie vbi sit: vide prima parte.c.7.§.46.B.
Sepulchrum sancti Jeronimi in Bethleē: vide prima parte.c.7.§.56.J.
Sepulchrum Paule ⁊ Eustochii in Bethleem: vide prima parte.c.7.§.56.
Sepulchrū sancti Cariatoth abbatis cum suis monachis qui eo migrante: oēs migrauerūt: vide prima parte.c.7.§.70.
Sichē: vbi filij Jacob pascebāt greges ad quos missus ē Joseph: Sic.n.legimus i lib.Gen.ca. 37. cū fres Joseph morarent in sichem in pascēdis gregibus patris sui dixit ad eū Israel ⁊c. vide prima parte.c.7.§.19
Sichem edificata fuit a Jeroboā: ⁊ fuit prima sedes sui regni: postq̄ cōstitutus est rex super Israel vt legimus in.3.regū cap.12. edificauit aūt Jeroboā Sichē ⁊ hitauit ibi.1.p.c.7.§.16.
Sidon vrbs magna Sirie fenicis antiqtus glo sa nūc āt destructa: sicut ꝯtra eā ꝓphete annūciauerāt: Dicit.n. Jeremias ca.47. Dissipabit Tirus ⁊ Sidō cū reliqs auxilijs suis: Ezechiel ca.28. Ecce ego ad te Sidō dicit dn̄s Immittā.n. pestilētiā ⁊ sanguinē in plateis eius ⁊ corruēt interfecti in medio eius gladio p circuitū ⁊ scient quia ego dn̄s: vide prima.p.c.2.§.8.
Syene ciuitas: in vltima pte Egypti ꝯtra austrū: sita sub

sita sub tropico estiuo. Uñ τ ibi sumit̃ vmbra
in primo gradu Cancri De hac loquitur Eze-
chiel. 29. Dabo terrã Egypti in solitudinẽ gla
dio dissipatam: a turre Syenes vsq ad termi
nos Ethiopie: vide. 2. p. c. 3. G.
Sylo: vbi populus Israel: postq̃ acq̃sierat terrã
pmissionis: reposuit archã dñi: τ iõ Sylo erat
vt dom⁹ dei: donec archa fuit illic: τ ppterea
dr̃ i lib. Judicũ ca. 20. Venerũt filij israel i do
mum dei: hoc est in Sylo: vide. 1. p. c. 7. §. 48.
Syloe natatoria: de qbus legimus Joannis. 9.
cap. Vade τ lauare in natoria Syloe: quõ dis
posita sunt: τ sunt apud agrũ Acheldemach:
vide prima parte. c. 7. §. 43. M τ N.
Sinagoga: i q̃ igressus ẽ Jesus die sabbati: ut legi
mus luce ca. 4. τ tradit⁹ ei liber Jsaie pphete
τ legit: Spũs dñi sup me τc. vide. 1. p. c. 6. §. 8.
Sinõ oppidũ: qd τ Sinochin dr̃: τ q̃ amena ac
fertilis sit illa regio: vide. 1. p. c. 2. §. 16.
Siria diuidit̃ in Mesopotamiã: in qua ẽ ciuitas
Edisse: q̃ olim Rages medoꝝ: ad quã puenit
Thobias ductus i captiuitatẽ: vt legim⁹ Tho
bie. 1. ca. 1. Hec solet nũcupari Mesopotamia
Sirie: τ ad eã accessit Jacob vt legimus i lib.
Gen. ca. 28. ad Labã frẽz Rebecce τ diuidit̃ i
Cellesiriã i q̃ ẽ ciuitas Antiochie τ Laodicie:
τ diuidit̃ in Siriã fenicis i q̃ ẽ Achõ. i. Ptole-
maida: τ Berit⁹ τ Tir⁹ τ Sidõ. Et i Siriã da
masci: i ea ẽ Damasc⁹ τ Lybanus mõs: τ nũc
vulgariter dr̃ Soria absolute: vid. 1. p. c. 1. B.
Socoth: vbi edificata domo: stetit Jacob: reuer
tẽs de Mesopotamia: postq̃ recessit Esau ab
eo: qui sibi obuiam exierat. Unde sic legimus

Gene.ca.33.z Jacob venit i Sochoth: vbi edificata domo: z fixis tẽtorijs appellauit nomẽ illi⁹ Sochoth.i. tabernacula: vide i loco suo.

Spelũca i q̃: abscõdit se Helias fugiẽs a facie Jezabel: i cuius hostio visionẽ grãdẽ vidit vt legimus in tertio regum cap.19. vide.1.p.c.8.§.2.

Spelunca duplex in agro Ephron: in Ebron: in terra Chanaã: in qua ut legimus Gene.ca.23. est sepulta Sarra: deinde Abraam z Isaac z Jacob: vide.1.p.c.7.§.65.

Suecha ciuitas: ex qua fuit Baldach suites de quo legimus in libro Job capi.2. q͏̃ venit ad consolandum Job in tribulatione sua: vide prima parte.c.4.§.9.

Suna ciuitas: quã frequẽtabat Helisens: vbi suscitauit filiũ Sunamitis vt legimus in.4. regũ ca. 4. Ex hac ciuitate fuit Sunamitis Abisaach que ministrabat Dauid seni: vt legimus tertio regũ cap. primo: vide.1.p.c.7.§.5.

T

Thabor mons nominatissimus inscripturis: de quo dicit Osee.5.capit. facti estis sicut rethe expansum super Thabor Super quẽ transfiguratus ẽ dominus vt legimus Mathei cap. 17. vide.1.p.c.6.§.9.

Taberuacula cedar quibus in cãticis cap. primo assimilat sponsa: q͏̃ decora sint aspectu: z vnde causatur ille decor: vide.1.p.c.4.§.10.

Taphnis ciuitas Egypti: ɔtra quã ꝓphetat Ezechiel cap.3. z i Taphnis nigrescet dies cũ cõtriuero ibi sceptra Egypti: ibi est terra Jesse: quã bitauerũt Jacob z filij ei⁹: eo q͏̃ eẽnt pastores

ouium

ouium vt legimus Genesis cap. 47. Sic.n.petierunt a Pharaone: Petimus vt eē nos iubeas seruos tuos in terra Jessen: vide secunda parte.c.3.A.
Thebe ciuitas Egypti: ex qua fuit: Thebeorum militū sacra legio: vide scđa parte.c.3.G.
Thecua: ex qua fuit Amos propheta: ⁊ interfectus ab Ozia illic sepultus est: Sic enim legimus in argumento super Amos fuit cognatio eius ex oppido Thecue: que Ozias: vecte per tēpora transfixit: posthec semiuiuus in terram suam euectus est: ⁊ post aliquos dies dolore vulneris expirauit sepultusq; est cum patribus suis: vide prima parte.c.7.§.59.
Thecue desertum: vide ibidem.
Thema ciuitas: ex qua fuit Helyphath Themanites q vt legim⁹ Job.2.cap.venit ad cōdolē dū Job sup afflictionē suā: vide.1.p.c.5.§.7.
Terra sancta: ipsa est palestina: apud Cosmographos ⁊ inuit ex eo ꝙ legimus i Genesis capi. 21. quod Abraam fuit colonus palestinorum multis diebus: ⁊ hāc terrā palestinoꝝ: ꝓmiserat Deus Abrae cū dixit in Genesi capi.15. Semini tuo dabo terrā hāc: a fluuio Egypti vsq; ad fluuium magnū Eufratē: Hec igitur palestina: diuisa fuit in regnum Juda: ⁊ in regnum Samarie: vide prima parte c.1.A.
Tyberias ciuitas Galilee: notissima in Euangelijs: a qua mare Tyberiadis: antiquitus dicta Ceneroth: a qua ⁊ mare Tyberiadis: dicebat mare ceneroth: de quo sic legimus i lib. Josue ca.12. Seō rex amorreoꝝ dominat⁹ ē: vsq; ad mare ceneroth ꝯtra orientē: vide.1.p.c.6.§.5.

Tyrus ciuitas gloriosa in corde maris sita vt scribit i Ezechiele capi.17. O tyre tu dixisti: p fecti decoris ego sum: & i corde maris sita a quo edificata fuerit: & qualis fuerit: añ & nüc: vide prima parte c.2.§.5.

Torrēs cyson duplicē hēt decursuz: vnū ad oriē tē: & i eo pugnauit Barach ꝯtra Sysarā vt legimus i lib. Judicū cap. 4. alteꝝ hēt ad occidentem: & in eo interfecit Helyas sacerdotes Baal vt legimus in tertio regum cap.18. vide prima parte c.6.§.9. Et c.7.§.1.

Traconitidis regionis vt legimus Luce.3.cap. Philippus Herodis fr: fuit tetrarcha: hec regio ē eadē cū planicie Lybāi: q̄ extēdit vsq; ad mōtē hermō & Bosra: De hac planicie legim⁹ i lib. Josue cap.xi.ꝙ Josue accepit oēm terrā mōtanā & meridianā: & ptē mōtis que ascēdit Seyr: vsq; Baalgad p planiciē Lybāi subter mōtē Hermon: vide.1.p.c.3.§.5.& c.4.§.11.

Tripolis ciuitas: de qua nō est mentio i scripturis sacris: pro eo quod potuerim inuenire: est tamen nunc ciuitas nobilis valde & amena & populosa: vide prima parte c.2.§.13.

Thoron castrū: quod dñs Tyberiadis cōtra Tirū edificauit: vide prima parte.c.3.§.2.

Turris ader: vbi Jacob post mortē Rachelis: aliquo tēpore: cōmoratus est: hec in libro Genesis cap.36. dicitur turris gregis. Sic.n. legimus: Egressus inde Jacob: fixit tabernaculū trans turrem gregis: vide.1.p.c.7.§.56.B.

V

Valles Lybani q̄ꝫ fertiles sint: & diuersoꝝ generū gentes

rū gētes habitāt i eis: vide. 1. p. c. 3. §. 5.
Uallis Aser: piguis ꝛ abūdātissima: vt manifeste ipleaꝛ būdictio pr̄is Jacob i Geñ. cap. 49. vbi sic legimus Aser pinguis panis eius: ꝛ p̄bebit delicias regibus: vide prima pte c. 5. 2.
Uallis Josaphat: de q̄ sic legimus: Joelis cap. 3. Cōsurgāt ꝛ ascendant gentes in vallem Josaphat quia ibi sedebo vt iudicē oēs gētes in circuitu: quomodo situaꝛ ad mōtē Oliueti: ꝛ quomodo Romani: plurimū repleuerunt eā ruinis edificioꝝ palacij regij ꝛ tēpli: ꝛ mōtis mortis: vide prima parte c. 7. §. 43. D.
Uallis būdictionis in q̄ Josaphat rex Juda: pugnauit cōtra filios Moab: ꝛ Amon: ꝛ habitātes mōtē Seyr: ꝛ auxilio dn̄i: pstrati sūt: ideoq; vocauerūt locū illū: vallē benedictionis. Sic enim legim⁹ i lib. 2. Paralypomenon cap. 19. Die quarto cōgregati sunt i valle benedictionis: Et enim qm̄ ibi benedixerūt dn̄o: vocauerunt nomē loci illius: vallis būdictionis vsq; in p̄sentē diem: vide prima pte. c. 7. §. 60.
Uallis Raphaym: in q̄ diffusi sunt philistym: vt pugnarēt ꝯtra Jsrael: postq̄ audierūt Dauid cōstitutū regē sup totū Jsrael: mortuo Jsboseth filio Saulis: vt legim⁹ i lib. 2. regū cap. 5. Sic. n. legim⁹ ibi Audierūt ergo philistym: q̄ dn̄s vnxisset regē Dauid sup Jsrael: ꝛ ascēderūt vniuersi vt quererent Dauid: ꝛ diffusi sūt in valle Raphaym: vide scd̄a parte. c. 2. D.
Uia maris trās Jordanē: Galilee gētiū: quā legimus in Jsaia capi. 9. quomodo intelligenda est: vide prima parte c. 4. §. 7.
Utes in Anterado: qd̄ ē vicinū Aradio: de quo

diximus loco suo: in eodem anno ter pducūt vuas & maturāt: vide scđa pte.c.1.D.
Unicornij ineniūt i terra sācta: vide.1.p.c.2.E.

X

Christiani vltramarini: qa nō sunt viri bellicosi & armoꝝ: ideo facile expugnant: & subijciunt sarracenis: Unñ terre sue dicunt sarracenoꝝ dominia: cū i rei veritate: soli domini & gubernatores sint sarraceni: populi autē sunt Christiani: vide secunda parte.c.2.

Ph

Phiala: fons: a quo sm veritatē: Jordanis habet suā primā originem: licet videat apparenter habere: a Jor & Dan fontibus scaturientibus sub Lybano: de qbus diximus loco suo: hic fons a sarracenis dicitur: Medan.i.aque dan: vide prima parte.c.3.§.5.

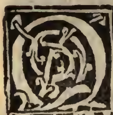
Z

Ziph desertū in quo habitabat Dauid: cū ei insidiaret Saul Sic.n.legimus i primo regū cap. 23. Morabat aūt Dauid i deserto: i locis firmissimis māsitqꝫ in mōte solitudinis Ziph in mōte opaco: vide prima ptc c.7.§.61.
Zacharie domus sita i mōtanis Judee i quā intrauit Beatissima virgo: & salutāuit Helysabeth: vt legimus luce primo cap. vide prima parte c.7.§.68.

Finis fidissimi & vniuersalis repertorij: super librū Reuerendi ac deuotissimi patris in sacro eloquio eruditissimi: Borcardi Almani: qui inscribit: descriptio terre sancte: eidemqꝫ adiacentium regionum.

¶ Reuerendi ꝛ deuotissimi patris: in sacro canone eruditissimi: fratris Borchardi Alimani Ordinis Predicatoris Liber: qui iscribitur de Descriptione Terre Sancte: eidemq; adiacentium regionum.

Prologus.

Lim legimus i veteribus historijs (vt Diuus scribit Hieronymus ad Paulinum) quosdam lustrasse prouincias: maria trāsfretasse: vt que ex libris nouerant: coram posita viderent: Hac de causa Plato Egyptū: Pytagoras memphiticos vates adijt: ꝛ Apolonius Persas intrauit: pertrāsiuit Caucasum: Albanos Scytas Massagetas ꝛ extremā penetrauit Indiā: vt Hyarcham in throno aureo sedentem videret: audiretq; docētem: Et demum Egyptum accessit vt famosissimam solis mensam videret in sabulo. Quid ergo mirandum: si Christi nominis verissimi cultores: terrā illam: nomine ac re sanctam: quā catholice Ecclesie die noctuq; psalmis alijsq; diuinis laudibus resonant: ꝛ decantant: videre ac lustrari totis animis affectant? Uenerabant Israhelitici patres sanctorum sancta: eo q illic testimonij archa: Cherubin cū ppiciatorio: manna: ꝛ Aaron virga que floruerat: diuino instituto: recōdita seruabantur. vt in sacro legimus Exodi libro: que nēpe oia diuo Paulo attestante: nil aliud q̄ vmbra existebant futuri At apud pias fidelesq; mētes longe amplius venerandum ꝛ colendū esse

E

Christi Iesu sepulchrũ: cuius gloriosa morte: de morte triumphamus: illius est siquidem virtutis: deuotissimum hoc sepulchrum vt quotiens quis mũdo corde ingredit: totiẽs sindone circũuolutum iterno intuitu videat humani generis Saluatorẽ paululũq; pgrediẽs: Pergrãde illud saxum reuolutũ aspicit & angelũ niueo candore decoꝝ: blanda luce fulgentem pissimas mulieres alloquentem: eisdemq; sudariũ & linteamen ostendentem. Quis hys visis adeo vecors & ferreus: qui non anhelet gloriosam & omni seculo benedictã visere Bethleem: diuino ac virgineo partu celebrem: cõtemplaturus humanatũ deũ: puerũ tenellum in psepio: despicabili loco: & duro: pro nobis vagientem: purissimã Mariã virginẽ in diuersorio: pariẽtẽ sub rupe cõcaua: que vsq; hodie cernit: lachrime: & ex alto corde suspiria erũpunt. Quid suauius: qd ue iucundius anime fideli: cui nõ nisi celestia sãpiũt: q̃ animo reuoluere angelicas illas & beatas mentes: pastoribus euãgelizare gaudiũ magnũ: qm̃ natus est perditi hominis saluator: ac decantare gloriã in altissimis deo: & pacẽ: pacifice uolũtati: intueri tres magos maiestate pclaros: & caldeoꝝ sapientia refertissimos: ab oriẽte Bethleem stella duce aduentantes: qua religione & latria proni ruant ante presepe: non habens tectum desuper: sed ipsam tantũ rupem prominentẽ: Reuertat deide fidelis qsq; in sublimẽ Ierusalẽ vbi dei maximi: filiũ Iesum: i tẽplo disserẽtẽ: declarãtẽ: sepeq; inuidos & ypocritas: arguentem videat audiatq;: In oliuaꝝ monte charos & simplices discipulos erudiẽtem: in monte Syon: antiquo

more

more pasca celebrātem: Diuinū prorsus Eucha-
stie misterii instituentem: mansuetudinis amato
rem & pedes delicatissimis manibus leuantem:
In gethsemani: iam fatigatum Jesum patrē suū:
obnixius orantem: sauguineo sudore consper-
sum. nepharium Judam: diuinis labijs oscula
imprimentem: mitissimum veluti innocentem
agnum: captum loris durissimis vinciri: vinctū
impetu trahi: despectissime illudi irrideri: flagel-
lis cedi: conspui accerrimis spinarum sertis coro
nari: Immeritissime iudicatū: cruci addictū: gra
uem nimis & trucē: humeris illis: quibus vtriusqꝫ
hemisperij molem seruat & sustinet: crucem def-
ferentem: sub crucis insupportabili pōdere: in ip
so ciuitatis exitu: pro nobis certe ingratis defi-
cientem: Cireneum Simonem succedentem & in
caluarie loco: totius humani generis: redemptio
nem pyssime passionis sue misterio celebrantem:
Omnium horum ita euidens: ac plena adhuc
extat memoria: veluti si hac die cōtigissent Nem
pe in ipsa Jerusalem tot sunt dominice passio-
nis actis gestisqꝫ loca insignia: vt nulla etsi lon-
gissima dies sufficiat singulis plustrandis: Sunt
preterea q̄ꝫ plura: in regionibus illis: que bonis
ac optime dispositis animis: ampliorem generāt
deuotionis affectum: Quis enim: etiam facun-
dissimus enarrare valeat: quot anachorete:
quot mōachi: & castissime virgines: de Georgia:
Armenia vtraqꝫ: Caldea Syria Media Persia
India: Ethiopia: Nubia: Nabenia Grecia: alia-
rumqꝫ nationum. cateruatim centeni: ducenteni:
plus minusue pcedentes: in spiritu vehemēti: ge
nua: flectūt: cōnexas manus eleuant: oculos ad

celum tenduut:terram sanctam proni osculantur: sed verius pre dulcedine cordis lábunt: venerá tur adorát quemcunqz locum:in quo dulcissimű Iesum:sedisse stetisse:vel quippiaz operis egisse percipiunt: Nunc palmis pectora tundunt: nűc profundos gemitus emittunt:nunc in profusos fletus se soluunt:adeo qp gestu coporis: z longanimitate:deuotioné intus se habere comprobantur:quá foris prese ferűt:ita vt i lachrymas plerunqz deducant etiá infideles Sarracenos: qui detestandű Machometh adoraňt z pdicát Deu fortissime deus:intueor iuxta sacras historias:patré Abraá patriam suá:patris domű: z cognationem:tuo mádato deserere ad teram banc sanctá quá sibi ostédisti festinare: In Bethel z Hay tabernacula fixit:in Gerraris bersabee z Ebró cómoratus est. Uideo eterne pater Ezechielem in Babilone captiuum:super Babilonis flumina ascendere: z vt reppetat dilectá Ierusalem: lachrymabili voce implorat: Uideo vnigeniti tui purissimá matrem:non contentari latis speciosisqz Galilee cápis:sed licet ex angelica salutatione sciret: ex virtute ex alto se cócepisse:statim cű festinatione: Iudee montana cőscendit. affectás superioribus propinquare: Uideo patré Iacob eiusqz dilectissimű filium Ioseph:cuius gratia: in Egyptű peregrinaturus descenderat: qui preuidentes se in humanis agétes nő reppetituros: banc sacrá patriá:salté vita functi: illic sepeliri elegerunt sicqz posteris suis demandarunt: verű hac nostra tempestate:quá penitus miserá: z insipientem censeo ingemiscendű mihi est: deplorandaqz est:vilissima Christiane reipu.tarditas:

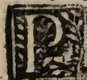
que: z si

que: ꝛ si ei tot ꝛ tanta presentent sanctorum patrum exēpla dietim: tñ pigritat ꝛ negligit de manu ꝛ tyranuide prophanorum eruere terram illā: quam Jesus mundi saluator: innocēti sanguine fuso cōsecrauit: quā Orthodoxa fides indefesse ꝛ predicat ꝛ extollit. Que. n. diei aut noctis hora p totū anni circuitū: in qua nō memorent: cantando legēdo psallēdo cōcionādo ꝛ meditando acta vel lr̄is sacris demandata huius sanctissime plage. quā diuina eloquia: promissionis terrā egregiā meritissime nuncupant. Uerum aiaduertens ꝙ plures Christi fideles: summopere affectantes vt terrā hanc sanctam: quā per decenniū pedibus hijs calcaui: pertrāsiui: diligētissime notaui: describerē more geographi mecū reputans id perutile fore: non modo ad excitandū deuota in Saluatorē corda sed vt de locis: vrbibus: mōtibus. fluuijs: oppidis alijsqꝫ multis: in veteri nouoqꝫ testamento sepe sepiusqꝫ reppetitis: sufficiēs habeat noticia quantū mee suppetunt vires descriptionē ipsam: conficere proposui In hac vero descriptione te in primis certū reddo optime lector: ꝙ nihil continet nisi que oculis contēplatus sum: aut si que fuerunt a me ipso inaccessibilia tū feris tum mari mortuo tū asperrimis mōtibus: in hijs ab incolis ꝛ illus regionis veteranis habitatoribus quantū potui: eruditus sum: Et quoniā ois ordinata descriptio ab aliquo pricipio: quod pro centro sit: exordiri necesse est aliter imaginatione concludi minime posset: Ideo Achonēsem vrbem: antiquitus Ptolemaidam dictam: pro centro mihi statui ꝛ si non in medio terre sancte: sed in occidentali eius termino su

pra mare sitam: protraxi igitur ab Achô: lineas rectas quatuor: ipsius orbis quatuor punctis orienti occidenti: septemtrioni et meridiei corre-spôdentes: quibus totus terre orbis in quatuor: lectiones partitur quarum quamlibet in tres ite-rum partitus sum: vt iuxta duodecim ventos disponantur In vnaquaqz autem partitionum: loca sua et oppida et vrbes in scripturis sacris tum antiquis tum nouis famosiores descripsi: vt cuiuslibet situs et dispositio: quem ordiné re-tineant in vniuerso: de facili comprehendatur Quantum vero conferat hic labor meus: ad di-uinorum canonum interpretationem et doctrinã capescendam tibi periculum facies chare lector Si huiusmodi studium te oblectauerit.

Explicit prologus.

Partio regionum Terre Sancte adiacentium: Caput primum.

Principio sciendû: terrã quã dicimus sanctam: eam eé: que. 12. tribubus par tita é: ab inuictissimo duce Josue: teste libro Josue a cap. 15. vsqz ad. 20. Hu-ius terre: ps vna Regnû Juda nûcupabat: côti-nés sorté duaz tribuû: Jude et Beniamin: Pars altera: Samarie regnû: q dece tribuû caput: et re-gni sedes existebat: nûc dcã Sebaste: regnûqz Sa-marie in scripturis regnû Jsrael noiat: Jnde re-ges Juda: regesqz Jsrael processere: post sapien-tissimi Salomonis moderamina teste libro tertio regum cap. 12. Vtrûqz autem regnum illud cum philisteorum toto dominio est ea quam et sacre scripture: et mundi cosmographi: Palestinam vocant:

Terra sancta partit Palesti na côti-net to-tã terrã sanctã et Phi-listijm

vocant: que extat pars Magne Syrie: sicut Lombardia et Tuscia ipsius Italie. Quod vt euidētius pateat: scito plures reperiri Syrias: varie quidē nominatas: Tota siquidem plaga a Tygri flumine vsq; ad Egyptum: cōmuni noie Syria nūcupat: portio ei⁹ prima: Mesopotamia dicit iter Eufratē et Tygrin sita: protenditur in longū ab Aquilone i austrū a monte Tauro ad mare rubrum in se continens has nationes: Parthos Medos: qbus ab Aquilone copulatur Caldea: in qua est illa celebratissima Babilon: locus captiuitatis tribus Jude sub arrogātissimo Nabuchodonosor: ab austro adiacet Arabia vsq; ad mare rubrū: qd illis i locis Sinus arabicus vocat i eadē vt Aquilonē respicit: situat Edissa ciuitas: antiqtus dicta Rages medoꝝ hospitiū Thobie maioris ducti i captiuitatē: Afferunt qdā rōnē: qua cōgrue extimāt: hāc partē Syrie: Mesoptamiā appellari: eo. s. qa ē mediās inter aquas: q̄ sunt Tygris et Eufrates. ¶ Secunda Syrie magne pars: Celesyria nominatur cuius initiū est a flumine magno Eufrate: ad riuum vallaniei: cuius descursus ē sub castro Maragdi: igredit aūt mare magnū. i. mediteraneū iuxta vallanie villā leuca vna distātē a pdicto castro Celysiria cōplectit Anthiochiā cū suffraganeis vrbib⁹ suis et Laodiciā et Appamiam: aliasq; plures. ¶ Tertia pars est Syria Fenicis: cuius principiū sumit a riuo Uallanie ex Aqlone: protēditurq; cōtra austris: vsq; ad petram incisam sub monte Carmelo qui locus tempore nostro peregrinoꝝ

Prima Syrie pars: Mesopotamia

Mesopotamia]

Syria fenicis tertia pars castrū dr̄: estq; sub ditione militie tēpli Syria fenicis comprehendit: Maragd: Anteradiū Triptolym Beritum Sydonē Tyrū Achon et Capharnaum. ¶ Quarta pars: Syria Damasci appellatur: eo q̄ Damascū ut dominij sedē cōtinet: ab alijs Syria Lybanica dr̄: eo q̄ Lybanus mons deliciosus et egregius: in ea situat. ¶ Quita pars magne Syrie est palestina dicta: quā describere intētionis nostre ē. Hāc tamen subdiuidere prius: inutile nō erit.

Palestina in tres diuisa ¶ Igitur palestina in tres portiones partitur: prima est: cuius metropolis est sancta Jerusalē: cōtinens oēs colles et mōtes eiusdē: cuius extensio ē usq; ad mare mortuū desertūq; cades berne. ¶ Secunda ē: cuius metropolis ē Cesarea maritima hec amplexat totam philisteoꝝ regionē: originē capiens: a petra incisa: que et castrū peregrinoꝝ dr̄: usq; Gazam philistijm urbē tendens cōtra meridiem. ¶ Tertia est: cuius metropolis existit Bethsan sup Gelboe mōte cōstructa iuxta Jordanem fluuium: Hec antiquitus Sicopolis dicta fuit. Hec proprie Galilea: siue cāpus magnus Hesdrelon qui et Magedo nuncupat. ¶ Arabia sit̄r in tres partitur: Partis prime Metropolis: est Bosron: q̄ nūc Busereth: olim Bersa eidem copulat ab occasu: Tracōitidis regio et Jthurea Damascus aūt fere a septētrione: qua de causa Syria Damasci: nōnunq̄; Arabia nominatur: ꝓpter quod Aratha: rex Arabie dictus est: cū tamē rex esset Damasci. Secunde partis Metropolis: ē Petra urbs: olim Nabath dicta: sup Arnon torrentē sita: pars hec contiArabia in tres

nebat:

nebat: filiorum Amon dominium: et si Ar ciuitas: ex Moab dominio existeret. Item cóplectebatur: regnú Seon Esebon: regnum Basan: ac Galaad monté copulaturque prime parti Arabie ab austro. Tertie partis Metropolis est: mons regalis: qui nunc Carach: antiquitus Petra deserti dicta fuit supra mare mortuum constructa: pars hec cótinet Terrá Moab quá et Syriá Sobal: scriptura appellat: continet et totam Idumeá siue Seyr móté: oémque regioné circa mare mortuú: vsque cades Berne: et aquas có tradictionis: versus rubrú mare per altissimas et ferales solitudines: vsque ad magnú Eufraté: Hec est Arabie magne pars: in qua: Mecha est ciuitas: detestabilisque Mahumeth sepulchrú. Hactenus de situ regionú: Terre Sácte adiacentiú: dixerim satis: Aiaduertasque deuotissime lector: quod a me descripta sunt hucusque: non ex mea mere snia processerút: sed ex libbro venerabilis: ac doctissimi pris: dñi Jacobi de vitriaco sancte Romáe ecclesie legati in terra sácta: excerpta fuerút. Ceterum ad veridicá sicut iá policiti sum: Terre scé descriptioné: stilú verto tamen.

Petra deserti
Syria sobal
Iduméa
Mecha sepulchrú Mahumeth
Liber d. Jacobi de vitriaco

Prima descriptio Terre Sancte versus Aquilonem. Cap. 2.

TErrá sanctá: vt propositú é: in. 4. portióes diuidimus: quatuor celi plagis correspódétes: Ortui: Occasui Arctico et Antarctico: licet portio eius tota occidua: ad mediterraneú mare se vertat: Incipiá igitur prio recta lica: ab Achó antiquitus Ptholemaida dicta: versus arcticú progrediés: vrbes locaque notiora describés: in magni maris. i. mediterranei littore disposita.

Descriptio Achon. §. 2.

¶ Primū igit̄ d̄scriptiōis iniciū sūo ab Achō: recta linea pcedēs v̄s⁹ Tyrū: inde ad al's vrbes in hac portiōe Aglonari cōtētas Achō ciuitas: munitissima ē parietib⁹ turrib⁹ ppugnaculis vallo aliisq; electis defensoribus triangulā fortita figurā more clipei cuius ptes due cingūt mari: tertia planiciē respicit: q̄ circūdat: planicies illa: latitudinis ē triū leucaꝝ: ꝛ alicubi qdē plus: alicubi vero minus: Admodū fertilis ē in agris vineis pascuis: viridariis: q̄ diuersoꝝ generū fructibus sapidissimis ornat: est ꝛ munita militia mlt'a: hospitalis tēpli: ꝛ dom⁹ theutonice: ꝛ arcubus ꝛ castris: siue fortaliciis: q̄ ad regē spectant: portū tutissimū ꝛ amplū: pro locādis seruādisq; nauibus h̄et: Sita

Achon i Syria pheni-ce — est i fenicis Syrie puincia: ab austro habens carmelū montē ad. 4. leucas: ꝛ vrbē Cayphā nūcupatā i pede eiusdē mōtis cōstructā: vltra

Cay-phas vrbs — torrentē cyson: vbi sanctus ille pphetà Helyas: idolatras Baal sacerdotes iteremit: postremo scias studiose lector: q̄ Achon nunq̄ fuit terre sancte anexa: nec Jsrabelite possederunt eam: ꝛ si in distributione terre pmissionis: tribui Aser designata fuerit: Hec est illa Achon: dicta Ptolemaida: de qua sic leginius

Achon primo Mac. cap. x. — in primo lib. Machabeoꝝ cap. x. Et anno cētesimo sexagesimo ascendit Alexander: Antiochi filius: qui cognominatus est nobilis: ꝛ occupauit Ptholemaidam: ꝛ regnauit illic.

D. Lamperti casalis ꝛ castri sandalii. §. 3.

¶ Ab Achon: triū leucaꝝ interuallo est casale

Saron — Lamperti: adiacens mari: sub Saron monte

constructum

constructum: vineis similiter et viridarijs fructiferis. fontibus et fluuijs decoratum: Inde pertransito Saron monte: tribus leucis inuenimus sandalium castrum: ab Alexandro obsidēte Tyrum: iam dirrutum et deuastatū Sed Balduini Jerusalem regis: opera instauratū: qd nobilibus indē denominatis tradidit possidendnm: Hic prata amenissima: pinguia pascua ficeta olíueta vinee flumina viridaria quā plurima existunt De hijs nibil inuenimus in scripturis sacris vtriusqꝫ legis. Sandalium castrum

C D. putei aquarū viuentium: que fluunt impetu de Libano ſ. 4.

C A Sandalij castro pēr leucam: parūqꝫ sup: puteus est ille mirabilis: viuētium, aquarum: iuxta viam petētibus Tyrū: per iactum arcus cuius aque ex Canticis Salomonis capi. 4. Cant. fluunt impetu de monte Libani: Nolo tamē te cap. 4. latere studiose lector: etsi puteus singulari numero dicatur vere tamen sunt quatuor eiusdē dispositionis: at inequales magnitudine Nā g Pute⁹ inter quatuor pcipuus est. 40. cubitor est lon- in. 4. gitudinis latitudinisqꝫ: vt ego ipse metitus sū: diuisus vendicās sibi figurā tetragonā Tres reliq. 25. cubitos obtinent earundē dimensionū parieti bus solidissimis: ex lapidib⁹ optimis et ope indisolubili: circūdati: i altitudine vnius haste et amplius In eis adeo agregat aq̄ et eleuat: vt vndiqꝫ extra parietes defluat: Attamē ibi sunt aq̄ ductus: p riuulos dispositi idē descēdētes: tāte pfunditatis tāteqꝫ latitudinis: qūta ē hoīs altitudo: cuius rei me ipo piculū feci ingressus canale quo fluit aq̄ et pedibus stās: Deducunt

aque:per Tyri totam planiciem: irriganturq affluẽter viridaria horti:canamelle illic plurimũ copiose:ex quibus tyri princeps annuos redditus et ingentes recipit Distãt pscripti fontes a magno mari mediterraneo iactu arcus: et modico amplius:quorũ defluxu:eo breui interuallo:rotant sex molẽdini rote magne latitudinis: et cũ in mare se recipiunt: cõtinuo ab sorbent fontibus hijs nõ absre conuenit:illud ecclesiastici cap.24. Rigabo hortũ plãtationum mearum: et inebriabo partus mei fructũ: et ecce factus est mihi trames habundãs: et fluuius meus appropinquauit ad mare.

Ecc. ca.24.

D.Tyri 5.5.

A puteo aquarũ viuentiũ minus leuca: distat Tyrus vrbs celebratissima i vtriusq legis scriptura:a Tyras Japheth filio constructa post diluuij magni inundationẽ:sed a Phenice istaurata pp qd et Sirie phenicis metropolis cõstituta ẽ solidissimo et lato pariete circundat:ac iudicio meo:Achonensi vrbe amplior:figuraq obtinet circularẽ in corde maris sita super firmissimã rupẽ:omni parte mari cingit:excepto vrbis fronte cõtra solis ortũ:vbi opera Nabuchodonosor primo:deinde Alexãdri:terre effecta est cõtigua:quãtũ est lapidis ia ctus:Sed et ex. ea parte quadruplici pariete:mire densitatis:altitudinisq: et ad.24.pedũ spatiũ insuper parietes illi: muniti apparẽt.12. turribus: quibus similes in toto orbis circuitu:me vidisse nõ memoror:Turribus ipsis arx fortissima siue castrũ cõtiguat: in rupe in cordeq maris firmatũ: turribus similiter: et palacijs regijs structum:que

ctū:que toti mūdo:merito inexpugnabilis:existimari deberet plures in tyro seruant sanctorū venerande reliquie auro chariores: vt refert Ecclesiastica historia presertim fortissimorū martirū: q sub Diocleciano gloriosa morte testātes catholicā fidē:eternā assecuti sunt coronā:quorū numerū nouit solus ille q oia i numero cōstituit Origenes in Tyro in sancti sepulchri ecclesia iacet:pariete conclusus:cuius titulū & vidi & legi Columnne marmoree:aliq3 preciosi lapides ibi sunt tā mirande magnitudinis:qd videtibus stupor insurgit Archiepiscopalis illic sedes ē:Est.n.vt diximus Fenicis Syrie Metropolis:habens suffraganeos episcopū Beriti: & Sidonis & Achō protēditurq3 metropolis hec usq3 ad petrā incisam sub mōte carmello:q̄ & Castrū peregrinātiū dicit: Decē dierū spatio moras ptraxi in Tyro:pluriesq3 eā vrbē & dispositionē considerans:diligentia oi notaui Ante eiusdē vrbis Januā ad ortum sitā:iactu duarū sagittarū:inter copiosissimas & spaciosas harenas:ondit Jesu xpi pdicationis locus: vbi & mulier illa exclamauit: Beatus vēter q'te portauit: Lapis magnus ibidē apparet: sup quē stās Saluator aliqn̄ & sedēs declamabat: & pplos docebat locus ille nūq3 sub harena occultat: & si leuis minutissimaq3 sit soleatq3 vēto agitari circūferri: & i cumulos reduci:velut uix hiemali tpe flāte borrea:i ptibus occiduis:Est & i eodē loco:colūna qdā in lōgū strata: vbi famosum est: pegrinos quosdā illac trāseuntes ab insidiis & pessimis Sarracenis fuisse necatos Hec de Tyri descriptione

Religꝫ sanctorū in tyro

Origenes sepultus i tyro

Locus predicatiōis Jesu Christi

Ezechi satis De qua sic memoratur Ezechiel, cap. 17.
el capi. O. tyre tu dixisti: pfecti decoris ego sū i corde
17. maris sita. ¶ D. Eleutherij fluminis. §. 6.
¶ A Tyro ad. 3. leucas admodū breues: Eleu
theri⁹ flumē: mare recipit pcedit ꝛ Ithurea: si
Terra ue Galilea gētiū: ex cōfinio qd olim Kabul ter
Kabul ra ꝛ prius Kabul: pfluitq₃ iuxta castrū dictuȝ
Orma Belforth qd extitit milicie tēplij iuxta Orma.
Josue vsq₃ quo iclitus Josue dux Israel. 24. reges in
dux po secutus ē: De Eleutherio flumine sic legimus
puli in libro primo machabeoꝝ ca. xi. Et abijt Jo
Jn. i. nathas cū rege: vsq₃ ad fluuium qui vocatur
Ma Eleutherius ꝛ reuersus est in Jerusalem:
cha. D. Sarepte Sidoniorum §. 7.
cap. xi. ¶ Ab Eleutherio fluuio iteruallo leucaꝝ dua
li. 3. re rū ē Sidonioꝝ Sarepta i q̄ vt legim⁹ li. 3. regū
guȝ, ca. cap. 17. apud viduā habitauit Helyas pphe
17. ta: ab eadē sustentatus: cuius filiū ad vitā re
uocauit: ostēdituꝛq₃ cenaculū illic: in quo ideȝ
Propheta qeuit. Sarepta hoc tpe: vix. 8. do
mib⁹ cōstat: cuius tñ ruine ꝛ defectiones: glo
saȝ extitisse declarāt. ¶ D. Sidonis §. 8.
¶ A Sarepta ad duaȝ leucas extat Sidō vrbs
pclara Sirie Fenicis cui⁹ glia ꝛ celsitudo: quā
ta fuerit: ipse ruine docēt: q̄ et descripte: incredi
biles ferme haberentur: Cōstructa autem erat
in planicie: extendēs se ab Austro versus Aq
lonē: iter Antilibanū mōtē: ꝛ orā maris: Sub
Jere. mōte siquidē ipso: i plano disposita: spaciosa
ca. 48. erat valde: Et quidē destructionem eius anun
Eze. ca ciatam sic in Propheta Jeremia legimuȝ ca.
28. 48. Dissipabitur Tyrus: ꝛ Sidon cū auxilijs
suis: ꝛ in Ezechiele capi. 28. Ecce ego ad te
Sidon

Sidon dicit dñs: Immitã.n.pestilẽtiã ꝛ sanguinẽ in plateis ei⁹: ꝛ corruẽt iterfecti i medio eius gladio p circuitũ: ꝛ scient quia ego dñs: Ex reliquiis Sidonis antique: alia quidẽ: sed parua edificata est vrbs: admodũ munita: ꝛ vallata si defensores adessent estq; ex vna parte in corde maris sita: habens duo munitissima castra unũ quidẽ ab Aquilõe sup rupẽ i corde maris firmã ꝛ cõplantatã: a peregrinis ex Theuthonia ꝓficiscentibus Jerusalẽ sanctã edificatum: alterũ in australi parte: super collem: ꝛ nõ minus firmum: ac difficile ad expugnandũ Castra quidẽ hec ꝛ vrbẽ detinent milites templi. Terra aũt adiacẽs vberrima est: oib⁹ bonis referta aere saluberrima. Illic cana melle: vineeq; deliciose nimis. Ante ianuã antique Sidonis ad ortũ: cõstructa existit capella: in loco vbi Chananea ꝓ filia demoniaca ꝑcata est saluatorẽ. De q̃ sic legim⁹ Mathei ca.15. q; Egressa a finib⁹ Tyri ꝛ Sidõis venit ad Jesũ Loc⁹ ille ẽ i via: q̃ tẽdit Ithureã Cesareãq; Philippi: Antiliban⁹ mõs: p leucã ꝓsus oriẽtẽ: ab antiq̃ Sidõe distat: Mons ille exordiũ capit sup: a Eleutheriũ fluuiũ: ꝓtẽditurq; vltra Tripolim: circiter qnq; leucis: nisi iuxta Tripolim: vbi fere distat trib⁹ leucis: iterdũ tñ ita ad mar accedit q; loc⁹ ẽ oino meabilis. Antiliban⁹ mõs ꝯsit⁹ ẽ optimis vineis ꝑ illõ Memorabile ei⁹ vt vinũ libãi: extẽditq; hui⁹ vini ꝓtiositas vsq; Maragd. ¶ D. Birithi. §.9.

¶ Procedẽti vltra Sydonẽ: nouem Leucis: offertur nobilis ꝛ antiqua Berithus ciuitas: in qua famosum est Saluatorem nostrum de

Chananea vbi orat Jesum ꝓ filia

Antilibanus quantũ distat a Sidõe.

Imago Jesu a iudeis crucifixus

clamasse et docuisse: Illic iudei ceci: ex iuidia agitati: imaginē Jesu bñdicti i cruce pēdētis ex farina et aqua cōfinxerunt: cui illudētes: eā demū crucifixerūt sanguinis ab ea: copia magna effluxit: qui et tempestate nostra pluribus in locis sacris: maxima devotionē colit. Berithi Episcopus sicut et antique sidonis: suffraganeus est Episcopi Tyrinensis: cuius metropolis vltra tres leucas in flumine: Passus canis nuncupato quod et ibidem: vastum mare ingreditur: terminari mihi significatum est: eodem in loco: finis statuitur Patriarchatui Jerosolimitano et Anthioceno: comitatuiq Tripolitano: Situs loci sic dispositus est vt fere sit impertransibilis: nisi accedente assensu saracenoꝝ. Ad eius siquidem custodiam et defensionem pauci sufficiunt: ideo ob difficultatem: Passus canis nuncupatus est: De Berithi nobilitate et cōstructione: nullā in sacro eloquio: mentionem repperio: excepto eo qđ legimus in libro iudicū capi. 9. Sic ibi scribit ingressi sunt phanum dei sui Berith: et ex eo locus: nomē acceperat q erat munitus valde.

Passus canis

Judicum libro capi. 9.

D. Biblij. §. 10.

Aberitho ad sex leucas supra mare tēdim Biblium: quod est: Patriarchatus Anthioceni ciuitas prima: post Anthiochiā Biblij dominator ē comitis tripolitani Vasallus: Diebus nostris nō biblium sed Gibleth appellat: estq vrbs admodum parua: Biblium allegatur ab Ezechiele in cōmendationē Tyri: cap. 31. Senes biblij et prudentes eius: habuerūt nautas i ministeriū varie suppelectilis tue.

Ezechielis capitu. 31

D. Botri

D. Botri vrbis antique. §. 11.

¶ Ultra Biblium ad. 4. leucas: fuit Botrũ opulenta nimis condam ciuitas: Sed nunc penitus euersa defecit: Botrũ estimat dicta fuisse ex preciosissimo vino: qd ea in regione producitur: et vbiq; ex sua virtute celebratur: De Botro in sacro canone nihil describitur.

D. Nephin castri. §. 12.

¶ Ex Botro ad castrum Nephin: iteriacet triũ leucarum spaciũ: est iter maris vndas cõstructũ fere fm se totũ: possidet ab antioceno Principe: In eo. 20. excelsas et munitissimas turres numeraui: vinũ illic pductũ: adeo nobile cẽ fet: vt sup oia eaz regionũ vina: laudẽ obtineat De: Nephin i sacris scripturis nihil habemus.

D. Tripolis. §. 13.

¶ Ex Nephin castro: mẽsis duabus leucis cõtuli me Tripolim: nobilem quidẽ valde: et fere totã in corde vasti pelagi edificatã veluti Tyrus admodũ populosam: Jnhabitãt. n. eã Greci: Latini: Armenij: Maronite: et Nestoriani: aliecq; diuersoz moz nationes: Sericũ illic plurimũ habũdat: fiuntq; ex eo artificia multa et preciosa ac decora visu: Fida relatione habui q in ea: serici et zameloti textores sunt quatuor milia et supra. Regionẽ adiacẽtẽ nẽpe deliciaz paradisum appellare nõ icõuenit: ob innumeras amenitates i vineis oliuetis: ficulneis et canamellis: qbus oibus silia i reliquis mũdi partibus: me vidisse nõ memoror: et si plures annos in varijs puincijs peragrandis: cõsumpserim: psertim i oriẽtali plaga: i quo nobiliores effectus: ex siderũ efficacia: produci credunt: Campus ante vrbem: longitu-

Nationes habitãtes tripolis.

dinem cōtinet vnius leuce: latitudinē vero dimi-
die in quo viridaria: ordine miro disposita sunt
⁊ in tanto numero: totqꝫ fructus inde annuatim
percipiunt: qꝫ dominis suis trecēta milia bisan-
tioꝝ ex auro valent. ¶ Libanus tribus leucis a
Liban⁹ Tripoli distat in cuius humiliori pte ortū habet:
quantū fons hortoꝝ fluēs ipetu de libano vt scribit can-
distat a ticoꝝ cap. 4. fons hic in suo ortu exiguus appa-
Tripo- ret sed modico iteriecto spacio: adeo inualescit: qꝫ
li flumen magnum efficit in planicie Tripolis: or-
tos irrigat: ⁊ Libanū montē plurimū cōmendat
Aque eius limpidissime: dulces frigide: ⁊ salu-
bres existunt: Sup eius riuos: ecclesie multe: plu-
raqꝫ reliosaqꝫ loca cōstructa repperi. Orit vt dixi
ex Libani radice ⁊ p aliqua sui parte montē leo
pardorum circuit: inde p hortos deducitur: gra
tia irrigandi: Sectus in tribus riuis magnis p-
fecto: mari se recipit: preter riuos alios mino-
res quidem. qui diuersis locis: maria petunt ⁊
de hoc preclarissimo fonte: puto verum eē quod
Hester in Hester capitulo nono dicitur. Fons paruus
cap. 9. creuit in flumen maximum: ⁊ in aquas multas
redundauit.

D. Montis leopardorum. §. 14.

¶ Ex Tripoli ad duas leucas: situatur: leopar-
dorum mons: aspectu figure spherice in altitudi
nem se tollens a libano distans per leucam. In
eius basi Aquilonari: specum repperi i quo quo
monumentum constructum est. 25. pedes ha-
bens in longitudine: quod sarraceni colunt ⁊
Sepul frequentant: suadentes sibi illud esse magni du-
chrum cis Josue. Sed proculdubio fallunt: legimus
Josue enim in libro Josue capitulo. 24. Sepultum

fuiss

fuisse in finibus possessionis sue in Tamnathsar: que sita est in monte Effraym a septētrionali par te montis Gaas: Ego quidē suspicor: monumē tum illud fuisse Chanaam filij Chā filij Noe: vel alterius filij eius: eo q in hac regione protraxerunt plurimum vite tempus: vt infra declarabitur: Interuallo trium leucarum cōtra aquilonē ex prefato specu: mons antilibanus et libanus terminantur De leopardorum monte: sic legimus canticorum cap. 4. Coronaberis sponsa de cubilibus leonum: de monlibus pardorum. Sepulchrum Chanaam Cātica rū c. 4.

D: Arachas castri: §. 15.

¶ In terminos Libaui et antilibani: offendimus castrum Arachas: ab Aracheo filio Chanaā: ex acto diluuio constructum: et suo nomine denoiatum: Regio hec et presertim vbi libanus finē habet: speciosa est et fertilis plurimum de cuius situ et longitudine loquemur cum ad Cesaream Philippi et Jordanis originem intentionem cōuertemur. Aracheus filius Chanaam

D. oppidi Sinou: siue Synochin §. 16.

¶ Ab Arachas castro: mēdia leuca ad orientē: extat Sinon oppidum a Cineo Chanaam filio: Aradei fratre: post diluuiū cōstructū Scito tū Nestorianū quendā ibidē incolā: mihi certa noticia asseruisse: nō Sinō: at Sinochim appellari Idē mihi et Sarracenus quidam affirmauit. sub Sinochin et Arachas planicies amena deliciosa et fertilis valde: vsq Carath castrum: quod hospitalis sancti Joannis possessio fuerat: extenta est: decem leucarum longitudinē habens: et vsq Anteradū: quod nūc Tortosa nuncupat: Planicies hec: casalib' multis habitat: referta pulcherrimis

silvis olivarum: ficuum: aliarumq; diversi generis arborum: quibus similes in occiduis partibus: paucissimas vidi Exuberat preterea: fluvialibus et clarissimis undis: pascuisq; electis: hac de causa: Madianite et Turcimani et Biduini: illic in mapalibus habitant: cum uxoribus: filijs: servis: pecoribus: et camelis suis: Cōtigit mihi transeunti: gregati videre: plura camelorū milia: Planiciem hāc cingunt mōtes quidā: ab oriente non multum lati: qui iuxta Aracbas initium capiunt: protenduntur q; usq; Baracha: Montes hos habitat: genus quoddam Sarracenorum qui Vanini appellantur: gens fera: pessimorum morum: et Christiani nois inimica: Nā Christianos insecunt. depopulant: et perimunt.

Madiante Turcimani Biduini

Multa camelorum milia

Vanini Sarraceni

D. Anteradi: et Aradij §.17.

Ex Arachas et Sinochi: dimēsis octo leucis: veni in Anteradū: per planiciem prescriptā Anteradum quidem dicitur: quasi ante aradium: est enim Aradiū: insula maris: media leuca distās a terra: In qua civitas electa quondam fuit: nostrisq; diebus adhuc extat: imminuta tamen: que ex insula nomen traxit: Unde Aradiū dicta fuit: De Aradio sic loquit Ezhiel cap. 27. Filij Aradij super muros tuos cum exercitu suo: conditor Aradij: creditur Aradius Chanaā filius post diluuium: Intellige igit studiose lector: Chā Noe filium genuisse Chanaam: et Chanaam genuisse: ut legimus: in libro Genesis cap. x. Sidonem primogenitū: Etheum: Jebuseū: Amorreū: Gergeseum: Eueum: Aracheum: Sineum: Aradiū: Samariten: et Amatheū: et per hos dissemi nati sunt populi Chananeorum: hec ibi: Ex hijs undecim:

Ezechiel c. 27.

Undecim filij Chanaam

decim: Sidon primogenitus Sidonis vrbis cõ- structor fuit: Aracheus Arachas castri: Syneus Sinochin. Aradus arady: hij quatuor terrã hãc τ regionẽ sibi elegerunt cõtra principium Liba- ni: Reliquos dimisit deus maximus inter filios Israel: vt arte preliandi exercerent: Pyramides sub quibus pdictoꝝ quatuor disposita fuere mo- numenta apparent ẽt hodie circa Anteradũ ad leucam vnã strues profecto magnifici sumptus: mirandeqꝫ magnitudinis illic lapides connexi fuere: Nã mensus sum lapides: longitudinẽ con tinentes. 26. pedũ: similiter latitudinis tãtundẽ: profunditatẽ vero ad staturam magni hominis: adeo ꝙ miraculũ ac stuporẽ presentant peregri- nantibus qũo eleuari: in edificioqꝫ hmõi colloca ri potuerint In Anterado Apostolus Petrus: diebus multis: de fide: de lege gratie: de humani generis repparatore: declamauit τ docuit. Ibi clemens genitricem sibi charissimã inuenit: Ibi Apostolus Petrus primã in honorem Christife re virginis ecclesiam construxit: que τ hodie per manet: in qua ego licet indignus eiusdẽ seruus: sacrificium deo acceptabile obtuli Nã ibi sex die bus quieui: eo ꝙ itinerũ ac peregrinationũ aspe- ritate defatigatus essem: τ affectabam de illis re gionibus erudiri.

Pyramides τ sepulchra. 4 filiorũ Chanaam

Prima ecclesia constructa i honorem. B. Virginis

D. Mergath castri: F. 13.

¶ Ab Anterado septẽ leucis distat castrum Mer gath qd sub dominio est fratrũ hospitalis sancti Joãnis sup vallaniã: distãsqꝫ a mari p leucã: mu- nitũ valde: τ vallania ad euincendum Sarrace noꝝ insultũ in castrũ est trãslata: Vallanie Epõs est appamiẽsis Archiepi suffraganeus: Incipit

ibidē antbiocenus principatus terminat aūt comitat⁹ tripolitanus: Distat: dietis octo ab Achō: Ab Anthiochia aūt dietis quatuor ⁊ licet vltra profectus fuerim in regione hac: diligēter singula cōtemplans tamen de ipsa nihil a me scriptū erit: Nō.n. pposui: nec mee fuit intētionis: aliqd de ea cōscribere: sed tm̄ de pmissionis terra: quā sanctam vocare consueuerunt scriptores.

¶ Secūda descriptio Terre sancte versus Borream. ¶ Caput tertiū.

D. castri montis fortis §. 1.

IN hac mea scḋa descriptiōe: versus Borreā pgredi itēdo icipiēs vt supra ab Achō: Dico igit̄ q ab Achō. 4. leucis ꝯtra Borreā: tendit̄ ad castrū Mōs fortis noie: qḋ iā sub Theutonicorum hospitali fuit: nunc vero prorsus defecit.

D. Thoron castri §. 2.

¶ Post castrū mōtis fortis ad. 4. leucas: se offert Thorō castrū munitū valde: ⁊ difficile ad expugnandum: qḋ Tyberiadis dn̄s ꝯtra Tyrū edificauerat: dū Sarraceni Tyro dominarent̄: Distat āt a Tyro: leucis septē. ¶ D. Urbis Asor §. 3.

¶ A Thorō castro. 4. leucis distat antiqua vrbs Asor: que regis Jabin sedes extitit: apud quam Josue ⁊ Jsrael filij: cū. 24. regibus preliū cōmiserunt: ⁊ deuicerunt: De Asor sic legimus in libro Josue ca. xi. Reuersusqꝫ Josue: statiꝫ cepit Asor: ⁊ regē eius pcussit gladio Asor. n. antiqtus iter oia regna hec principatum tenebat hec ibi.

Josue, cap. xi.

D. vrbis Uelenas nnncupate §. 4.

¶ Ultra Asor sex leucis: fere cōtra Aquilonē est Uelenas vrbs i basi libani mōtis ꝯstructa: hec vt legimus i li. Judicū ca. x. prius lachis nūcupata fuit: Unde

fuit: vnde sic scribit in eodē lib. Tradidit dñs La
chis in manu filioꝝ Israel: ꝛ cepit eā Josue: die
altero hec ibi: Et qm̄ decem fere leucis a Sidone
distabat: habitatoresq; eius: nemini dextras de-
derant mutui subsidij: filij Dan oppugnantes ce
perūt eā vocaueruntq; Lesedan: noīe patris sui
Dan: Sepenumero tn̄ in scripturis sacris: sim-
pliciter: Dan appellat: vt enim legimus i primo
regū cap. 7. Cōgregatus est vniuersus Israel: a
Dan vsq; Bersabee. Est. n. Dan: terre sancte ter
minus contra septentrionem Bersabee autem
cōtra austrū secūdū illud quarti Regum cap. 12.
Uenit Helias i Bersabee Juda: ꝛ ibi ra: Et abijt
in desertū: quod vtiq; Bersabee ptiguū apparet
Bersabee aūt nunc Siblin nominat. At Philip
pus tetrarcha existens Ithuree ꝛ Traconitidis
regionis ciuitatē Uelenam siue Dan Cesaream
Philippi: nūcupar instituit. A grecis vero Pe-
neas dicit sed hodie denominationibus hijs de-
ficientibus: apud populos comuniter Bele-
nas est nuncupata.

Jn. 4. Regum cap. 12.

Cesarea philippi

Descriptio Jordanis: quo ad originem ꝛ
decursum. §. 5.

Super velenam vrbez in pede Libani sitam:
oriuntur hinc inde due illi celeberrimi fontes:
Jor ꝛ Dan: qui antē vrbis ianuam in vnum cō-
iuncti. Jordanem incohant fluuium secundum
quod apparet: id vero dixerim qm̄ ex rei natura
ille non est primus Jordanis ortus: inquit enim
Josephus q ex hoc loco mēsis fere mille stadijs
contra orientem repertus est vastissimus fons:
noīe Phiala: semp plen⁹: ꝛ nūq̄ȝ sup effluens: sȝ
subterraneo meatu dcurrit: vsq; ad locū: vñ Dan

Uerus Jordanis ortus

fons emanat: estq; probata snia fontem Phialam: post lõgũ subterraneũ defluxum: emergere i Dan: cuius rei signũ ide sumit: q palee in Phiala posite: sub terra descẽdẽtes: recipiunt in Dan: & de hoc certissimũ est periculũ factum. Sic ergo ꝯstat: primã Jordanis originẽ: nõ a Dan & Jor: sed a Phiala sumendã Sarraceni: fontẽ illũ non Phialam: sed Medan dixerũt: ac si velint dicere: Iste sunt aque Dan: Me: siquidem Arabice: aqua est. Euangelista Matheus: locũ hunc Magedan appellat in cap. 15. cũ dicit Jesum venisse in fines Magedan. Parum vero distat a Seneta vrbe iuxta patiẽtis Job sepulchri pyramidem in Traconitide regione. Sed de hoc infra plenius dicetur. Jordanis post longos & tortuosos circuitus: quibus Traconitidem regionẽ ab Jturea separat demũ inter Capharnaũ & Corozaym mare Galilee ingreditur quatuor leucarum interuallo ab vrbe Cedar: super montẽ sita de qua infra. Medio loco: inter Uelenã & mare Galilee: ẽ vallis quedã: quã defluxus Jordanis ingredit: cum niues ex libano resoluunt: fitq; in valle aquaꝝ collectiõ: more stagni: que qdẽ collectio in scripturis sacris: aque meron: appellat. Hic est locus in quo Josue cõgressus est cũ Jabin rege: aliisq;. 24. regibus & victoriã obtinens insecutus est eos vsq; ad aquas Masserephoth: Sic autem legimus in libro Josue cap. xj. venit Josue & omnis exercitus eius cum eo: aduersus illos reges ad aquas meron: & irruit super eos tradiditq; eos dominus in manu Jsrael. Hec aquarum collectio estiuis caloribꝰ pro maiori sui parte exiccat: pp qđ arbusta & herbe in

Medã | Magedan | Mat. cap. 15 | Jordanis vbi mare ingredit | Aque meron | Josue cap. xj.

modum siluule dense: adeo crescunt q leones vrsi aliaq; siluestria latitant: Et hec sunt regie venationes. Huius vallis medietas est in hac secūda partitione cōtenta: altera vero medietas in sequēti partitione Regio que vltra vallem hāc in littore Jordanis est ad orientem per totū vsq; Bosiam vrbem: ad ortum solis in monte Sanir constructam: Qui Sanir copulat mōti hermon: in libro Josue cap. xj. Libani planicies appellat sive Traconitidis regio: eo q fluuialibus aquis penitus careat: propterea regionis illius incole pluuiales aquas iu brachilibus z cisternis congregant: inde per tracones de loco ad locum ducunt: vt se suaq; iumenta seruent. Uerum q: de Monte Libano z Hermon z Seyr: sermo incidit: ideo plenius de eis dicendū puto: ad scribendo intelligentiam perfectam Scito igitur z pro certo teneas montana que sunt super torrentem Arnon: z que mediant inter Arnon z Moab: z Amorreos: Item Mons Galaad situm in regno Og. regis Basan: z mons Seyr. z Hermon z Libanus: sunt realiter mons vnus continuus: sed diuersis regionibus: diuersa sortitur nomina: Idem apparet in alpibus quibus seiungitur. Alimania ab Italia. Mons tamen Galaad inter omnes: precipuus est z eminentior: Uidetur enim aliorum quasi caput: propter quod suadeo mihi ad litteram illud Jeremie dictum Galaad in caput libani. Galaad monti: copulatur Sanir qui z Seyr dictus est: Illic enim habitauit Esau: sed plenius de hoc infra. Eidez copulatur Mons Hermon circuiens Traconitidem regionem z protendens se vsq; Damascū

Libani planicies

Curtra conitidis regio dz

Mōtana sup Arnon

vbi Libano vnitur inter Uelenã ꝛ Damascũ. Libanus sup Damascũ iudicio meo: sublimioꝛ est ꝙ̃ totũ sui spacij residuũ: Ex hoc loco ad Tyrũ: xj. interiacẽt leuce: ꝛ tamen existẽti: in Tyro: manifestissime apparet: ꝛ ego media nocte: lucide ĩ psum intuitus sum. Cõtinet in lõgitudine qnqꝫ dietas: ꝛ toto illo spatio: sumitates hẽt coopertas niuibus: in sui pꝛincipio. s. cõtra Uelenam: 40. leucis distat a mari: ĩ termino vero sui. s. iuxta Arachas castrum vix tribus distat. Nauigantes aũt mare: vident ipm a Tyro vsqꝫ Anteradũ ꝛ sub ipso antilibanũ. Libani ꝛ Antilibani

Ualles Libani optime

valles optime excoluntur: vberes sunt pascuis: vineis: hoꝛtis: pomerijs: ꝛ vno verbo oĩbꝰ mũdi bonis. Habitantes libanũ sunt nationes varie: vt Armeni Greci Nestoꝛiani Jacobini Geoꝛgiani: qui se Chꝛistianos asserũt ꝛ suo dicto: Romane Ecclesie obediẽtes: Sꝫ de hoc nihil ad pñs.

¶ D. tertia Terre Sãcte ꝯtra vulturnũ. Cap. 4.

In hac tertia descriptione: ab Achon cõtra vulturnũ ꝑcedendũ est. Sic ergo incipiam.

D. Judin castri. §. 1.

¶ Pꝛocedenti ab Achon contra vulturnum directe: se offert ad qnatuoꝛ leucaꝫ castrum Judin in Saron montibus locatum: quod elapsis tempoꝛibus sub Theutonice domus cura extitit, ꝛ potestate: at nũc penitꝰ defecit Jnde leuca vna: offenditur castrum denominatum Regiũ: in valle sub Saron montibus: eiusdem Theutonice domus vt supꝛa: preciosis ꝛ perrariis etiam illis regionibuss: fructibus habundans.

D. Uallis Senim. §. 2.

¶ A castro Regio: quatuoꝛ leucaꝝ iteruallo cõtra aquas

tra aqnas meron: distat vallis Sennim: in qua Cineus: tabernaculū dispoſuit: nō lōge ab Aſor vrbe cuius vxor dcā Jael: Siſarā principē exercitus Jabin regis Aſor tabernaculi clauo: p tpa trāſfixo: ↄſtāter iteremit vt legimus i li. Judicū ca. 4.

D. Babul aut Chabul §. 3.

¶ Ex valle ſennim: dimenſis tribus leucis: tēdit Babul caſtellū: quod Sarraceni Chabul vocarunt: a quo terra illa Chabulin nuncupata eſt: qđ diſplicentiā ſonat: vt legimus in ſecundo regum quando rex Salomon caſtra quedā Hyran obtulit: benemeritus de acceptis beneficijs,

D. Sepheth §. 4.

¶ Ex Chabul duabus leucis intermedijs: tēdit Sepheth: munitiſſimuū caſtrum ꝛ iudicio meo firmius oībus caſtris que vnꝗ viderim: in ſublimi monte conſtructum: quod retroactis temporibus ſub regimine extitit Milicie tēpli: ſed proditione ꝛ fallacijs captū in ignominiā detrimentumq; rei: pub. Chriſtiane: Soldanus. n. pp caſtrū illud inexpugnabile: totā galileā detinet. ſ. tribus Zabulon ꝛ Neptalim ꝛ Aſer ꝛ Jſachar: ꝛ Manaſſe ꝛ oēm regionē Achon ꝛ Tyrū ꝛ Sidonē.

D. Urbis dicte Cedes Neptalim §. 5.

¶ Jnde q̄tuor leucis iuxta mare deuenimus in vrbē dictā Cedes Neptalim ex eā oriundus fuit Barach filius Abinoe qui cū Siſara principe milicie regis Jabin: in monte Tabor congreſſus eſt. Hec fuit ciuitas electa in refugiū fugitiuoꝝ: Sic. n. legimus in libro Joſue cap. 20. Separate vrbes fugitiuoꝝ: de qbus locutus ſum ad vos p manū Moyſi vt ↄfugiat ad eas: qcūq; aiam pcuſſerit neſcius: Et infra: Decreueruntq; cedes

in Galilea:montis.Neptalim: Hec habūdat om nibus mundi bonis ꝛ hodie ruine magne ibi apparent:sepulchꝛaqꝫ pulcherrima antiquoꝛum.

C D. Montis : super quem Jesus Benedictus frequentius ascendebat §.6.

C Ex castro Sepheth duabus leucis: in descēsu mōtis contra oꝛientē:ad iactū lapidis iuxtā mare Galilee:supꝛa viā que versus oꝛiētē dirigit est illius mōtis ascēsus:in quē totiens legimus Saluatoꝛē solitum ascendere:super quē Sermonem illum moꝛalem ꝛ pꝛolixum dictauit quem Matheus refert cap.5.Saturauit ex quinqꝫ panib⁹. 5000.hominū:Dimissa turba ascendit solus oꝛare:Latuit cū vellent eum constituere sibi regem: Docuit discipulos oꝛare:componens oꝛationez

Math. cap.5. dominicā:vt scribit Mathei ca.5.Jn eo pnoctabat in oꝛatione Eidē descēdēti supplicauit Centurio pꝛo puero paralitico:Ad eū venit multitudo languentium qui vexabantur a spiritibus immūdis:Ex hoc mōte totū Galilee mare videt:Jthurea ꝛ Traconitidis regio vsqꝫ ad Libanum: Jnsuper Mons Sanir q ꝛ Seyr Mons hermon: Terra zabulon ꝛ Neptalim:vsqꝫ cedar : vniuersa Zenereth vsqꝫ Dotaym ꝛ Beliam aliqꝫ loca multa:Est aūt extentus:iactu duoꝝ arcuū:Latus aūt iactu lapidis' ꝛ amplius: varijs herbaꝝ floꝛumqꝫ generibus decoꝛus:amenus:ad pꝛedicandū habilis:Adhuc pmanet lapis illic sup quē sedit Saluatoꝛ pdicās:ꝛ Apostoloꝝ sedilia Chꝛistianiqꝫ appellant locū ipsum: Tabulā siue Mensam:Jn huius mōtis basi:iuxta mare Galilee fere.30.passibus fons viuus oꝛitur:pariete circūdatus quē icole credūt venā Nili:eo qꝫ coꝛuū piscē nutrit:

Lapis sup quē Jesus pdicauit. Fōs vena Nili.

nutrit: qui nusq̃ꝫ alibi reperit̃ Josephus Fontem capharnaũ appellat: eo qđ planicies ab hoc fonte vsq̃ꝫ Jordanẽ: triũ leucaꝝ lõgitudinẽ habẽs Capharnaũ noiat̃: Ex hoc fonte ad.20. passus sup mare Galilee locus est: vbi Saluatoꝛ: postquã a moꝛtuis surrexit in littoꝛe stetit: discipulis piscãtibus: cũ dixit vt legimus Joãnis cap.21. Pueri nunqd pulmentariũ habetis: Ibidẽ i lapide tria Benedicti redẽptoꝛis iã gloꝛiosi ꝛ immoꝛtalis coꝛpoꝛis vestigia impꝛessa ꝛ vidi ꝛ tetigi in festo clarissimi ac diui patris Augustini: cũ illic me cõtulissem: veꝝ cũ repetissẽꝫ locũ eundẽ in festo felicissime annũciationis: Sarraceni maledicti lapidem ipsum aspoꝛtauerant: nõ enim venerantur moꝛtis ꝛ resurrectionis dominice insignia: sed veluti peccoꝛa ꝛ gentes stolide stulticiã reputãt: Inde ad .10. passus: locũ vidi: ꝛ deuotissime cõtemplatus sum locũ: in quo discipuli in naui piscantes pꝛunas viderunt ꝛ piscem suppositum ꝛ panem vt legimus Joannis cap.21.

Ubi stetit Jesus i littoꝛe post resur.

Lapis retinẽs tria Jesu vestigia

Ubi discipuli viderũt pisce super positõ pꝛunis

D. Capharnaum. 57.

Ca loco: vbi Reparatoꝛ nr̃ in littoꝛe apparuit ad Capharnaũ mediat leuca: Fuit qdẽ Capharnaũ gloꝛiosa potẽsq̃ꝫ vrbs: vt ex Euãgelio nobis innotescit: nũc aũt adeo desolata est vt vix .8. domũculas sed potius dixerim tuguria hẽat: Sicq̃ꝫ cõpleta est infalibillis cõminatio Saluatoꝛis nr̃i declamãtis cũ dixit Math.ca.xi. Et tu Capharnaũ: nunqd vsq̃ꝫ in celũ exaltaberis: vsq̃ꝫ in infernũ descẽdes Distãtia duaꝝ leucaꝝ a Capharnaũ Joꝛdanis mare galilee ingredit̃ in cuius vlterioꝛi littoꝛe: vrbis Coroꝫaym ruine adhuc vident̃: Est.n. penitus euersa: atq̃ꝫ inhabitata. Sibi.n. in

Coroꝫaym oĩa destructa

falibilis veritas cōminata fuerat cum dixit Mathei.xi.cap.Ve tibi Corozaym: A Corozaym ad leucam vnam: quorundā iudicio incipit ascēsus Montis sancti et ingressus Idumee.

D. Cedar vrbis §.8.

¶ A Corozaym ad tres leucas extat Cedar glōriosa nimis et famosa: tutissimo loco sita in Monte Sanir: ipse est Seyr: cōtra orientē: Sed de ea inferius plene dicendū est: Per vrbē Cedar transit via: qua patet incessus p litus maris Galilee: ducēs ad occidētē vt legimus in Thobia ca.1. Isaias aiit cap.9. appellat eā: viā maris trās Jordanē Galilee gētiū viā qdē maris dicit: qa in maris Galilee littore pcedit: trans Jordanē: nā vltra Jordanē deductē in regionē Aran Galile gentiū eo q Galilea ibidē in Jordane terminat: A loco ingressus Jordanis in mare Galilee: vsq ad Cedes Neptalim: quā supra descripsimus quatuor mediāt leuce: in quarū medietate: alia ē pars aqua et Meron: de quibus supra actum est: Egrediens autem Jordanis ex aquis Meron: dirigit defluxum primo contra Orientem: deinde cōtra Austrum: et sic mare Galilee ingreditur.

Via maris trans Jordanem

D. Sueche vrbis §.9.

¶ A Corozaym et hostio Jordanis decē leucis cōtra aquilonē Suecha est vrbs ex qua oriūdus fuit Baldach suites: de quo legim9 i.li. Job c.21 q ad patiētē Job et afflictū: cōdolēdi grā pfect9 ē. Juxta Suechā ē pyramis: sub qua credit Beati Job monumētū cōtineri: hoc tū nobis nō constat ex scriptura sacra: nā in lib. Job ca.42. nihil aliud habemus: nisi q mortuus est senex et plen9 dierum: De sepulura autem nulla fit mentio.

Sepulchrum Job

D. Tabernaculorum

D. Tabernaculoꝝ Cedar. §. 10.

¶ Sub vrbe Suecha: versus Cedar: Saraceni cógregari consueuerunt de Aran ꝛ Mesopotamia ꝛ Siria ꝛ Moab ꝛ Amon ac fere tota terra orientali circa Phialam fontem: de quo actũ est supra: ꝛ nundinas ibidem celebrant: estatis tempore propter locorum amenitatem: erigũtq; tentoria diuersorum colorum: que dum vident ab egrediẽtib⁹ cedar: pulchrum nimis ꝛ delectabilem generant prospectum: hec sunt tabernacula cedar: quorum pulchritudini assimilatur spõsa in canticis cap. primo. Canti. primo capi.

D. Cedar. §. 11.

¶ A Corozaym tribus leucis contra orientem est vrbs Cedar in sublimi monte cõstructa quã Josephus: Camelam denominat. Siquidem mons: super quem extat secundum cameli figuram disponitur: In principio extentem est admodum colli ꝛ capitis cameli in medio gibbũ habẽs vt dorsum icipiẽs ĩ fine declinare ad istar caude. Cedar ꝙ gloriosa ꝛ potẽs extiterit: scribit Jsaias cap. 21. sic Et aufereẽ oĩs gloria Cedar: ꝛ reliquie numeri sagittarioꝝ fortiũ de filijs Cedar iminuenẽ: Et Ezechiel cap. 27. vniuersi priñcipes Cedar: negociatores manus tue cũ agnis ꝛ arietibus ꝛ hedis venerunt ad te. ¶ Rursus autem reuertentes ad ea que supra tetigimus: de planicie Libani ꝛ Traconitide regione: ꝛ Galilea gentium: pro pleniori notitia: aduertas studiose inuestigator ꝙ tota regio vltra Jordanẽ in littore eius orientali dicitur Traconitidis regio siue planiciẽs Libani vsque ad Montem Hermon ꝛ Bosra: litus vero Jordanis occi-

Cedar dicta camela

Jsaias. cap. 21.

Ezech. cap. 27.

dentale dictum est Galilea gentium: siue Jthurea: siue Babul siue Decapolis: et via maris trãsit per medium eius: ab Achon tendens per vallem Aser: que nũc sancti Georgij appellatur habẽs Sepheth a sinistris: Et litus maris Galilee: per mõtana Traconitidis regionis vsq; Cedar: nuncupat terra Aran: Unde glosa quedam: sup principium Job sic ait: Aran pater Siriorum: qui condidit Damascum et Siriã: genuit Hus conditorem Traconitidis regionis: Hic inter Celesiriam et Palestinam principatũ tenuit: ideo terra illa: terra Hus: ab eo denominationem sumpsit. Propterea bene dixit scriptura: Uir erat in terra Hus siue husiri nomine Job: Et hanc tenuit rexitq; Philippus sicut Jthuream que est circa Jordanem ad occidentem vsq; ad mõtes Sidonis et Achon et Phenicis. Ab hac regiõe predicta initium sumit hec tertia diuisio siue descriptio: sicut et secũda precedens: terminaturq; in Libano versus Aquilonem: in Jordane versus oriẽtẽ: in mõtibus phenicie versus occidẽtẽ.

Terra Aran

Terra Hus

Terminus huius descriptionis

¶ Descriptio Terre Sancte contra Subsolanum. Cap. 5. §. 1.

Descriptio quarta: incipit ab Achõ: tendẽs directe contra Orientẽ a quo spirat Subsolanus: iuxta Sephet castrum: illud relinquens a sinistris inde in littore maris Galilee: ante Capharnaum et ante locum: in quo Saluator Matheum ex theloneo vocauit: cuius domus et sessionis locus: etiam hodie cernit in strata regia. Inde vltra Jordanem ad Hermon montana conscendit. Sunt autẽ in hac quarta descriptione infra descripta loca.

Locus, vbi dñs Matheum vocauit

D. Casalia

D. Casalis San Geor. §. 2.

¶ Ab Achon directe cōtra oriētē quinq; leucis: est casale dictū San Geor. Ibi.n.credit: diuum Georgiū fuisse ꝓgenitū: situ͂q; ē iter mōtes i valle pigui fertili ⁊ amēa: cuiꝰ amenitas vsq; ad mare galilee ꝑtēdit Et fuit vallis Aser vsq; iuxta Sephet. 10. leucis: Tāta āt eiꝰ amenitas vt vere cō pletū sit ꝙ pr Jacob dixit bn̄dicēs filioꝝ Gen̄. ca. 49. Aser pinguis panis eiꝰ ⁊ pbebit delicias regibus: qd̄ vtiq; verificatum cōperimus i sorte tribus Aser. — Uallis Aser Genesis ca. pi. 49.

D. Maason. §. 3.

¶ A Casali san Geor vsq; Maason: mediāt quatuor leuce: est aūt Maason cōtra austrū declinando aliquātisper ad orientē de tribu Neptalim in valle sita hec est Maason de qua sic legimus in libro Thobie ca. i. Thobias ex tribu ⁊ ciuitate Neptalim: q̄ est i supiorībꝰ Galilee: supra Maason. — Thobie capi. pꝛio

D. Dothaym. §. 4.

¶ Dothaym a Maasō distat tribꝰ leucis opidū admodū amenū: vineis: oliuetis: pascuisq; habūdās: sitū sub mōte Bethulie ad leucā vnā: Illic Joseph: fres iuenit missus a pre Jacob vt legimus Gen̄. ca. 37. In agro adhuc ondit cisterna in q̄ detrusus fuit Joseph vt legimꝰ Gen̄. ca. 37. quā vt pegrināꝝ vidi iuxta viā a Galaad i Bethsaidā: q̄ qdē via copulat ei: q̄ ē trāsitꝰ a Siria in Egyptū: hac via venerūt Ismaelite emptores Joseph vt legimus Gen̄. cap. 37. In hac via Siri vallauerūt Heliseū: q vt legimꝰ i li. 3. Regū ca. 10. deduxit eos i mediū Samarie: q̄ tn̄ distat ide fere p dietā: Aduerte autem studiose lector: Dothaym aliqn̄ sumi ꝑ opido: aliqn̄ ꝑ regiōe adiacēti: ipsi opido: q̄ ab eo denoīata ē ⁊ ē terra cāpe — Cisterna Joseph Ismaelite emptores Joseph

pestris iter fructiferos colles ꝯtigua fōtibꝰ:iō pa
scuosa ē: ꝛ alēdis pecoribꝰ aptissima: Ad hāc re-
gionē denoīatū Dothaym ab oppido: ꝛ non ad
opidū ipm deuenit Joseph missus a patre.

D. ciuitatis Neptalim. §. 5.

¶ Neptalī ciuitas distat a Naason duabꝰ leucis
ꝯtra oriētē: a Dothaym tribꝰ ꝯtra Aglonē: tutissi
mo loco sita penitꝰ i accessibilis ex pte oriētali pp
arctissimū spaciū: ex hac fuit Thobias: vt legimꝰ
Thobie pri. ca. Thobie. j. cap. Thobias ex tribu ꝛ ciuitate Ne-
ptalim. Hāc puto tpe excidij Jerusalē fm Jose-
Iouapata fz Josephum phū iouapatā dictā fuisse: i q̄ idē Josephus ob-
sessus ꝛ captus fuit a Romanis: vt ipse testat:
nūc āt Sirin appellat: distans a Sephet parum
plus leuca.

D. Betsaida. §. 6.

¶ A Neptalī tribꝰ leucis: i angulo maris galilee
vbi idē curuari icipit ab aglone ꝯtra austrū sita ē
Bethsaida ciuitas Petri Andree ꝛ Philippi.
Sic. n. legimꝰ Jo. j. ca. Erat āt Philippꝰ a Beth
saida ciuitate Petri ꝛ Andree Nūc āt vix ē i ea
habitator: cōpleta Ēst. n. Saluatoris cōminatio
Math. xj. c. Ve tibi Corozaym: Ve tibi Beth
saida: iuxta viā i q̄ tēdit ex Syria i Egyptū habu
it antiqtꝰ aq̄ductꝰ a fluuio quē Josephꝰ Paruū
Jordanē appellat medietate itineris iter ipsā ꝛ
Capharnaū ꝛ mare Galilee: cuiꝰ aqueductꝰ ve-
stigia adhuc pmanēt.

D. Magdali. §. 7.

¶ Magdalū in scripturis sacris duplex legimꝰ:
Exodi cap. 14. vnū i Egypto: d̄ q̄ sic scribit i li. Exodi ca. 14. Re
uersi castrametēt e regiōe Phayroh: q̄ ē iter mag
Jere. ca. 44. dalū ꝛ mare: ꝛ aptiꝰ i Jeremia ca. 44. sic legimꝰ
Judeos q habitabāt i terra Egypti: habitātes i
magdalo ꝛ taphnis: ꝛ de h̄ q̄dē desciptionē nō
intendimus:

itédim⁹: qm̄ ad terrá sáctá nõ ptinet Alteꝝ ẽ magdalũ: a q̃ denoiata ẽ Maria Magdalena: ⁊ de h̃ est itétio nr̃a: est igit̃ h̃ Magdalũ distás a Bethsaida duab⁹ leucis: ꝯstructũ i littoꝛ maris galilee distás a Bethulia trib⁹ leucis ꝯtra vulturnũ fere bñs ab occidétali pte ⁊ aglonari planiciẽ latá ⁊ speciosam. ¶ Et aduerte hác quartá diuisioné: nõ ampli⁹ ꝯtinere villas aliq̃; citra mare galilee. In altero vero eiusdẽ maris littoꝛe: sũt vrbes ⁊ castella q̃ꝫplura: ad hác diuisioné quartá ptinétia in regione Geraſenoꝝ: q̃ huic directe est opposita in ea cõtinent hee vꝛbes Gerasa: gadea: pella: Suecha ex q̃ fuit Baldach suites Thema: ex q̃ fuit elyphath Themanite; ⁊ alie q̃ꝫ plureꝝ: gerasa in littoꝛe maris galilee sita est: sub Monte Seyr cõtra Thyberiadẽ fere: parũ tñ declinans ad aglonẽ: fuerat qꝫ pꝛo vna sui pte de regno Regis Bassan ⁊ p alia sui pte: Mons Seyr appellat̃ eo ꝙ vt ifra describem⁹: Esau fuit habitãs in eo: Dicebat̃ ĩsup Mõ, Sanir: eo ꝙ ꝯtinebat̃ i ea: Itẽ Mõs Hermõ: qa ⁊ illic erat: ⁊ sic pp diuersitatẽ locoꝝ ⁊ mõtiũ: terra illa varie denoiata est. Tota tñ cessit i soꝛtẽ dimidie trib⁹ Manasse: licet nunq̃ꝫ totá possederit: filij. n. Esau: pꝛo pte habitabát i ea: vt legim⁹ ĩ libro Deutero. cap. 2. Usq̃ꝫ i pñtẽ diẽ cõi noie dñr saraceni: qa nec ritu nec līgua discrepát ab eis nisi foꝛte tonsura ⁊ habitu. Deute. cap. 2.

D. Montium nuncupatoꝝ Seyr. §. 3.

¶ Et qm̄ de Seyr icidit sermo: scias studiose lectoꝛ i scripturis sacris m̃ltos legi Mõtes Seyr. siue Edon: q vident̃ denominati ab Esau: Unus quidem est: qui non distingaitur a deserto maris rubꝛi: Et de eo sic legimus in lib. Geñ. capi. 14. Prim⁹ mons Seyr Gene. ca. 14.

Codorlaomor rex Elamitarum ꝛ reges q erant
cum eo percusserūt Raphaym ꝛ Chorreos i mō
B tibus Seyr vsq; ad cāpestria Pharan: que est in
.2. mōs solitudine: patet aūt q hic mons: eo tpe: nō est di
mons ctus Seyr: ab Esau: Mundū.n.natus erat vnde
Seyr per anticipationē credit esse dictū: Alius ē mōs
Seyr coniunctus solitudini Pharan: iuxta Ca-
des berne: habens a latere desertum Synay ꝛ
mare mortuum: hunc multo tpe circuierunt filij
Israel egressi de Egypto: Unde sic legimus in li
Deute- bro Deutero cap.2. Circuimus longo tēpore mō
ro c.2. tem Seyr dixitq; dominus ad me: Sufficit vobis
C circuire montē istum Alius est mōs Seyr: in quo
.3. mōs habitauit Esau postq̄ recessit a Jacob Sic.n.le-
Seyr gimus in libro Gene. cap.36. Tulit Esau vxores
Gene. suas ꝛ filios: omnēq; substantiā suam: ꝛ abijt in
cap.36. alterā regionē: habitauitq; Esau in mōte Seyr:
Hic est mons Seyr: de quo dixit dominus filijs
Israel Deutero cap.2. Trāsibitis p terminos fra-
trum vestrorū: filiorū Esau: qui habitant in Seyr:
ꝛ timebunt vos Uidete ergo diligenter: ne mo-
D ueamini contra eos: quia in possessionem Esau
.4. dedi montē Seyr. Alius est Mons Seyr in ter-
mons ra Philistijm in confinibus Azoti ꝛ Ascalonis:
Seyr hic datus fuit tribui Juda in distributione terre
sancte que ꝛ terra pmissionis est Sic.n. legimus
Josue in libro Josue cap.15. Acharon cū vicis ꝛ villu-
cap.15. lis suis. s. datus est tribui Juda: Azotus cū vicis
ꝛ villulis suis. Gaza cū vicis ꝛ villulis suis: vsq;
ad torrentē Egypti ꝛ mare magnū termini eius:
ꝛ in monte Seyr qui ꝛ Sanir dicit hec ibi: Qua-
re autem sic dictus sit: non memoror me legisse:
Hoc vnum est: quod habitatores montis illius.
Idumei

Idumei appellati sũt sicut ⁊ alij posteri ab Edō: Idumei dicebant: Unde Antipater ⁊ filius eius Herodes Ascalonita Idumei dicti sunt: Alius ē mons Seyr iuxta mare Galilee: ⁊ mōtē Galaad: in quo Esau habitabat: eo tpe quo Jacob ex Mesopotamia Sirie regressus est: ⁊ hic proprie est ille de quo in hac quarta descriptione sermonem fecimus est enim in principalioribus: terre sancte Terminatur autē mons iste Seyr in sorte tribus Gad: in monte Galaad cōtra locum: vbi nō longe a Montibus Gelboe iuxta ciuitatē Bethsan: Jordanis fluuius mare Galilee ingreditur: ⁊ deinceps littus Jordanis oriētale est duaꝝ tribuū ⁊ dimidie: vsqꝫ ad campestria moab: sub monte Abarin in Sethym contra Jerico: vltra vero: ꝑ idem Jordanis littus ꝓcedēdo: est terra Moab vsqꝫ ad petrā deserti: que nūc Charach: vltra terram Moab: est pars terre amō tanto spatio quāto extenditur mortuū mare: Sicqꝫ littus eius australe circuit vsqꝫ ad montē illum Seyr: qui copulatur deserto Pharan iuxta Cades berne: habēs a latere desertum Sinai ⁊ mare mortuum.

E .5. mōs Seyr

¶ Descriptio Terre Sancte cōtra Eurum. ¶ Caput sextum.

Quinta descriptio sumens initiū ab Achon: tendit contra Eurum directe.

D. Chana Galile ſ.1.

¶ Ab Achon. 5. leucis distat Chana Galilee tendendo versus Eurum: in qua Reparator noster: aquam in vinum vertit: vt legimus Joannis ca. 2. Usqꝫ ad dies nostros: triclinium ⁊ locus i quo disposite fuerant sex Idrie: ostenduntur: Scias autem chare lector: loca hec ⁊ alia in quibus do

Joānis capi. 2.

minus Jesus: quid miraculosi operatus est: nūc terra cooperta sunt: ita ꝙ subterranea dici possunt: cuius rei causam: aliā suspicari nequeo: nisi ꝙ p frequentes ecclesiaꝝ destructiones: in qbus loca huiusmodi cōtinebant: ruine sunt super terrā eleuatē: Super eleuationē aūt edificia alia cōstructa sunt: sicqꝫ loca prima venerāda sub ruinis abscōdita ꝛ obstrusa remāserūt Deuoti vero Xpi fideles affectātes visitare loca sancta: ꝛ oino decernētes ad loca vera in qbus res geste sunt puenire: statuerut effodere: ꝛ gradus subterraneos cōstruxerūt: vt sic prima loca adire possent: pptera fere oia hec loca: in criptis videnṫ disposita Chana Galilee ab Aqlone mōtē habet altū ꝛ ad rotunditatē se vertentē: ꝛ est in decliui eius latere sita sub se cōtra Austrū: plauiciē habet speciosam nimis: qnā Josephus Carmelon appellat vsqꝫ Sephoron fertilem ꝛ amenam valde.

D. Ruine §: 2.

¶ Ex Chana Galilee: tēdēs versus Meridiem: quatuor leucis: deprehēdi villā nomine Ruinā: in via: qua est trāsitus a Sephorō in Tyberiade. Jonas vbi sepultus. In ruina credunt incole: Jonā prophetā sepultum quiescere: Hoc tñ nō constat ex libro Jone: nec alio scripture loco: Villa hec sita est sub mōte: qui Nazareth proueniens predictam planiciem Carmelo includit a parte Australi.

D. Abel meule: vel Belme §. 3.

¶ Ex Ruina: spatio leuce ꝛ dimidie tendimus Abel meulā siue Belmam villā qdē antiquitus populosam: Adhuc. n. extant marmoree colūne: ꝛ destructiones magne: que signant eam fuisse gloriosam: ꝛ erat in situ alto tutoqꝫ ꝯstructa: Hec est Belma

est Belma locus quidem: per quē Holophernes cum exercitu Betuliā agressus est Sic enim legimus in libro Judith cap. 7. oēs parauerūt se ad pugnā ꝛ venerūt p crepidinē montis ad apicē q respicit Dothaym a loco q dr̄ Belma vsqꝫ Chelmon hec ibi: Et sic qdē eos ascēdere necesse fuit ob locoꝝ difficilē accessum: nec alia via illic eē poterat: In Abelmeula natus est ꝛ adultus Helyseus ꝑpheta Sic. n. legimus i. 3. regū ca. 19. Hely seū āt filiū Saphat q ē de Abelmeula vnges prophetā ꝓ te. Cōstructa ē i regione dcā Dotaym: distās leuca dimidia a villa Dotaym ꝯtra orientē. — Judith cap. 7. — Hely- se⁹ vbi nat⁹ fit .3. regū cap. 19.

D. Montis Bethulie §. 4.

¶ Ultra Belmā leuca vna: mōs ē Bethulie: vbi celebratissima Judith supbū Holophernem trūcauit Mōs ille speciosus valde ꝛ tutus p totā fere Galilee videt: extant adhuc in eo edificia multa ꝛ destructiones multe: In ipso mōtis calce castrū pro montis defensione cōstructū est In cāpo iuxta Dothaym adhuc videnť castrorum Holophernes indicia: vidi exacteqꝫ ꝯsideraui vallē in qua lauit se Judith: ꝛ quam circuiuit redeundo Bethuliam cum capite Holophernis nā in Dothaym vna die naturali moras protraxi hec aūt notissima sunt in libro Judtih cap. 7. — Ubi se lauit Judith — Judith cap. 7.

¶ D. Tyberiadis §. 5.

¶ A Bethulia tribus leucis inter orientē ꝛ Austrum: distat Tyberias vrbs qdē vulgatissima in sacris Euāgelijs: supra littus mare Galilee: a q̄ ꝛ mare Galilee: Tyberiadis mare dictū aliquotiens inuenit Hec apud veteres Cenereth dicebat: ꝛ ab ea mare Galilee mare Cenereth vel Cenereth: dictū legimus: Unde i libro Josue ca. 12. — Josue cap. 12.

sic scribit Seon rex amorreorum dominatus est usque ad mare ceneroth: ad orientē: vex qa ab Herode Galilee tetrarcha istaurata ē in honorē Tyberij Cesaris Tyberias nūcupata est: Est aūt lōga valde: iuxta maris litus p longū disposita Sūtque in eius australi termino balnea salubria: et destructiones multe ac magne: palme copiosissime ibi crescunt: Terra pinguis valde vineis: oliuetis: et ficulneis refertissima.

Tyberias ceneroth

D. Decapolis regionis. §. 6.

Scias charissime lector ad vrbē Tyberiadē terminari regionē dictā Decapolim. Nā Dominus Jacobus de Vitriaco Jerosolimitanus patriarcha et Romane sedis legatus in lib. quē de cōquesto terre sancte edidit: sic dicit Regionis decapoleos fines siue extremitates sunt: mare Galilee ab oriente: et Sydon magna: et hec est latitudo eius in lōgitudine vero ptenditur: a Tyberiade et toto littore aquilonari maris Galilee: vsque Damascum: Dicta est aūt Decapolis quasi decem vrbium regio: que vt principaliores in ea cōtinent: Sūt aūt Tyberias Sephet: Cedes Neptalim Asor Cesarea Philippi Capharnaū quā Josephus Jonepharam appellat Bethsayda Corozaym et Bethsan: q̄ et Sicopolis dicta est. Sunt et in ea plures alie: sed hec celebriores sūt Iterū scias: Regionē Decapolim: q̄ varie i scripturis denominari. Dicit. n. aliquādo Jthurea: aliquādo Traconitidis: nūc Planicies Libani: nūc terra Moab: nūc Chabul: nūc Galilea gentiū nūc Galilea superior: Est tñ semp eadē regio et si diuersimode denominet Lōgitudo eius censet vnius diete et dimidie latitudo iudicio meo non excedit

Jacobus de Vitriaco

Que vrbes sint in Decapoli

Decapolis q̄ varie dnoiat

excedit longitudinē nisi forte insensibiliter. Post territoriū aūt Sidoniēse ꝛ montes medios iter nos ꝛ saracenos q Barchite dñr: ꝛ passū canis: Idumei ihabitāt vsq Berthū: ꝓpe Ithureā regionem: in valle dicta Vachar. Et quoniā ad radices libani i lōgū extēdit: salt⁹ libani appellat.

D. Sephoꝛon opidi. §. 7.

¶ A Tyberiade reuertēdo ꝯtra occidētē: ad sex leucas ꝛ ex Chana Galilee ad tres leucas ꝯtra austrū ē. Sephoꝝ opidū: castrūqꝫ desup pulchꝛū valde vbi Joachim beatissime virginis pater: creditur esse natus Situm est in tribu Aser iuxta vallem carmelon. Joachim vbi natus est

D. Benedicte Nazareth. §. 8.

¶ A Sephoꝛo duab⁹ leucis: fere ꝯtra austrū: paululū tñ declinādo ad oꝛiētē ē bñdicta Nazareth ciuitas Galilee: i q̄ virga de radice Iesse: pacta salutatiōe angelica: vt legim⁹ Luce cap. 1. Ex spiritu scō cōcepit mūdi redēptoꝛē Jesum Chꝛistū dei maximi filiū. Distat ab Achon. 7. leucis: Etiā diebus nřis pmanet locus: i quo Gabriel angelus beatissime virgini: detulit celeste nūciū salutis dicēs: Aue gřa plena: Pluries i loco illo deuotissimo celebꝛaui in ipso anūciationis die: qñ diuinū verbū: caro factū ē Sit nomē dñi benedictū i eternū ꝛ vltra: Tria altaria sunt i capella: q̄ qdē excisa ē in lapide de rūpe: sicut ꝛ natiuitatis locus ꝛ resurrectionis ꝛ sepulture: nā ꝛ Nazareth antiquit⁹ ꝑ maioꝛi pte: excisa erat de rupe: qđ adhuc apparet Est ꝛ i ea: adhuc synagoga illa: i q̄ Jesu docenti: datus est liber Isaie qñ legit: teste Luca capi. 4. Spiritus dñi sup me: eo qđ vnxerit me: Est insuper in fine ciuitatis: in ecclesia sub titulo

Luce cap. 1.

Edificia Nazareth

Datus est Jesu liber Isaie

Fōs ex quo Jesꝰ hauriebat — sancti Gabrielis: fons quidā: ab incolis summe veneratus: ex quo vt fertur puer Jesus: hauriebat aquā: ministrās dilecte matri sue. Extra Nazareth cōtra austrū: quātum iacere potest arcus quater: est locus dictus saltus Dauid: vbi: pessimi iudei: precipitare tentauerunt Jesum benedictum: vt legimus Luce cap. 4. sed exiens de manibus eorum: statim inuentus est: in latere mōtis oppositi ad iactū arcus et oculo videntur clarissime: corporis sui lineamenta ac vestigia lapidi impressa: Ex monte hoc: videtur mons Tabor: et Hermon minor: et villa Endor: et Naym: et Mesdrael: et fere tota latitudo magni campi Esdrelon.

Judeiꝰ precipitare voluerunt Jesum

D. Montis Tabor. §. 9.

A Nazareth duabus leucis cōtra orientē: est mons Tabor in quo vt legimꝰ Mathei cap. 17. trāsfiguratus est dominus: etiā hodie apparent triū tabernaculorum ruine: q̄ diuus Apostolus Petrus: nesciēs quid diceret pre dulcedine et habūdātia spiritus: petebat fieri Sūt īsup nobiliū edificiorum: fortissimarūq; turriū: et regaliū habitationū destructiōes: in qbus nūc latitant leones vrsi alieq; diuersi generis fere: et circa hmōi regie sūt venatiōes: Mōs Tabor sublimis ē valde: ac difficilis ascensu: aptissimus tñ p cōstruēdo castro: in basi ipsius mōtis australi cōtra viā Endor: in eo itinere quo est trāsitus ex Siria in Egyptū: locus est: vbi fama vlī dr: sacerdotem dñi altissimi Melchisedech occurrisse Abrae reuertēti a cede quatuor regū vt legimꝰ i li. Geñ. cap. 14. In basi eiusdē mōtis occidetali ꝯtra Nazareth: ꝯstructa ē capella i eo loco: vbi Saluator descēdēs: discipulos monuit dicēs: Nemini dixeritis vsionē donec filius hoīs

Math. cap. 17.

Melchisedech vbi occurri Abrae

filius hois amorte resurgat vt legimus Mathei cap.17. In pede eiusdē orientali: decurrit torrēs Cison in quo Barach pugnā cōmisit contra Sisarā ac debellatus est vt legimus Judicū cap.4. Est aūt collectus torrens ille: ex aquis pluuialibus defluētibus a monte Tabor & Hermō & Hermoyn: Decurrit ꝯtra mare Galilee: ingrediturqꝫ illud: iuxta castrum Belucer: quod iam fuit sub ditione hospitalis sancti Joannis. Math. ca.17. Torrēs Cison

D. Endor §.10.

Mōs tabor vna leuca cōtra Eurū distat a villa Endor: in mōte Hermonio sita: nō est aūt mōs per se: sed veluti tumor quidā: procedēs a mōte Hermon. ad montē Tabor: Vn̄ imaginandū ē inter montē Hermō & Tabor: nō esse vallē mediā: sed quendā tumorē: depressiorem quidem: q tumor dicit Hermoniū q̄si paruus Hermon: & hoc insinuat psalmus cū dixit Dauid propterea memor ero tui de terra Jordanis & Hermonij a mōte modico In hermonio igit villa Endor sita ē: de qua legimus in psalmo Disperierūt in Endor In Endor habitauit mulier Phitonē habēs: quā cōsuluit Saul vt legimus in.1.regū ca.28. Ad cuius iussionē Samuelē suscitauit: q sepult⁹ fuerat i Ramatha Sophi: duab⁹ dietis distāte ab Endor. Mons hermonium Mulier hn̄s Phitonem in Endor

D. Naym §.11.

Anazareth duabus leucis a mōte Tabor: plus vna leuca cōtra austrū: est mōs Hermō minor: in cuius latere Aglonari ē vrbs Naym: an̄ cuius ingressū Jesus vidue filiū a mortuis reuocauit vt legimus luce.7.ca. Extēdit hic mōs fere.4.leucis contra mare Galilee & terminatur non longe: ab eo loco: vbi Jordanis ex mari Galile egredit. .1.regū ca.28. Luce .7.cap.

¶ Descriptio Terre Sancte contra nothum. ¶ Caput septimum.

Sexta descriptio sumens initium ab Achõ: tendit directe contra Nothum.

D. Torrentis Cison §.1.

¶ Post Achon quatuor leucis: primo occurrit: pars prima Carmeli montis: vbi extat locus: in quo verus dñi propheta Helyas: falsos Baal sacerdotes in torrẽte Cison interemit vt legimus in tertio regũ cap. 28. Qui et ibidẽ: modico spacio: mare magnũ igredit: vna leuca ab vrbe Cayphã: sed tribus ab Achon: De Torrente Cyson volo te nõ latere charissime lector: q licet realiter sit vnus: duplicẽ tñ habet decursũ: Aliqua. n. eius pars decurrit cõtra oriẽtẽ ad mare Galilee: Aliqua vero cõtra occidentẽ petit mare magnũ .i. mediterraneũ: et hec quidẽ diuersitas ex eo cõtingit: q mõs Thabor et Hermõ: cũ nõ multũ distẽt habent tumorẽ quendã intermediũ: quẽ diximus supra appellari Hermoniũ. i. minorẽ vel paruuz Hermon in quo situat villa Endor et tumor quidẽ ille impedit: ne aque pluuiales ex vtroq mõte defluentes: ad plagã vnã descendant Sed pars vna petit orientẽ et recipit se in mari Galilee: et in ea pugnã cõmisit Barach cõtra Sisarã vt dicit Judicũ cap. 4. Altera vero petit occidentẽ et ingreditur mare magnũ: et in ea Helyas Baal sacerdotes necauit in qua confluũt aque multe ex monte Effraym: et locis propinquis Samarie: et campo magno Esdrelon: et monte Caym.

In. 3. regũ cap. 28.

Torrente Cyson decursus

Judicũ cap. 4.

D. Caymoth §.2.

¶ A loco interfectionis sacerdotũ Baal tribus leucis contra Austrum: situat Caymoth castrum in pede.

in pede montis extra heremū Carmeli: vbi Lamech fertur: sagitta Caym iterfecisse Dicit enim in libro Gene. cap. 4. occidi virū in vulnus meū. Gene. cap. 4.

D. Magedo §. 3.

A Caymoth sex leucis cōtra Austrū: est Magedo: dictū hodie suburbe: vbi defunctus ē Ochozias rex Juda: vulneratus a militibus Jehu: vt legimus in. 4. regū cap. 9. iuxta Jezrael in ascensu Gaber: qn̄ Jorā regē Israel sagitta iteremit: cuius corpus proijci iussit i agro Naboth Jezrahelite In eodē Magedo perēptus est Joas rex Juda: a pharaone rege Egypti: cū proficisceretur a flumine Euphrate: Et scias studiose lector: cāpū Magedo z Esdrelō z planiciē Galilee z Magedā: idē eē: licet diuersimode noiatū Est āt i rei veritate cāpus Galilee: q cingit mari Galilee z Jordane Ab Austro aūt mōte Effraym z Samaria: Ab occidēte partim mōte Effraym z mōte Carmelo: Ab aquilone montibus Phenicie z Libano in longitudine est fere. x. leucaꝝ in latitudine. sex z amplius In partibus Aqlonis fertilis ē supra modū: exuberās frumēto vino oleo: oibusq3 mundi bonis: adeo ꝙ regionē meliorē: credo me nō vidisse: si exigētibus demeritis nostris: non detineretur in manu prophanoꝝ infidelium.

D. Mesre z Fabe castri §. 4.

A mōte Caym contra orientem duabus leucis: occurrit Mesra Casale in torrēte Cison: p leucā vnā a pede mōtis Hermō: ex Mesra ꝯtra Austrū leuca vna est castrū denoiatū Faba in cuius latere occidentali: extra viam: qua est transitus in Jezrael ad dextram demonstrantur ruine ciuitatis affech quantum arcus ter iacere potest: Ubi Si-

ti pugnantes contra Achab regem Israel et de-
In.3.re victi: dixerunt ut legimus in.3.regū cap.20. Dy
gū cap. montiū sunt dij eoꝝ: pugnemus cū eis i vallibus.
.20. D.Sune §.5.

¶Ex Affech leuca vna contra oriētē ad sinistrā: extra viam Jezrael in latere australi mōtis Hermō est Suna vrbs quam frequētare solitus erat Helyseus: ꝓficiscēs ex Carmelo in Galgala: erat siquidē planior via tendenti in Jericho: vbi cū prophetaꝝ filijs morabat: procedēs de Carmelo per Sunā in Bethsameth: inde p cāpestria Jor-
In.4. donis vsqꝫ in Galgala Unde et in.4.libro reguꝫ
regum legimus: ꝙ cū disponeret petere fluuiū Jordanē: necesse illi erat per Sunā agere transitum: et propterea eam frequentabat: Ex Suna: fuit sunamitis illa: cuius filiuꝫ Helyseus suscitauit in cuius
In.4. domo transiens hospitabatur vt legimus in.4.
regum libro regum cap.4. Ex eadem fuit Abisaach Su-
cap.4. namitis que Dauid senescenti ministrabat vt le-
In.3.re gimus in tertio regum cap.1. Ibidē castrameta-
gū c.1. ti sunt Philistijm et Saul venit in galgala.
D.Bethsan §.6.

¶Ex Suna.ij.leucis contra orientē fere: parū tamen declinando ad Austrū ē Bethsan vrbs inter montē gelboe et Jordanem sita: distans tamen a Jordane media leuca: In cuius muro vt legi-
In.1.re mus in primo regum capit.31. Philistijm suspen
gū c.31. derunt corpora Saulis et Jonathe qui in prelio corruerunt in monte Gelboe Dicta est aliquādo Sicopolis: vt scribit Josephus: nunc autem ab omnibus Bethasan nuncupatur: Est enim locus deliciosus valde: Super Bethasan est mons gelboe extendens se contra occidentem

per.ij.leucas

per.xi.leucas vsq; Jazrael: vbi est fons patentissimus: dictus fons Jezrael: vbi et Philistyni disposuerunt castra: cum essent Saul et exercitus eius in mõte gelboe iter Bethsan et ipm fonte.

D. Jezrael. §. 7.

¶ A fonte prefato: ad iactum arcus: in loco aliquantisper eleuato: situata fuit Jezrael vna vrbiũ regaliliũ in regno Isrl'ael: nũc aũt uix. 20. domunculas, habet diciturq; Carethy: et est in basi montis Gelboe ad occidentẽ: ante cuius ingressum adhuc ager ostẽdit Naboth Jezraelite: que innocentẽ lapidibus obrui iussit maledicta Jezabel vt legimus i. 4. Regũ cap. 9. Jezrael pulcherrimi est prospectus: per totam Galileam vsq; Carmelũ et mõtes Phenicie mõtemq; Tabor et Galaad vltra Jordanẽ et totum montem Effraym: Item a mõte Galaad versus Jezrael in latere septentrionali montis Gelboe: est via valde plana: a Jordane p Hermõ et Salin vbi erat Joannes baptizans: et per hãc profectus est Jehu de Ramoth galaad: cum speculator dixit video ego globum vt legimus in. 4. Regũ. cap. 10.

In. 4. Reguz cap. 9.

In. 4. Reguz cap. 10.

Descriptio Dispositionis Montis gelboe et Hermon. §. 8.

¶ Mons gelboe et Hermon sic dispositi sunt: vt gelboe sit ab austro et Hermon ab Aquilõe: duarum leucarum spacium mediat iter eos longitudo eorum. ii. leucis protensa ab oriente in occidentem: vterque ab oriente terminatur in Jordane. In planicie intermedia plures et duri conflictus acciderunt Ibi enim gedeon debellatus est Madian: vt patet in libro Judicum capitulo septimo et Saul congressus est

Judicũ cap. 7.

cum Philistijm: Et Achab cum Assirijs: Moder nis et diebus Tartari cũ Sarracenis: Et aduerte: q̄ extat mons alius supra regionẽ Traconitidem iuxta montem Seyr: qui est longe maior et excelsior hoc mõte Hermõ prescripto: et ille in multis scripture locis: appellat mons Hermon vnde patet tres esse mõtes Hermon: vnus quidẽ et maior: supra regionẽ Traconitidẽ: secundus vicinus monti Gelboe: tertius paruus qui dicit hermonium: de quo supra actum est: et diximus esse tumorem quendam inter montem Thabor et Hermon secundum.

Tres mõtes Hermon

D. Conuallis illustris. §. 9.

¶ In planicie media inter Gelboe et Hermon incipit conuallis dicta illustris ex sui amenitate et pulcritudine: de qua est mentio i libro Genesis cap. 14. Extenditur aũt: a planicie hac: per totũ defluxum Jordanis vsq̄ ad mare mortuũ: Sed et ipsum: ante subuersionẽ Sodome et Gomorre contentum fuerat in cõualle illustri que aquis irrigabatur veluti paradisus et Egyptus.

Genesis capi. 14.

D. Si in Galboe cadit ros. §. 10.

¶ Credunt nõnulli et predicant: super Gelboe rorem non descendere eo q̄ Dauid miseratus obitum Saulis et Jonathe illic interfectorũ imprecatus est ei in hijs verbis (vt legimus in secũdo Regum capi. primo) Montes Gelboee nec ros nec pluuia cadant super vos: vbi ceciderũt fortes Jsrael. At certe hoc non est verum nã in festo diui Episcopi Martini: montẽ ipsum ascẽdi: et adeo pluit: q̄ vsq̄ ad carnẽ madefactus descẽdi insup eadẽ Uallis inundauit descẽdetibus aquis. Alio insuper tẽpore: sup ipsum Gelboe: dormiens

Jn. 2. Regum capi. 1.

dormiens sub diuo cũ alijs multis: rore perfusi fuimus supra modũ: et id quidẽ cõtigit in oium sanctorum festo anno salutis.1283. Est tamen verum q eiusdem quedam partes saxose: aride: sunt et steriles: sicut et alij Israel montes. Anno salutis 1283

D. Gilim opidi. §. 11.

¶ Ab Iezrael quatuor leucis contra austrum est gilim opidũ: munitũ quidem sed collapsum: in pede mõtis Effraym situm: vbi Samaria iniciũ: et galilea terminum sumit: Ex gilim vsq Iordanẽ: septem circiter leuce mediant cõtra orientem: et parti illi iungit ab austro: regio Naphe i qua extant montes excelsi valde.

D. Sebaste que olim Samaria. §. 12.

¶ Ex gilim quinq leucis contra austrum tendidimus Sebasten quondã dictã Samariã caput x. tribuũ: et sedes regũ Israel. Que cũ gloriosa nimis esset peccatis inhabitãtiũ adeo defecit: vt nec vnã habeat domũ duab⁹ ecclesijs exceptis: Due ecclesie i Samaria que in honorẽ diui Baptiste Ioannis cõstructe fuerũt verum principaliorem: que et catedralis sedes erat: Sarraceni in Mahumeã cõmutarunt in qua turpissimũ Mahometh' venerant. In ea est eiusdem diui Ioannis sepulchrũ: marmore excisum: ad instar sepulchri Saluatoris nostri: i quo idẽ sanctus inter Helyseũ et Abdiã pphetas cõditus fuerat Ecclesia hec: cõstructa est in latere mõtis in descẽsu: Saraceni diuũ Ioannem precipua deuotione colunt post Christum et beatissimã virginẽ: de ipso alta sentiẽtes: Asserũt.n. et cõfitent Christũ vere filiũ dei: nõ tñ deũ: Beatam virginẽ de spiritu sancto cõcepisse: virginem peperisse: et virginem permansisse: Ioannẽ autẽ Sarraceni Sanctos venerant

dicunt maximum & sanctissimum ꝓphetaꝝ Ma
homet dei nunciū: & ad seipsos tātū: destinatum
fuisse hec vidi & legi in Alcorano q est liber false
legis tradite a maledicto Mahometh: Altera ec
clesia extat in mōtis supercilio vbi & regis palatiū
constructum fuerat: Hāc inhabitant greci mona
chi Christiani: q summa humanitate me recepe-
runt: & necessaria ministrarūt In ecclesia ipsa:
ostenderūt locum: in quo credunt & dicunt Ba-
Ubi Baptista decollat ptistam: carceri mancipatum: & in eodem ab He
rode decollatum quod quidem vt friuolum re-
spuo: Nam Josephus: & sanctorum legende &
magister in historijs: & historia ecclesiastica: com
muni & cōcordi assensu scribūt eum in Mache-
runta: nūc Aylon dicta que vltra Jordanem si-
ta est: & ego vidi: fuisse decollatum Preterea He
rodes ille: qui diuū Joānem decollauit Tetrar
cha existebat Galilee: & regionis trans Jorda-
nem: que quidem est terra Galaad: siue duarum
tribuum & dimidie: quā eis distribuerat fortissi-
mus Josue: ante trāsitum Jordanis ex conse-
quenti nullam potestatem exercere poterat in
Samaria Subiciebatur enim Pylato procura-
tori sicut Jerusalem & iudea: ergo Joanem ibi:
nec carceri addixit: nec vita priuauit quia nul-
lum ius in Samaria habere potuit: Decollato
tamen eo in Macherunta: discipuli venerunt vt
legimus Marci. 6. cap. tuleruntq; corpus eius:
Baptiste sepulchrū est in Samaria & sepelierunt in Samaria inter prophetas pre
dictos: Caput vero eius est Jerosolimis: Tam
grandes ruinas in toto Terre Sancte circuitu:
quantas in Samaria: non vidi cum tamen ma-
gnas & multas viderim: dignas quidem deplo-
ratione

ratione: Nec fuit illius dispositionis Samaria: qualem sibi attribuit magister in historiis sup ver bum illud in. 4. regum cap. 18. Si sufficere pote rit pulvis Samarie: pugillis populi qui sequitur me: Videt enim magister sentire: parietes vrbis et montis superficie: fuisse equales: et desuper edi ficia constructa: Quod non sic erat: imo parietes in basi ipsius montis constructi fuerant: turribus fortissimis muniti: mons aut interius in altu pau latim cosurges: ex oi parte edificijs circuseptus: sicut botrus: paulatim cresces i acumine In mo tis cacumine regio speciosa nimis erat vbi et ad huc vident columne plures marmoree: qbus de ambulatoria palatia suffulciebat In circuitu mo tis inferius: sub regia habitatione: ac sub edificijs nobiliu in loco vbi platea comunis siue for re rum venalium reperiuntur marmoree columne: que platearum testudines sustentabant: platee si quidem ciuitatis: iuxta morem Terre Sancte: te studinate erant: vt verbo concludam: nescio: qd magnificentie et fortitudinis et decoris Sama rie deficeret: que tn nuc adeo defecit: vt in rei ve ritate facta sit hortus oleru: sicut ei rex impius Achab: de vinea Naboth Jezrahelite: hortu fa cere voluit eo qp proxima esset domui regie et iu sto dei iudicio: non solum vinea Naboth: sed et Palacium regium: i hortos est comutatu Sama rie situs: pulcher nimis erat: Ab ea enim est pro spectus: vsqz ad mare Jopes: et antipatridam et Cesaream palestinam: per totum quoqz montem Effraym vsqz Ramatha sophin: et vsqz Carme lum: Regio ipsa exuberat fontibus hortis olivetis: bonisqz omnibus: quibus indiget mundus iste.

In. 4. regum ca. 18.

Dispositio Samarie

E

Situs Samarie qz pulcher

D.Tarse §.13.

¶ Ex Samaria tribus leucis contra orientē:cō-
Reges structa est ciuitas Tarsa in monte sublimi:in qua
Israel aliquanto tēpore regnauerūt reges Israel ante
constructionē Samarie.fuitq3 in sorte Manasse.

D.Tampne.§.14.

¶ Ex Tarsa sex leucis contra orientē:in via qua
tenditur ad Jordanem est terra Tampne:que in
ter ceteros montes habet vnum valde sublimē:
hec quoq3 fuit de tribu Manasse: ꝛ protenditur
vsq3 campestria Jordanis ꝛ vsq3 Macherunta.

D.Montis Bethel ꝛ Dan §.15.

¶ A Samaria duabus leucis contra Austrum
iuxta viam: que ducit Sychen distat mons altus
dictus Bethel in quo Jeroboa3 filius Nabat(q
peccare fecit Israel)statuit vnum ex vitulis au-
.3.regū reis: vt scribitnr in tertio regum cap.12. Sarra-
cap.12. ceni dicunt locum hunc Bothil nescientes pro-
ferre Bethel: Jnde ad mediam leucam ad sini-
stram est mons alius: priore altior appellatus
Uitnli Dan:supra vrbem Sychen Jn hoc monte Jero
aurei boa3 dicauit alterum vitulum aureum: vt scribi-
.3.regū tur in tertio regum capi.12. Sunt tamen qui di-
cap.12. cunt: vitulum illum constitutum fuisse in ciuitate
Dan: que nunc Uelenas siue Cesarea Philppi
nuncupatur ꝛ id magis placet diuo Jeronymo:
eligat quis quod voluerit mihi sat est: montem
hunc appellari Dan.

D.Sichen §.16.

¶ Jnter montes Bethel ꝛ Dan:sita est vrbs Si
chen:hodie Neapolis dicta amenitate nimia ꝛ
delicijs habūdans:tamen immunita nec muniri
pōt:nihilq3 aliud superest:nisi ꝙ accedētibus ini-
micis ad

micis ad portã: habitatores fugiãt p alterã si pauciores z impotentiores fuerint: Sichen edificata fuit a Jeroboam: fuitq; prima sedes regni sui: postq; constitutus fuit rex super .10. tribus sic .n. legimus in tertio regum cap. 12. Edificauit autẽ Jeroboam Sychen z habitauit ibi. .3. regũ cap. 12.

D. fontis Jacob: z mõtiũ garizim z Ebal §.17.

¶ A porta Sichen australi quantum bis iacere posset arcus est fons Jacob super quem fatigatus ex itinere vt legimus Joãnis cap. 4. sedit Jesus petiuitq; aquã a Samaritana: fons ipse effossus est in via qua tẽdimus in sanctã Jerusalẽ: Supra fontẽ ad dextrã mõs est excelsus: duo habẽs capita: quorũ vnũ: mons garizim alter: mõs Ebal nuncupat ibi Josue edificato altari: audiente populo recitauit totũ Deuteronomiũ Moysi: Sic .n. legimus in li. Josue cã. 18. Media pars ppl'i stabat iuxta montẽ garizim z media iuxta montẽ Ebal: z cũcta q̃ scripta fuerãt in legis volumine replicauit Josue corã oi multitudine Jsrael. Joãnis cap. 4. Josue cap. 18.

D. Phani Jouis hospitalis §. 18.

¶ Super montẽ garizim adhuc ostenditur vetustissimi phani locus: qd quidem sub titulo Jouis olympij hospitalis constructũ fuerat ad instar tẽpli i Jerusalẽ: a Senabarach duce regionis trãs Jordanẽ vt deferret genero suo: sceleſti manasse regi Jsrael qui cũm non esset de stirpe leui: voluit summum pontificatum z sacerdotij officiũ exercere: Templũ hoc vsq; ad destructionẽ p Romanos: seruatũ fuit: Montem garizim z templũ illud creditur voluisse signare Samaritaua cum dixit Saluatori: patres nostri in monte hoc adorauerunt Joanns cap. 4. Joãnis .4cap.

D. Antique Sichen §. 19.

¶ Ad sinistrã fontis Jacob: oppidũ est magnũ q̃dẽ sed desertũ & dirrutũ qd creditur fuisse illa Sichen antiqua de qua legimus in lib. Gen. cap. 37. q̃ Jacob habitauit in Sichẽ: vbi & filij sui pascebãt greges qñ missus est ad eos Joseph: Illic adhuc sunt dirruta edificia marmorea: mirãdeq; colũne: ex qbus arguimus: q̃ glõsa fuerit Locus q̃dẽ amenissimus est & fecundus valde: nisi quod aquis fluuialibus caret: ideo necesse fuit Jacob: effodere puteũ magnũ vt sufficeret habitãtibus & pecorib⁹: Indigene mihi dixerũt locũ illũ nũc Istar ab eis appellari: Distat aũt ab istar: ea quã diximus nũcupari Neapolis iactu duo℞ arcuũ: & in hac Neapoli estimo fuisse oppidũ Thebes.

Gene. ca. 37.

Sichen antiqua nunc istar

D. predij Joseph § 20.

¶ Fonti Jacob adiacet p̃diũ: qd dedit Jacob: filio suo Joseph: extra fratres suos de quo sic legimus in lib. Gen. ca. 43. Dixit Jacob: filio suo Joseph Do tibi p̃tẽ vnã extra f̃res tuos: quã tulide manu amorrei i gladio & arcu meo: p̃diũ illud: vallis ẽ lõga: admodũ fertilis & amena: & nescio vallẽ eque grãdẽ i delicijs illi similẽ In Sichẽ sepulta sũt ossa Joseph: aducta de Egypto: Sic. n. adiurauerat f̃res suos: vt scribit̃ Ge. ca. vlti. Qd ãt i Sichẽ recõdita fuerit testat̃ liber Josue c. 24.

Gene. ca. 43.

Gene. ca vlti.

Josue ca. 24.

D. Lebne §. 21.

¶ Ex Sichen. 4. leucis iuxta viã tendendo Jerusalem sanctam ad dextrã est Lebna: Casale q̃dẽ pulchrũ valde: Dico autẽ Casale: qm̃ alia est vrbs Lebna in tribu Juda: quã expugnauit Josue: Sic enim legimus in libro Josue cap. x. Trãsiuit Josue cũ omni Israel de Maceda i Lebna

Josue cap. x.

z pugnabat contra eam: quã tradidit dñs cũ rege suo i manus suas pcusserũtq; vrbẽ i ore gladij.

D. Magnas opidi. §. 22.

¶ Ex Lebna qnq; leucis cõtra austrũ: est opidũ Magnas: nũc ãt nuncupatum Bira: fuitq; hijs diebus sub dictione milicie templi: iuxta latus eius australe: locate sunt methe iter tribum Effraym z Beniamin.

D. Gabaa Saulis. §. 23.

¶ Ex Magnas vna leuca cõtra austrũ: est Gabaa Saulis; in qua vt legimus in lib. Judicum: cap. 20. oppressa est vxor illius leuite proficiscentis ex Bethleem: pp̃ter cuius vltionem fere tota tribus Beniamin deleta est vt patet in libro Judicum cap. 21. In Gabaa ortus est Saul primus rex in Israel. Judicum ca pi. 20. Judicum ca pi. 21. Saul vni natus est

D. Rama. §. 24.

¶ Ex Gabaa: spacio vnius leuce contra austrũ: est Rama i mõte cõdita ad sinistrã: eũti Jerusalẽ: nõ lõge extra viã De hac credit dictũ fuisse illud Jeremie cap. 31. Vox in rama audita ẽ: Nolo. n. te ignorare studiose lector: in terra sancta: plures fuisse rama prima iuxta Thecuã: via qua tendimus i Ebron. 2. in tribu Neptalim p̃xima castro Sepheth. 3. iuxta Sephor. 4. est in Sylo. 5. est iuxta Gabaa: z de hac nũc est sermo: oẽs qdẽ in hoc pueniũt: q̃ i collib⁹ altis pstructe existunt ex hac rama: vltio dicta: trib⁹ leucis ptra austrũ: est vrbs scã Jerusalẽ: quã ad pñs ptereo: vtile ẽ. n. redire p Sychẽ: z prio vrbes illas colligere d angulo mõtis Effraym: ac resumere que dimisi. Jere. cap. 31.

D. Emon z Phaselli. §. 25.

¶ Post Sychen contra orientem: processu ad

Jordanem: quatuor leucis est Emon opidũ grã de: ameno loco cõstructũ: oĩbus mũdi bonis habundans: fuitq; de sorte Effraym: Trib⁹ leucis a Jordane est Phasellũ casale in campestribus: vbi torrẽs Carith decurrit ex monte In Carith precepto dñi Helyas pascebat a coruis: Sic.n. legimus in.3. Regũ cap.17. Sedit Helyas i torrente Carith: q est ɔtra Jordanẽ corui quoq; deferebãt ei panẽ ꝛ carnes mane ꝛ vespere.

Helyas pascitur i coruo 3. Regum capi.17.

D. castri Doch. §.26.

¶ Post Phasellũ ad sinistrã vna leuca: versus terra Tepne: est castrum Doch: vbi Theophilus dolose detinuit ꝛ interemit Simonem machabeũ: Ex hoc loco plene videtur terra galaad ꝛ duaꝝ tribuum ꝛ dimidie: terra Esebon: montes moab: mons Abarin ꝛ Phasce ꝛ Nebo: ꝛ descẽditur in cãpestria Jordanis: suntq; deinceps loca plana vsq; iericho: ꝛ vltra p totum decursum Jordanis: vsq; ad mare salinarũ mõtes ẽt Abarin ꝛ Phagor ꝛ Phasca ꝛ Nebo: sũt directe cõtra locũ hũc vltra Jordanẽ: Scias insup q ab ortu Jordanis sub Libão: vsq; ad solitudinẽ Pharan fere p cẽtũ miliaria: ipse Jordanis i vtroq; littore: cãpos habet latos ꝛ amenos: qui retro circundantur altissimis montibus.

D. Galgale. §.27.

¶ Post phesech fere cõtra austrũ: paululũ tñ cũ declinatione ad occidentem quinq; leucis est: locus dictus galgala: i quo vt legimus i lib: Josue cap.5. filij Jsrael circũcisi sunt pcepto Josue: ꝛ postq̃ oẽs circũcisi fuerũt: castrametati sunt illic mñs dieb⁹ trãsito Jordane: ꝛ ppea vocatũ ẽ nomen loci illius galgala vsq; in presentem diem.

Josue cap.5.

D. Quarantane

D. Quarantane. §. 28.

¶ Ex galgala ad dimidiã leucam tendẽdo in Jericho ad dextrã iuxta viã est mons dictus quarãtana: vbi mũdi Saluator quadraginta diebus ꝛ noctibus: cibũ nullũ sumpsit: Altus est nimis: ꝛ ascensu difficilis. Temptatus autẽ fuit in alio mõte qui duabus leucis distat a quarãtana: supꝛa i deserto: a latere australi Bethel ꝛ Hay.

D. Fontis Helysei. §. 29.

¶ Sub quarãtana fere iactu duoꝝ arcuũ oꝛitur fons Helysei: cuius aquas cũ essent amare ꝛ steriles: dulcoꝛauit Helyseus imissione salis: sic. n. legimus i li. 4. Regũ cap. 2. Egressus Helyseus ad fontẽ aquaꝝ misit i eis sal ꝛ ait: Hec dicit dominus sanaui aquas has: ꝛ non erit vltra i eis moꝛs neq; sterilitas: Fõs ille decurrit iuxta galgalã a pte australi ipellitq; mollẽdinã: deide in riuos diuisus; irrigat canamellas ꝛ hoꝛtos: demũ i Joꝛdane se recipit Juxta galgalã cõtra austruz: ad dimidiã leucã; ẽ vallis Achoꝛ: in qua iubẽte Josue: idẽ Achoꝛ: lapidibus obrutus est p̃ expiãdo furto anathematis: vt legim⁹ Josue cap. 13.

4. Regum capi. 2.

Vallis Achoꝛ Josuẽ cap. 13.

D. Jericho. §. 30.

¶ A galgala cõtra oꝛiẽtem leuca vna: distat Jericho vrbs qdẽ quõdam sublimis: nũc aũ vix. 9. domos habet: nec mereť dici parua villa: oĩaq; monimenta sanctoꝝ locoꝝ: penitus deleta sunt Ex Jericho duabus leucis extat capella diuo Baptiste dicata vbi creditur Saluatoꝛ fuisse baptizatus: Opinantur tamen quidam iuxta Balym: id actum fuisse: sed Ecclesie solemnitas contradicit: gesta in Jericho satis nota sunt: ideo ea non describo.

Saluatoꝛ vbi baptizatur

D.Bethagle.§.31.

¶Ex Jericho duab⁹ leucis iuxta mare mortuū est Bethāgla vbi Joseph ꝛ fratres deducentes ex Egypto corpus patris Jacob:planxerunt septem diebus:vt legimus Genesis cap.50.propterea vocatus ē locus ille. Bethagla.i.domus planctus.Distat autem leuca vna a Jordane: ꝛ ibi inhabitant monachi greci.

Genesis capi.50.

D.maris mortui siue Lacus Aspalti.§.32.

¶A Jericho tribus leucis:similiter a Jordane: ꝛ capella diui Baptiste distat mare mortuū: qḋ ꝛ Lac⁹ aspalti.i.bituminis vel mar̄ salis nūcupari solet: Diuidit qdē Arabiā ꝛ Judeā estq; i littore ei⁹ orientali: terrā Moab ꝛ Amon: ꝛ mons Seyr:de qbus actū est supra:extēditurq; vsq; Cades berne ꝛ desertū pharan. Ostendit circa mediū eius in oriētali littore castrū Monichal: qḋ antiquitus:petra deserti:nūc aūt Charach dicitur:monitum valde Balduinus.n.rex Jerusalē edificauerat pro Jerusalē regno dilatando: At nunc soldanus detinet: ꝛ in eo reponit thesaurum Egypti pariter ꝛ Arabie:quem exigit a sibi subiectis.

Castrū monichal petra deserti

D.Ariopolis.§.33.

¶Ex Charach tribus dietis cōtra vulturnū est Ariopolis:dicta nūc petra: metropolis totius secūde Arabie de actū est supra:olim tn̄ Ar nuncupata fuit:eratq; in torrente arnon cōdita:in confinijs moabitaꝝ ꝛ amorreorom⁹. In eodē littore est locus:ex quo Balaam populo dei maledixit.

Balaā maledixit populo dei

D.Segor.§.34.

¶Post Jericho ꝯtra austrū est Segor opidum

in eo

In eo saluatus est Loth qñ dominus sodomam subuertit Sic enim legimus Geñ.cap.19. festina z saluare ibi:idcirco appellatũ est nomen loci illius Segor Sitũ est aũt sub mõte Engadi:iter qđ z mare mortuũest statua salis:in quá cõuersa est vxor Loth vt patet Gene.ca.19. Quá vt viderẽ: ingentes subij itinerũ labores:sed nec desideriũ meum complere datum est Retulerũt:siquidem mihi incole:locum esse inaccessibilem vel saltem non sine periculo mortis : propter feras immanes z serpentes precipue vero propter Beduinos : qui loca illa in habitant inhumani : z pessimorum morum. Gene. cap.19. Vxor Loth i statuaꝫ salis

De spatio z mirandarum conditionum maris mortui §.38.

Mare mortuum habet in latitudine ab oriẽte ad occidentẽ:leucas.30. In lõgitudine aũt ab aqlone ad austrum:assertione Sarracenoꝝ a qbus diligẽter pcũctatus sum:habet quinqꝫ dietas Josephus autem scribit : ipsum continere in longitudine stadia .586. quod magis verum reputo credit a non nullis ipsum continuari cũ mari rubro:propter aquaꝫ illaꝫ:que in libro Exodi:aque Marath nuncupautur:qđ z mihi suadere conatus est Jerosolimitanus Patriarcha grecus:terre illius sedulus inuestigator Verꝫ an sic se habeat:icertũ relinquo:neqꝫ.n.psonaliter vsqꝫ illuc procedere valui:Mare mortuũ semper est fumásꝫ z tenebrosum sicut os inferni : Oculis meis vidi simul cũ alijs pluribus socijs pp teterrimuꝫ z malũ vaporẽ ex mari mortuo fumantẽ: vallis illa que i Geñ.ca.14.illustris dicta est z vere sic erat a termino huius maris apud desertum Pharan A Patriarcha Jerusalem Vallis illustris Gene. ca.14.

usq; supra Jericho media dieta: fere sterilis et inutilis reddita est: ita ut nec germen producat aliquod: in sui latitudine: que aliquando est quinq; aliquando sex leucarum: preterq; iuxta Jericho ubi canamelle: et horti: et viridaria irrigant fonte Helisei et hoc quidem prouenit ex certo dei iudicio: qui tot annorum seculis: peccatum vlciscit Sodomorum: ut etiam regio ipsa penas luere videatur. A dextris insuper et a sinistris montes steriles sunt et aridi vel barbare habitationis per multa et longa terrarum stadia: ad que impellēte vēto vapor ille pertingere contingit Dicunt nō nulli Jordanem aqnas suas in hoc tremendo et fetido mari non permiscere: sed priusq; mare ipsum attingat: sub terra se recipere: Attamen Sarraceni asseruerunt mihi ipsum quidem ingredi mare: sed et exire: ac interposito modico interuallo ab egressu sub terra absorberi: Excrescit mare mortuum aliquando resolutione niuium ex Libano aliisq; montibus: aliquādo inundatione Jordanis et torrentis Jaboth et Arnon et Zareth aliquando pluuiis defluentibus in galilea in monte galaad in terra amon in terra Moab et Seyr ex quibus omnibus pluuiales aque in Jordanem descendunt: et demum mare mortuum ingreditur: Inuenitur in mari mortuo bitumē collectū: ex eius fundo ascendens: quod vento agitante congregatur adinuicem: appulsumq; littoribus extrahitur: est medicinale virtuosum: et valde durum: nec soluitur nisi mēstruo sanguine diciturq; gluten Judaicum Unde mare ipsum: Lacus asfalti appellatur Dicitur in Genesi cap. 14. q; vallis illustris: que nunc est mare salis: puteos multos bituminis

Bitumē maris mortui

Gene. ca. 14.

tos bituminis habebat: ⁊ hodie etiā plures sunt in littore maris dispositi: quos vidi ego: estqȝ iuxta quemlibet pyramis errecta: ⁊ hec de mari mortuo dicta sint.

D. Hay §. 36.

¶ Supra Galgala in mōtanis cōtra occidētē tribus leucis in pte occidētali quarantane vrbs est Hay: quā Josue vt legim⁹ ī eiusdē li. ca. 8. postqȝ expugnauit: succēdit igni īterfecto eius rege cunctisqȝ habitatoribus: ⁊ fecit eā in tumulū eternū. Josue cap. 8.

D. Bethel §. 37.

¶ Ex Hay ad leucā vnā fere ɔtra aquilonē: paululum tñ declinādo est Bethel ciuitas: que prius Luza vocata est: vt legimus Gene. capi. 35. hec ē in tribu Beniamin: vbi Jacob ꝓficiscens in Mesopotamiā fugiens Esau fratrē suū: lapidē capiti supponens obdormiuit viditqȝ in somnijs scalā: ⁊ angelos ascendētes ac descendētes ⁊ erexit lapidē in titulum: appellauitqȝ nomen loci Bethel. i. domus dei Errant qui credūt Bethel hāc: esse in Jerusalem: Nā eo tpe Melchisedech ī Jerusalem regnauit: eratqȝ vrbs gloriosa: Si ergo Bethel in Jerusalē extitisset: non vtiqȝ esset vex Jacob dormisse in cāpo Preterea hodie in hoc Bethel oñdit lapis erectus iu titulū ⁊ sepulcrū Delbore nutricis Rebecce subtus in valle: q̄ tñ cōstat nō esse in Jerusalē ⁊ qui hec dicūt: in alio nō habent fundamententū: nisi in quibusdā versibus: q nullius sunt auctoritatis. s. Solima: Luza: Bethel: Jerusalē Jebus: Helia. Urbs sacra Jerusalem: dicit atqȝ salē: Uex ā sic dicentibus; velle erudiri in quo loco veteris vel noui testamēti: testimoniū reperiūt Jerusalē dictā fuisse Luzā vel

Gene. cap. 35.

Bethel nō ē in Jerusalem

Bethel nisi forte velint: templū Bethel. i. domū dei appellare: sed est in equiuoco laborare: hoc enim sensu: ois ecclesia dici potest Bethel: preterea sup illud Gene. cap. 13. Reuersus Abraā p iter quo venerat in Bethel: glosa diui Jeronymi: q locū ipsum visitauerat: sic habet Bethel ciuitatiuncula est: duodecimo ab Jerusalē lapide. i. miliari (In termino. n. cuiuslibet miliaris in signū statuebatur lapis erectus) in tribu Beniamin ad dextrā euntibus Neapolym q̄ prius Sichē: iuxta Luzā: q̄ ē in tribu Effraym: & prima diuisio inter Beniamin & Effraym: in medio eius transit A Bethel ad leucā vnā contra aquilonem: versus Rama: que & Sylo dicta fuit est Palma delbore de qua sic legimus i libro Judicū ca. 4. erat aūt Delbora prophetes vxor lapidoth: q̄ iudicabat populum illo tempore & sedebat sub palma: que nomine eius vocabatur: hec misit Barach ad debellandum Sisaram in monte Tabor.

Palma delbore

D. Anathot §. 58.

¶ Ex Bethel duabus leucis: cōtra aquilonē: ab Jerusalē leuca vna: nō lōge a Rama Beniamin est anathot viculus sacerdotū: ex quo Jeremias propheta oriūdus extitit Vñ sic legimus i argumēto sup Jeremiā: Jeremias anathotites q ē viculus trib? a Jerosolimis distās miliarib?: Juxta Anathot iter oriētē & austrū: icipit solitudo illa q̄ mediat iter Jerusalē & Jericho: nūc desertū q̄rātane dictū: extēditurq; supra Galgalā: & vsq; ad destū ꝯtra Thecuā & Engadi iuxta mar̄ mortuū:

In arg. sup Je.

D. Vinee balsami in Engadi §. 59.

¶ Supra mare mortuum in littore eius occidentali de Segor leuca vna est ascensus montis Engadi:

tis Engadi: in quo David latuit ex primo Regum cap. 24. Cum insidiaret ei Saul: in circuitu ipsius mõtis z in ipso vinea balsami consita erat: sed Herodis magni tépore Cleopatra Egypti regina: in odium ipsius Herodis fauente sibi Antonio transtulit eá in Babiloniã Egypti: z nõ colitur in Egypto vinea illa nisi a christianis rigaturq; aqua fontis: in quo fama é beatissimã virginé: sepe infanté Jesum lauisse: cum fugisset propter Herodé in Egyptũ: Sunt tamen adhuc surculi vinearum valde nobiles in Engadi: vt ad litterã verificetur quod scribitur in Cãticis cap. primo Botrus Cipri dilectus meus mihi: in vineis Engadi: Uerum sarraceni nõ colunt illas z Christiani non habitãt illic: qui colere eas valeãt Sub Engadi iuxta littus maris mortui: arbores quidem sunt visu pulcherrime sed fructus earum cum discerpitur intrinsecus fauilla z cinere plenus inuenitur: Montes Engadi sublimes sunt valde ac mirabilis dispositionis prerupti rupibus z vallibus: adeo q similes nõ vidi qui z videntibus incutiunt horrorem.

Uinea balsami trãslata in Egyptum

Canti. cap. j.

Fruct⁹ plenifauilla

D. Adomin. §. 40.

¶ Ex Jericho q̃tuor leucis ɔtra occidenté via q̃ ducit Jerusalé: ad sinistrã Quarãtane est castrũ Adomin: vbi sm Lucã cap. x. qdã descendens ab Jerusalé in Jericho incidit in latrões: quod z modernis temporibus: multis contingit z a frequenti sanguinis effusione: locus ille nomen accepit: Est. n. horribilis visu: z periculosus valde nisi quis fuerit cum optimo comitatu.

Luce cap. x.

D. Behurin. §. 41.

¶ Ex Adomin duabus leucis cõtra occidentem

est castrũ Behurim de tribu Beniamyn ex quo
2. Re- fuit Semein filius gemini: qui vt legimus in.2.
gum ca Regũ cap.16.maledixit Dauid:cũ egressus esset
pi.16. Jerusalem fugiens ne Absalon creatus rex in
Ebron cõprehenderet eũ: est castrum p pulchrũ
⁊ valde munitum i loco alto cõditum: Inferius
autem in valle contra orientem in via regia est
lapis dictus Beon ruben: magnus in modum
olibani: videturq; esse marmor.

D.Bethanie.§.42.

¶Ex Beon contra occidentem: quantum est ia-
ctus duorum arcuum in loco procliuiore est ca-
stellũ Marthe ⁊ Marie: Bethania: Ante cuius
introitum: minus q̃ sit iactus lapidis iuxta ci-
sternam in campo ostenditur locus: vbi domino
Bethaniam venienti occurrit Martha: deinde
Maria vocata: In Bethania adhuc ostenditur
Simo- Simonis leprosi domus: in qua recubuit Salua-
nis le- tor: Item domus Marthe in qua hospitari soli-
prosi tus erat: que hodie est Ecclesia in honorẽ Mar-
domus the ⁊ Marie constructa. Item sepulchrum La-
Dom⁹ zari ex quo suscitatus est: propinquum dicte Ec-
Mar- clesie: vbi ⁊ erecta est marmorea capella: decẽs
the ⁊ pulchra monumentumq; ipsum: marmore te-
Sepul- ctum est: in quo ⁊ ego descendi. Sarraceni pre-
chrum cipua veneratione colunt illud propter miracu-
Lazari lum suscitati Lazari a Saluatore factum: In re-
cessu a Bethania: nundum apparet Sancta Je-
rusalem propter mõtem Oliueti interpositum:
Sed ascenditur primo quidam terre tumor: ⁊
pars dilecte ciuitatis: cum monte Syon ponit̃
in prospectu. Eya clemẽtissime Deus: quot de-
uote lacbrime: quot pectorum tonsiones: quot

gratiarum

gratiarum actiones sunt in loco illo: peregrinorum videntiũ exultationẽ vniuerse terre Urbem Santam regis magni. O quãta exultatio erit ibi videre locũ glorie tue bone ꝛ vere Jesu: si ignominie ꝛ confusionis tue locus: cũ tanto mentis iubilo videtur ꝛ colit: Sed iam omissis oibꝰ ad sanctissime Jerusalẽ descriptionẽ festinẽmus De scendit igit de monte: ꝛ iterũ Urbs sancta occultatur: Jtẽ sub latere orẽtali mõtis Olueti iuxta Bethphage: que adiactũ lapidis ad sinistrã relinquit: sub mõte offensionis in valle: est viculus admodũ paruus: ibi ascendit ꝑ latus australe: ꝛ gyrat mõs Olueti ꝛ peruenit ad locũ vbi dñs asinum ascendit vt legimus Mathei capitu. 21. Et statim oculis nostris tota Jerusalẽ obijcitur cum templo ꝛ Ecclesia sanctissimi Sepulchri alijsq; locis sacris: Uidetur ergo post descensum montis Olueti: vbi turbis precedentibus ꝛ clamantibus osana filio Dauid letantibusq; de benedicto ꝛ salutifero eius aduentu pijssimus Jesus videns ciuitatem: ꝛ eius excidium fleuit amarissime sup illam: Procedamus ergo: ꝛ ingrediamur locum orationis eius in angoniam: ꝛ locũ captionis eius in Gethseman y: transeamus torrentem Cedron: ꝛ sequamur si quo modo concedatur venire in Golgotha: vbi steterunt in cruce fixi: fluentes sanguine diuini pedes eius: Moriamur ibi cũ Christo dulcissimo saluatore nostro: ꝛ cũ ipso pariter innouati spiritu resurgamus.

Bethphage

Math. cap. 21.

Descriptio Sancte vrbis Jerusalẽ. §. 43.

C Jerusalem igitur ciuitas Dei summi: de qua dicta suut ꝛ quottidie dicuntur magna ac mirabilia: situm haqet montuosum Montibus insu- B

per circundatur de quibus infra dicturi sumus: cuius regio fertilis et amena: preterq3 contra Orientem et Jordanem. Distat ab Achon leucis tribus que est contra Aquilonē: A Sebaste siue Samaria.16. A Sychen.13. A Nazareth 27. Hee omnes contra Aquilonem: A Jope.25. Hec fere est occidentalis parum tamen Aquilonaris: A Jericho.7. Hec est Orientalis: A Bethleem.2. A Thecua.4. Ab Ebron.8. Hee sunt contra Austrum. Est autem in decliui latere montis sita partim quidem ab Austro partim ab Occidente: Ab Austro sita est in latere montis Syon: imo partim in monte: partim in eius descensu descenditq3 longitudo eius ab ipso monte Syon: se extendens contra Aquilonē: Ab Occidente habet montem Gyon et pendet ab eo: cuius latitudo contra Orientem est vsq3 ad Torrentem cedron: siue Vallem Josaphat et est ciuitas euidenter magna vt infra dicturi sumus:

B Jerusalem nō est trāslata

Nec verum est vt quidam opinantur: ipsam nunc in alio loco sitam esse: q3 fuerit dominice passionis tempore adducētes pro sua ratione: q2 cum dominus extra portam passus fuerit: teste Paulo ad Hebreos: et hodie passionis locus intra ciuitatis menia videatur: ideo ad alium locum translata sit. Tales sic dicunt: quia regionem et vrbem ipsam non viderunt. Situs Jerusalem est, et semper fuit, talis: q2 stante tēplo dñi intra eius menia: vanū fuisset: imo īpossibile: eā ex toto ad aliū locū transferre propter locoꝝ munitionem ex omni parte: cōsimilem enim munitionem alibi habere non posset vllo ingenio.

C Jerusalē extenditur

Est tamen in rei veritate eius latitudo amplior

effecta:

effecta priori sua longitudine seruata : statqȝ tota antiqua ciuitas intra muros ⁊ habitatur: Licet pauci hoc tempore sint habitantes conspecta tā te vrbis capacitate : habitatores siquidem pene in cōtinuo timore cōstituti sunt: Dispositionē Jerusalē antiquā pro virili mea:inuestigare studui Erat qdē antiquitus:sicut ⁊ hodie: mons Syō: pro sui parte supereminens ciuitati : capax valde: vt videat se solo posse fundare ciuitatē. Qui mons Syon sumens principium a porta aquarum : siue fontis Syloe contra orientem constituit semicirculum contra austrum vsqȝ ad occidētem:vbi erecta fuerat turris Dauid eratqȝ per totum semicirculum:rupes prerupta: Similiter arcus huius semicirculi:qui appellabatur Mello: ad cuius repletionem:inter montem Syon ⁊ ciuitatē inferiorem:reges Juda leguntur plurimū laborasse: Turris Dauid in quodā colle ipsius prerupte rupis satis emineti:cōtra occidentē cōstructa fuerat: ⁊ vorago ipsa correspōdens parti australi mōtis Syō:cingēs eā vsqȝ ad occidentē vbi turris Dauid tangebat rupē statim curuabat inclinādo se ab occidēte:ꝯtra orietē Syrās ipsaȝ turrim Sicqȝ turris in rupe:ī quodā angulo illius voraginis ꝯstituta fuerat. Uallis āt siue vorago: que ipsam cingebat secabat ī duas ꝓfundas valles : quaꝝ vna ꝯtra aqlonē:alia cōtra orientē ꝓcedebat. Hee due valles ꝯstituebāt angulū oppositū angulo ī quo sita fuerat turis Dauid q angulus erat de ciuitate īferiori vt īfra dicet Uallis igit illa que ex turri Dauid descēdebat in latere aqlonari mōtis Syon: vsqȝ ad montē moria sup qd téplū ꝯstructū fuerat; sepabat mōtē moriā a mōte

D Dispositio antique Jerusalem

Turris Dauid Mello

E

Mons Syon Mons moria

Syon totãq̃ȝ ciuitateȝ inferiorem descendebatq̃ȝ vltra vallis hec siue vorago vsq̃ȝ in torrenté Cedron per locũ vbi nũc est: aquarum porta inter mõté Syon: et palatiũ Salomonis: quod edificatuȝ fuerat in pte australi montis moria: sicq̃ȝ vorago ista antiqtus ex oi parte cingebat monté Syon: et hec erat ciuitas Dauid: Uerum nũc vorago ipsa: tota est terra repleta: cuius cãm dicam infra: pos sunt tñ eius vestigia adhuc deprehẽdi: Secũda vorago siue vallis que secabat a predicta sub turre Dauid procedebat cõtra aquilonem: eratq̃ȝ ciuitati pro vallo vsq̃ȝ ad finé eius iu parte aquilonis. Supra vallé per totũ interius rupis eminéȝ: quã Josephus appellat Acrã: cõstructus fuerat ciuitatis paries circũdans eã ab occidente: vsq̃ȝ ad portã Effraym: ibiq̃ȝ iterum curuabat cõtra orienté vsq̃ȝ ad portã anguli: que ꝯstituta erat in angulo ciuitatis: q erat cõtra angulũ aquilonis et orientis: et ibi iterum curuabatur paries de aquilone per orienté cõtra austrũ extra areã tépli: includéȝ eã et domũ regis et portã Siloe iuxta monté Syõ ad orienté. Rupes aũt illa: super quã vt diximus ciuitatis paries ab occidéte cõstructus fuerat eminés erat: valde: et maxime in angulo vbi parietis pars occidẽtalis copulatur cũ aquilonari Ille et .n. locus erat turris dicta nebulosa et castellũ valde firmũ cuius ruine adhuc extant ibi: Sũt tñ qui dicũt turrim nebulosam fuisse iuxta teplũ: qđ loci dispositio et declinitas nõ admittit ex hac rupe vt iã diximus ex parte occidétis depédebat ciuitatiȝ latitudo: declinãtiȝ paulatiȝ vsq̃ȝ ad murum orientalé protensum vsq̃ȝ ad torrentem Cedron: vbi ciuitas erat: et ẽt nũc demissior Unde et

ibi: ciuitatis

f

Ciuitas Dauid

Acra secundũ Josephum

G

Turris nebulosa

H

ibi ciuitatis sortes p sterquiliny portá: defluebant in torrenté Cedron: Extra voraginé sepius dictá ex parte occidentis ad sinistrá euntibus de porta veteri siue iudiciaria fuit Saluator cruci affixus: post cuius passioné lógo tpe: vorago illa repleta est: Et murus altus edificatus a turre Dauid: vsqz ad portá Effraym: que núc porta sancti Stephani appellatur: Uides itaqz qp ab austro mós Syó ab occidéte vero rupes illa: que montis Gyó ps existebat: supereminebant vrbi: z sub hijs duab° mótibus cótra orienté z aquiloné tota ciuitas qsi in decliui mótis latere pendebat Mons moria super qué domini téplú z regis palatium constructa fuerant: aliquantulú altior erat ipsa vrbe: vt patet ex situ tépli z secúdú qp Josephus scribit: Que loca nunc sunt oino explanata z fere demissiora residuo ciuitatis: Explanatus. n. fuit mós templi per Romanos z tractus in torrentem Cedró cú omnibus ruinis templi z atrioz quod hodie palam est videre: Area tépli quadrata est: habés lógitudinem z latitudinem quantú iacere posset arcus: Templú quod in ea edificatum est: post deuastationé per Romanos factá: in eodem loco sitú est: in quo vez z antiquú templú per Salomonem constructú fuerat Ná quatuor atria erát intermedia: Sed z presens templú distat a torréte Cedron passibus multis: Non longe ab area templi contra aquiloné: minusqz iactus est lapidis: extat porta vallis: per eá. n. erat descésus in vallé Josaphat: Dicit z porta gregis qm per eá introducebantur greges imolandi téplo: huic adherebat turris: quam quidam arbitrantur Nebubulosam vel ananabel. sed erat turris Phasel: cu

Ubi dominus crucifixus est J

Mons templi explanatur

K Téplú edificatum in eodem loco

ius adhuc vestigia apparent: Intrantibus portam gregis ad sinistram iuxta areā templi occurrit Piscina probatica in qua natinei hostias lauabant presentātes eas sacerdotibus in templo offerendas: Hec adhuc ostendit quinqꝫ porticus habuisse: in quibus iacebant languentes expectātes aque motū: Ad dextram vero vie predictam portam intrantibus in ecclesia sancte Anne ostēditur piscina grandis: dicta piscina interior: quā rex Ezechias hoc modo fecit Obturauit superiorē fontē aquaꝝ Gyon: cōuertitqꝫ aquas eius subtus ad occidentē vrbis Dauid p vallē paulo ante dictā: incidēs petrā ferro ꝛ inducēs aquas p ciuitatis mediū in piscinā istā: vt in obsidione haberet ppl's aquas ad bibendū: ꝛ eas nō possent assirij ꝓhibere: fontē vero aquaꝝ Gyon: q nō longe distat ab agro fullonis duxit in piscinā superiorē: que est super Natatoria Syloe quā Achaz inceperat sed nō perfecerat: De hac piscina: ꝛ hoc fonte eiusqꝫ situ dictum ē illud Isaye ca. 7. Egredere ad extremuꝫ aquaductꝰ piscine superioris in via agri fullonis: Est enim piscina hec: ꝛ dicit superior respectu natatorie Syloe. Ipsa enim natatoria Syloe ex hac piscina ꝛ ex fōte Syloe aquam recipit tanqꝫ inferior: Et pro maiori noticia piscinarum Jerusalem: de quibus sacre littere loquuntur: scias tantū quatuor fuisse celebres piscinas: Prima ꝛ precipua fuit ꝓbatica quinqꝫ porticus habens: hāc construxit Salomon in ministerium templi: Secunda fuit iuxta illam cōtra aquiloneꝫ in ecclesia sancte Anne dicta interior: hanc fecit Ezechias eo modo quo exposuimus: Tertia ē natatoria Syloe: ꝛ cōstituta sub monte

Probatica Piscina

Piscina interior

M

Isaye cap. 7.

N .4. tātū piscine in Jerusaleꝫ

ꝛ ſub mõte Syon iuxta agrũ acheldemach: reci‑
piebatq; aquã ex fonte ſyloe: quã ꝛ Ezechias fe‑
cit: Quarta erat piſcina ſupioꝛ de qua ꝓxime di‑ Piſcina ſuperioꝛ
ctũ eſt. Hãc ſiľr fecit Ezechias: Quod ſi alicubi
ſcriptũ legať: Hãc quartam piſcinã fuiſſe in ciui
tate: non eſt verum: imo impoſſibile: Hoc dixerim
quoniam ſcio nõnullos aſſeuerare ipſam fuiſſe
in ciuitate ac recepiſſe aquam ex fonte ſyloe: qđ
eſſe non potuit: cum ciuitas eſſet altioꝛ quadrin
gentis cubitis: ipſo fonte Syloe: nec aqua ad tã
tam altitudinem poteſt ſurſum fluere. Uerum eſt
tamen quod recipit aquas ex fonte Syloe ꝛ
fonte inferioꝛi aquarum Gyon: eo ꝙ eſt extra ci‑
uitatem ſub ipſis fontibus non longe a natató‑
ria Syloe: Pꝛéter has quatuoꝛ piſcinas non le
gi nec vidi alias in Jeruſalem eſſe vel fuiſſe an‑
tiquitus niſi foꝛte quis mare Eneum: fabꝛicatum
in faciem templi inter piſcinas numerare velit:
Berilia tamen quedam modernis tempoꝛibus
conſtructa ſunt infra vrbem non longe a domo
Patriarche ꝛ hoſpitalis ſancti Joãnis: de qui‑
bus nulla eſt mentio in ſcripturis ſacris. Ual‑ Uallis Joſaphat
lis Joſaphat: Jeruſalem circundabat ex par‑
te oꝛientis ſub monte Oliueti: que ꝛ ſi adhuc
ſatis pꝛofunda ſit: multum tamen iuſſu Roma‑
noꝛum repleta fuit. Nam vt ſcribit Joſephus
ex ea parte vꝛbem oppugnãtes inciſis Oliuetis
aliiſq; arboꝛibus ꝛ aggeribus inde factis: re‑
pleuerunt eam. Inſuper deuicta ꝛ ex pugna‑
ta vꝛbe explanarunt domini templum ꝛ regiã
atria ꝛ Montem moꝛia ſuper quem edificata
fuerant: vt de cetero locus iterum muniri non
poſſet: iuſſeruntq; oĩa detrahi in toꝛrẽtẽ cedron.

Q ¶Sub mõte Syon cõtra regiã Salomonis i oc
Fons cidentali latere vallis Josaphat est fons syloe ex
syloe quo p aque ductũ fluit aqua in superiorẽ piscinã
z natatoria syloe: qñ exundat aquis: nõ.n.fluit
ꝯtinue sed iterpolati Utraqꝫ piscina sita ẽ in basi
mõtis Syon iter ipm z Acheldemach q ad au-
strũ ea[illegible] iacet: Ascẽdit isup ad has piscinas aquã
4. Re- fontis iferioris Gyon: q ortũ hẽt supra agrũ ful-
gum ca lonis iuxta locũ vbi Rapsaces: vt legim⁹ in. 4.
pi. 18. Regum cap. 18. Exprobrauit deo excelso: stãte z
R audiente pplo sup mu[illegible]: Juxta piscinas has: ad
iactũ lapidis vltra vallẽ in parte eius australi est
Achel- Acheldemach in sepulturã peregrino[illegible] emptus
dmach 30. argenteis pcio saluatoris venditi vt legimus
Math. Mathei. 27. cap. Multa sunt in eo cõstructa mo
cap. 27 numẽta preciosa: Infra piscinas ꝓxime dictas
Fluxus z Acheldimach cõtra oriẽtẽ defluit torrens Ce-
cedron dron: collectis insimul aquis quas secum trahit
S a superiorib⁹. s. rama z Anathoth z sepulchro
Locus Regine Jabenor: iungunt insuper ei z aque ex-
Tho- tes de prefatis piscinis: descẽdũtqꝫ i vallẽ Gehe-
pheth non: que z locus Thopheth appellat i qua qdẽ
Lapis valle est lapis Zoeleth z fons Rogel: vbi vt legi-
zoeleth m⁹ i. 3. Regũ cap. j. Adonias filius regis Dauid
Fons affectans regnare: struxit nobile conuiuiũ: Ibidẽ
rogel sepultus quiescit Jsaias ppheta: q iuxta fontẽ Sy
3. Re- loe serra sectus fuit: Sunt loca hec deliciosa val
gum ca de hortis z viridarijs torrente Cedron irrigãte
pi. j. illa: Supra fontem Rogel est Mons offensionis
Jsaie Et in valle ꝓxime dicta: filij Jsrael idolis seruiẽ
sepul- tes traijciebant filios suos p ignem vt legimus
chrum in. 4. Regũ cap. 17. Hactenus dixerimus de di-
spositiõe z situ sancte Urbis superest vt quatuor

iterum cõsideremus: Primo de vrbis ambitu & magnitudine sua: Scdo de portis Jerusalē in sacris litteris totiens nominatis. Tertio de mōtibus i circuitu eius. Quarto de locis sacris & venerandis intus & extra Jerusalem.

Descriptio Magnitudinis & ambitus Jerusalem antique. §. 44.

A

¶ De magnitudine inclite Jerusalē: sciēdū ē fm Josephū: q dempto Mōte Syon: amplectebat p gyr stadia. 33. cōputato aūt mōte Syō: murus exterior q tertius erat fm Josephū habuit. 90. turres q singule distabāt ab inuicē ducētis cubitis hoc ē trecētis pedibus: ex qbus resultāt. 67. passus medij iter turri: & turrim: Multiplicatis aūt 67. passibus p nonagita: resultāt quiq3 milia quadringēti: Cū igit. 125. passus constituant stadiū si diuiseris quiq3 milia quadringēta: p. 125. exibunt 40. stadia: q cōstituunt qnq3 miliaria: Et hic erat ambitus gloriose Jerusalē: ante destructionē per Romanos cui interfuit ipse Josephus: At postq3 ad fideliū manus deuenit: ampliata est: eo q dñi sepulchrū iclusum est: qd extra portā sicut & Caluarie locus erat: Qua de cā si Jerusalē tota antiqua habitaret: nūc ambitus eius maior existeret: Metitus sum ego: Jerusalē antiquā que passionis tēpore itegra & populosa apparebat inueniq3 per diametrū: a porta vallis: vsq3 ad portā veterē. 800. passus. Et hec fuit antiqtus latitudo sua: que hodie lōge maior est. Nā mons Caluarie: q extra veterē portā existebat iā claudit iter ciuitatis menia: Quod & pbare intēdo ex auctoritate venerabilis patri9 dñi Jacobi de Uitriaco Jerusalē Patriarche: & Apostolice sedis legati: qui in

Turres Jerusalem

B

Jerusalē circuibat. 5. miliaria

Sepulchrum domini

C

Jacobus de Uitriaco

libro suo quē edidit de conquesto Terre Sancte: sic scribit Est autē sepe nominata: et sepius nominanda ciuitas Jerusalē que secūdum omnes eius partes: in monte sublimi posita: muro valido vndiqꝫ cincta: nec nimia paruitate augusta: nec magnitudine cuiqꝫ fastidiosa A muro nanqꝫ ad murū tātam habet distātiā: quātū arcus quater iactus metiri posset: Preterea a parte occidentali: munitionē habet ex lapidibus quadris ferro et plūbo cōpaginatis: que ex vno latere pro muro est ciuitati et turris Dauid appellatur ipsa

Turris Antoniana

tamen est: que a quibusdā Antoniana dicitur. Mōtem aūt Syon habet ab austro super quē Dauid rex habitationē sibi cōstruxerat: Et in eo cū multis regibus Juda sepultus quiescit et illā: ciuitatem

D

Dauid appellauit: Mons Caluarie in quo dñs crucifixus est: erat a parte occidentis extra murum ciuitatis: sed Helyus Adrianus ciuitatem

Helyus adrianus

ipsam per titum et Vespesianum omnino destructam reparauit et in tantum ampliauit: quod locum crucifixionis et sepulture dominice itra murorum ambitum conclusit: omni eius situ manente sicut prius: hucusqꝫ verba domini Jacobi de Vitriaco Patriarche.

D. Portarum Jerusalem. §. 45.

A

Circa numerū portarū Jerusalē: scias deuotissime lector: i antiqua ciuitate fuisse tm̄ octo: et post reparationē similiter octo: varijs qdē noibus denominatas: Prima igitur erat Porta Dauid: i latere mōtis Syon: illo i loco vbi due voragines a seinuicē separabātur quarum vna cōtra Aquilonē: alia extendebat se cōtra oriētē: eratqꝫ ibi testudo facta vltra voraginem cōtra portam: per quam

Porta Dauid

patebat

patebat exius extra ciuitatem: Ad dexterā huius testudinis Judas in vno Sicomorum laqueo se suspendit: Neemias cap. 3. appellat eā portā piscium Nā p eā erat via in Jopen & Dispolim & maritima: vnde deferebant pisces in Jerusalez: Dicta fuit etiā: negociatorū porta: eo qꝫ p eā erat trāsitus i Bethleē in Ebrō in Gazā In Egyptū in Ethiopiā: Uez trāsitus ille secabat supra agrū fullouis in moute Gyon: & a sinistris erat iter in Ebrō a dextris aūt in Jopē: Sed itez modico in teruallo hic q versus Jopen trāsitus diuidebat & a sinistris ducebat in vallē Raphaym sub castro Bethsura versus Philistym: & Gazā & Egyptū & Ethiopiā vnde negociatores varias & p̄ciosas merces afferebant: A dextris autē ducebat in Emaus & Ramata & Jopen cōtra occidētem ad mare Unde cōducebant pisces vt dictū est: Dicta fuit & Porta Dauid: eo qꝺ turris Dauid: & eiusdē ciuitas bta in mōte Syon superēmineret.

Judas vbi se suspendit

Porta pisciū

Porta negociatorū

B

¶ Secunda porta fuit in eadē muri pte respiciēs similiter occidentē sed a prima distabat cōtra aqlonē: dictaqꝫ fuit vt legimus Neemie cap. 3. porta vetus: Nā ibidē fuit ēt Jebuseorū tpe: qui Jerusalē dominati sunt: ante egressum Jsrael de Egypto: Dicta est & porta iudiciariū: nā ante eā iudiciū agitatū erat: & que iā iudicatā fuissent per sententiā extra hanc portā executioni demādabāt Extra hāc Reparator mūdi cruci affixus Nam licostratos locus iudicij erat intra muros ciuitatis iuxta hanc portam: cuius vestigia adhuc apparent in muro antiquo Jn nouo autem qui domini sepulchrum includit correspondet ei porta: eodem nomine nuncupata qua tenditur

Neemie ca. 3. Porta vetꝰ

Porta Judiciaria

C

Extra quām portā Jesus crucifixus

in Sylo ⁊ Bethoron ⁊ Gabaon ⁊ ad montem:
Leo. vbi diuino miraculo Leo quidam triginta milia
3000. martyrum sepeliuit: quos ipius Cosdroes persa
martyr rum rex martyrio cōsumpsit vt legimus in eccle
sepeli siastica historia. ¶ Tertia porta contra aquilonē
uit dicta est Porta Effraym nā per eā ad Montem
Cos- Effraym patebat iter hāc Neemias in eodē ca.
droes appellat equorum portā In ea copulat paries
Persa nouus cū antiquo: q ideo cōstructus est: vt domi
rū rex ni sepulchrū intra vrbē concluderetur: appellat
Porta nunc: sancti Stephani porta nā extra eā lapida
Effraym tus est ipse prothomartyr Hac patet iter versus
D Sichen Samariam ⁊ Galileam. ¶ Quarta por
ta contra orientē in angulo ciuitatis super torrē
Porta tem Cedron dicta est porta anguli: eo q in ciuita
anguli tis angulo cōstructa fuerat: de qua legimus in. 4.
.4. re regū cap. 14. q Joas interrupit mur Jerusalē a
gū cap. porta Effraym vsq; ad portā anguli quadringē
14. tis cubitis: Dicta fuit ⁊ Porta Beniamin: nam
per eā patebat iter in Anathot: ⁊ in desertū: ⁊ ad
alias vrbes tribus Beniamin: Ex deserto Benia
min p hāc portā cameli vehebant ligna pinea in
Jerusalem. ¶ Quinta porta sita contra austrum
Porta dicta est porta sterquilinij sita ⁊ ipsa super torrē
stergli tē Cedron ⁊ Neemias cap. 3. denominat eā con
nij formiter. Dicta est aūt sterquilinij quoniā versus
eā vt demissiorem decurrebant oēs sordes Jeru
salem in torrentē Cedron: p hāc similiter patebat
E iter in desertum beniamin. Nō erat aūt multū po
pulosa: loca. n. cōtra eā posita: erāt vilis ⁊ barba
re habitationis. ¶ Sexta porta fuit silr cōtra
Porta austrū sup torrentē Cedron: dicta porta gregis ēt
gregis apud Neemiam in eodem capi. Nam per eam

inducebantur

induabatur animalia in templo imolanda: que prius lauabantur in piscina probatica propinqua huic porte: Dicta fuit et porta vallis: nã per illam patebat iter in vallem Josaphat: Ab hac porta distabat sepulchrum Beate Uirginis: quantum iactus est lapidis: Eidem porte imminebat turris Phasel ab Herode rege constructa. Dicta fuit et porta fontis dicti draconis apud Neemiã: ante hanc portam scaturientis: De hoc fonte loquemur in descriptione sepulchri Beate Uirginis: per hanc patebat iter in montem olineti Bethaniam et ad Jordanem. ¶ Septima porta iterum contra austrum: similiter super torrentẽ Cedron: dicta fuit porta aurea: sita in atrio tẽpli: pp quod scias magis appellandã portã tẽpli q̃ ciuitatis per eã siquidẽ patebat iter compendiose ad montẽ olineti, vltra vallẽ Josaphat per testudinẽ quandã: Et quoniã potius fuit tẽpli q̃ ciuitatis ideo Neemias de ea: mentionẽ nõ fecit Intra hanc fuit tẽpli porta dicta speciosa i qua iacebat languens sanatus a Petro vt legimus in actibus Apostolorum cap. 3. Ex hac. 7. porta erat transitus in Bethaniam et Jerico et Jordanẽ. ¶ Octaua porta fuit similiter a parte australi superiori: sup torrentem Cedron: sita in valle inter montẽ Syõ ac montem templi: dictaq; fuit porta fontis Syloe: siue porta aquarm: Ducebat enim ad fontez Syloe: et vallem Gehennõ: et Acheldemach et ad hortum regis: Neemias aũt cap. 3. appellat eam simplicitrr: portam fontis: Nõ credo plures portas fuisse in Jerusalem: situs enim eius: plures uon reqnirebat nam per totum montis Syon circuitũ: etsi porta erat oportuna dispositio tñ loci

Turris phasel

F

Porta aurea

G

Porta speciosa

Porta fontis Syloe

impediebat Mons enim vndiqꝫ preruptus erat.

D. Montium in circuitu Jerusalem §. 46.

A ¶ Teste psalmo Montes in circuitu eius quoꝝ nomina ꝛ dispositionē ꝛ numerum intendimus exponere: A parte vrbis orientali adiacet oliuarum mōs altior ceteris: qui circundant eā In cuius sūmitate erecta est Ecclesia: eo in loco: ex quo Saluator post. 40. dies celum gloriosus ascēdit In huius ecclesie medio rotunda est apertura: vt omnibus pateat etiam in aere: qua parte dominus alta petit: Lapis ille super quē pedes eius steterunt: cum ascendere disposuit: vestigia pedū impressa veluti sigillata cera retinuit: Locatus fuit deinde pro altari sed nunc altare destructum est: ꝛ ecclesia sacra: heu deus meus deus patiens versa est in Mahumeam: Lapis ille sacer positus est in obstructione hostij orietalis sine cemēto ꝛ licet oculis non pateant diuina illa vestigia: manu tamē immissa tangi ꝛ discerni optime possunt

Mons olijueti

B In latere eiusdē ecclesie: adheret capella austrū in qua Pelagia quondā famosa meretrix: post gratam deo conuersionem diutinamqꝫ penitentiam: moriens sepulta iacet. Dicitur nullum qui detinentur peccato mortali posse transire inter parietem ꝛ eius sepulchrum eleuatum: huius veritatem nescio: plures tamen transierunt ꝛ ego vidi: In eodem monte contra austrum: A predicta ecclesia quantus est iactus lapidis alia est: dicta panis domus: vbi Saluator discipulos orare docuit: orōnēqꝫ dominicā i lapide scripsit: Cōtra austrū situatur offensionis mōs humilior qdem mōte olijueti ꝛ valle intermedia separantur

Pelagie sancte sepulchꝝ

Mons offēsionis

separantur: Appellatus est offensionis mons: eo q Salomon: vt legimus in.3.Regum capi. xj. Idolū moloch dicauerit: e regione sacri templi: Deum excelsum ad iracundiā prouocans: Inter orientem vero & austrū: situs ē ager Achel demach: & mons desuper admodum sublimis eodem nomine nuncupatus: tenetq; fere totam austri partem contrā vrbem: Huic ab occidente adiacet fullonis ager: & mons desuper eiusdem altitudinis vt prior: Agro fullōis adheret Mōs Syon a parte occidentali ciuitatis: sic tamen disponunt: q via ex porta Dauid siue negociatorum: mediat inter eos: Mons Syon ab occidente supereminent ciuitati: verū paulatim defecit: vt adeo q cōtra portā veterē siue iudiciariā sit valde depressus: Terra tamen tumurosa est vlterius procedendo cōtra Occidētē & Aquilonem vsq; ad sepulchrū deuotissime Helene regine: qd cōtra portā Beniamin sup torrētē cedron locatum est. Ultra torrentē cedron in lateri aquilonari alius est mons admodū altus quatuor stadijs distās ab vrbē: vbi Salomō chamos idolo moabitar tēplū cōstruxit vt legimus in.3.Regū cap.xj. Tēpore machabeor hoc i loco edificatū fuit castrū: cuius vestigia permanēt: Unā habitātes Jerusalē: multipliciter ifestati fuere. Dēs prescripti mōtes ppinqui fuere menijs ciuitatis: nō tñ adeo ppinqui: vt ex eis posset ciuitas aliquo instrumēto vel igenio ipugnari: Hec de vrbis situ & ambitu & portis & montibus sufficiant.

C

Ager Achel- dmach vbi sit

Mons Syon

D Sepulchrum helene

D. sacror locor in Jerusalem & extra. §. 47.

CSacra loca descripturus incipiā ab extra: vt liceat lōgius imorari i locis dominice sepulture.

A

In valle Josaphat nõ quidē in ima ꝓfunditate verum in pede Montis Oliueti: parum tamen supra ipsam vallem locatum fuit Beatissime: ⁊ Christifere virginis sepulchrū: quod quidem ante subuersionē Jerusalem per Romanos: supra terram eminens erat: nūc autē terra coopertum est: adeo ꝙ Ecclesia ibidem in honorem virginis cōstructa: cū sit sublimium parietū: nobilissimeqꝫ testudinata: sicut decens est tantam virginem honorare: nunc sit tota subterranea: ⁊ repletionibus ruinaꝝ templi ⁊ atrioꝝ: de qbus supra diximus omnino sit coopta: Uallisqꝫ Josaphat ibidē adeo repleta fuit: ꝙ extat via publica transiens super predictam Ecclesiam iam sub terra abscōditam Est tamē ibidem in terre superficie post vrbis reparationē constructa Ecclesia: vel edificiū ꝑ modum capelle: quod cū ingressus fueris descēdes per gradus plurimos sub terra in ecclesiam prescriptam: ⁊ ad sepulchrū Beatissime Uirginis ⁊ credo: ni fallor: sint gradus. 60. Est autē sepulchrum in medio chori ante altare marmoreum ⁊ magnifice decoratum: quod ⁊ sarraceni deuotissime venerant osculantes prostrati: ⁊ sacre virginis suffragia alta voce suo more iplorantes ego fui in sepulchro ipso: visumqꝫ ē mihi hortus aromatū ex fragrantia tante virginitatis: ⁊ nesciens pre spiritu ⁊ admiratione quid dicerem: decantare cepi. Sicut Cinamomum ⁊ Balsamum aromatizans odorem dedi: lachrimeqꝫ omniū astantium comitum meorum vbertim effluebant: ac bene nobis erat cum eis: Nolo autem te ignorare studiose lector: Ecclesiam que iam subterranea effecta est: valde humidam esse: eo ꝙ Torrēs cedron

Sepulchrum virginis Marie

B

Sarraceni honorant sepulchrum Uirginis

cedron: repletionibus predictis coopertus sub ipsa decurrit: et ex inundãtia aquarum excrescit: ali quando vt scaturiens intãtũ erũpit: quod ecclesiã re plet aquis: et ascẽdens per oẽs gradus per hostium capelle superioris: extra fluit: In cimiterio eiusdẽ ecclesie nõ lõge ab eius hostio: Indigene hauriunt aquã ex fonte: qui apud Neemiam: draconis fons appellat: ante portam gregis siue vallis: Beatissime virginis ecclesia intus illuminatur ex fenestris orientalibus dispositis cõtra mõtem Oliueti: Nõ lõge ab hostio capelle superioris quã ẽ via per gradus subterraneos ad Ecclesiam Beatissime Marie dimensis passibus quinquaginta cõtra orientẽ: vt ego ipse dimensus sum est alterius Ecclesie hostiũ: dicte Gethsemani: vbi erat hortus quẽ ingressus est Saluator cũ Discipulis patrem oraturus: vt si possibile esset: calix passionis trãsiret: Locus hic est in latere mõtis Oliueti adherens cuidam rupi cõcaue de mõte pendenti sub qua discipuli sederũt: cũ dixit eis dñs sedete hic donec vadã illuc et orem: Ostẽdit et adhuc locus sessionis eorum: Ostendit et locus in quo tentus fuit a turbis: Juda eũ osculo tradente. Vident liniamenta verticis et capillorum eius in rupe descendente: Apparet in alio lapide ipressio digitorum eius: quã credit fecisse rupem aprehẽdendo: cũ traheret a turbis: Et velim scias quod de lapide illo: nec modicũ quidẽ abradi potest cum tamẽ maxime laborauerim etiã ferreis instrumẽtis vt inde mecũ aliqd deportarem: Impressiones aũt predicte ita clare in eo vident: ac si in cera figurate fuissent: Ex Gethsemani quãtum est iactus lapidis contra austrũ locus est: vbi auul.

Fons draconis

Gethsemani

Vestigia Jesu lapidi ipressa

Locus oronis Jesu
sus a discipulis prolixius orabat: et factus est sudor eius: vt gutte sanguinis decurrentis in terram: Illic et similis lapis est retinens impressas genuū et manuū eius figuras: a quo nec modicum quid: abradi pōt: Inter locū hūc et Bethsemani: ante Ecclesiā Beatissime Virginis transit via: q̄ patet ad montem Oliueti ascensus: inde in Bothaym et Jordanē. Ex loco oronis dn̄i ad iactuȝ lapidis cōtra austrū in pede mōtis Oliueti i valle Josaphat in oppositū tēpli: ostendit sepulchrū

Sepulchrū regis Josaphat
Josaphath regis Juda cui suppositā vidi pulcherrimā pyramidē. ¶ In ciuitate sancta Jerusalē: tot existūt sacra loca: q̄ dies nō sufficit vt oia visitent inter que sanctissimi Sepulchri Ecclesia

F

Ecclesia sancti sepulchri
principatum retinet: Est figure circularis: intus habens columnas. 73. quarum quelibet pter bases est lōgitudinis. 30. pedum: Supra dn̄i sepulchrū existens in ecclesie medio: est apertura sphe rica: sic q̄ tota sepulchri cripta est sub diuo: Golgotana ecclesia: huic adheret: et ē oblōga: choro sancti sepulchri contigua: parū tamen demissior suntq̄ȝ ambe sub eodē tecto: Speluuca in qua do

Sepulchrum domini
mini sepulchrū cōtinet: est longitudinis. 7. pedū exterius vndiq̄ȝ tecta marmore: rupes q̄dē est nuda: sicut passionis tpe hostiū: quo in hāc speluncā patet ingressus: ab oriēte situ est: demissum valde et paruū. Tumba vero sancti Sepulchri ē ad dextrā igrediētis iuxta parietē ad septētrionē ex marmore grisei coloris: alta a supficie pauimēti: palmis. 3. longa aūt pedibus. 7. sicut et cripta siue spelunca: Ex oī parte clausa est: nec lumen recipit ab extrinseco sed continue pendent nouem accense lāpades: lumen administrantes. Est aūt

G

altera

altera spelunca sita ante speluncam sanctissimi sepulchri eiusdem longitudinis ꝛ latitudinis ac dispositionis intus ꝛ extra: ꝛ anteq̄ʒ qs ingrediatur apparet vt vna: primo ergo intrat in anteriorē deinde in aliā in qua iacuit Saluatoris nostri felicissimū corpus In anteriorē ingresse sunt mulieres: cū dixerāt: Quis reuoluet nobis lapidem ab hostio monumēti: Lapis.n. aduolutus fuerat hostio interioris spelunce: cuius vna ps trāslata est in mōtē Syō: vt superponeret altari: quā qdē partē ꝛ ego ibidē vidi: Caluarie mōs super quē Dñs cruci affixus est: distat a loco sancti Sepulchri pedibus.109. ascenditurq; ad locū: vbi crux infixa est rupi: p.29. pedes a superficie pauimēti ecclesie: Scissio rupis vel foramē in quo crux firmata fuit: tante est latitudinis: vt caput hois recipiat Nā ꝛ ego caput meū demisi: Descēditq; pfūditas eius a loco superficiali fixionis vsq; ad pauimentum ecclesie inferius per.28. pedes: Color sanguinis Saluatoris benedicti: apparet in ipsa scissione rupis: A latere manus sinistre domini pendentis in cruce edificatum est altare decorū valde ꝛ marmoreū. Ego super ipsum bis celebraui de passione. legens passionē ſm Joannē: Pauimentū capelle: in qua cōstructū est ipsuʒ altare: stratum est marmore ꝛ parietes marmore tecti: ope Mosayco decorati ex auro purissimo: Ex Caluaria.x. pedibus ꝯtra oriētē: ē altare sub quo recōdita est: ps illius: colūne ad quā dñs flagella sustinuit: fuit aūt ex domo Pilati trāslat: ac ibi reposita: vt a fidelib⁹ posset videri tāgi venerari ꝛ deosculari: extat aūt ex lapide sub nigro: quibusdā maculis rubeis naturalibus respersso: quas

Mulieres intrantes in anteriorem speluncā

Mons Caluarie

Foramen in quo Crux fixa fuit

Pars colūne

tradit vulgus: guttas esse sanguinis Christi cruci tati dum flagellaret. Pars alij eiusdem columne translata fuit constantinopolim: Ex altari sacre columne: cōtra orientē descendit p gradus. 48. ad locum vbi deuotissima Helena Cōstantini mater: viuificā crucē repperit: locus iste lōge sub terra est in quo capella: τ duo altaria cōstructa sunt: vnum quidem dicatum salutifere Cruci: alterum putatur dicatum cruci conuersi latronis: Locus autē in quo ab inuidis τ cecis Judeis cruces abscondite fuerunt considerata antique vrbis dispositione: videt mihi fuisse ciuitatis fossa extra parietes porte iudiciarie Que qdē fossa propinqua erat Caluarie loco: Nā τ apud Joannem legimus φ prope ciuitatē passus est dominus: extimandūqz est φ Judei depositis corporibus: in cōtemptū proiecerunt cruces omnes in fossam: τ desuper ciuitatis sordes proijci curauerunt: vt marcescerent: Deuotissima vero regina Helena: locū mundari iussit: τ inuenta sacratissima Cruce: imo ac pfundo illius fosse: capellā τ altaria erexit; Est.n. nūc locus ille vt supra descripsimus inter menia cōclusus: Locus in quo stetit Beatissima Uirgo ex doloribus transfixa cū alijs mulieribus iuxta crucē: nō fuit sub crucis brachio ad aquilonē. vt quidā volunt τ predicāt: sed ante faciē filij fere ad occidentē: Ostendit enim hodie locus positi[o]nis sue ante faciem filij in cruce pendentis: sub monte τ rupe. in qua crux defixa fuerat: τ a fidelibus deuotissime veneratur: quē pluries vidi τ colui: Sciasqz studiose lector: Saluatorē nostrū in cruce pendentem: faciē vertisse ad occidentem non ad orientem vt quidā sibi persuadent

M Maria Egyptiaca

Jacobus Apostolus occidit Domus Cayphe Habitatio Uirginis vsqz in finem Cenaculū domini Sepulchra regū Juda

O

suadent et predicãt: quod quidem ex eo patet quod vorago illa grandis: de qua actũ est supra: et que fuit vrbi pro fossa a parte occidentali existebat retro crucem: in qua et proiecta fuit: stetitque abscondita sub sordibus, donec ab Helena fuit inuenta: Altaria multa extant in ecclesia sepulchri decenter composita et ornata: ante eiusdem ecclesie occidentale hostium: foris est locus: vbi egyptiaca Maria meretrix, diuinitus prohibita est ingredi sacram ecclesiam: et illud orãs ante Beatissime Virginis imaginem meruit consolationem per responsum: Dum procedimus contra turrim Dauid et mõtẽ Syõ: locus est vbi ab Herode Agrippa Jacobus Apostolus interẽptus est: Deinde procedẽtes vltra Jn montem Syon: inuenimus Cayphe domũ: in qua mitissimus Saluator illusus et derisus fuerat et locũ in quo: vsque mane recluserunt eum: qui et carcer domini appellatur: Jnde quantũ iactus est lapidis cõtra austrũ: est locus vbi Beatissima Virgo: vsque in finem sue vite permansit: et illic migrauit: Huic loco propinquum est cenaculũ grande: in quo Dominus pasca cũ discipulis celebrauit, pedes abluit et Eucharistiã sanctissimã instituit: Post resurrectionẽ discipulis illic congregatis pluries apparuit: Mathias sorte electus est: Spiritus sanctus datus ẽ. Multaque diuina et admirãda illic perfecta fuere: huic loco fere ad aquilonẽ adherent sepulchra regum Juda vt Dauid. Salomonis et aliorum: partim in ecclesia mõtis Syõ cõstituta: partim extra. Hec de locis sancte Jerusalẽ dixerim: et velim scias chare lector vrbem sanctam in loco adeo eminẽti conditam fuisse: vt ex ea videatur Arabia: et

K Vbi Helena crucem inuenit

L B. Virgo stabat ante crucẽ Xp̃s in cruce vertebat facies ad occidẽtem

Mons Arabum ꝛ Nebo ꝛ Phasga montes: ꝛ Jordanis planicies ꝛ Jericho: ꝛ mortuum mare vsq; ad petram deserti: nec ciuitatem aut locum vidi: qui pulchriorem habeat prospectũ: Ad ipsam ex omni parte ascenditur eo q sita est in loco eminentiori: qui sit in regione illa: preterquam Sylo distans ab Jerusalem duabus leucis vt statim describemus.

Descriptio Sylo §.48.

¶ Ab Jerusalẽ duabus leucis cõtra angulũ cõstitutũ inter occidẽtẽ ꝛ Septentrionẽ ẽ Mõs Sylo: nũc qdem dictus Sãctus Samuel sublimior est oibus quo ad sitũ: q sint in regione sacre Jerusalẽ: Distat a Gabaa Saulis iteruallo vnius leuce ꝛ plus: tantundẽ distat a Rama Benamin In Sylo populus: Jsrael. acqsita terra pmissionis: reposuit archã dñi: pptereа fuit Sylo vt domus dei donec archa fuit illic: Unde legimus in libro
Judicũ cap.20. Judicum cap. 20. q filij Jsrael venerunt in domum dei hoc est in Sylo.

Descriptio Gabaon §.49.

¶ A mõte Sylo: p leucã vnã distat Gabaõ vrbs i tribu Beniamin: in eodẽ tñ monte sita: Nã in sylo mõte fuit vrbs denoiata Sylo: ab ipo mõte: in qua fuabat archa dñi: ab hac vrbe distat p leucã Gabaõ sita i eodẽ mõte: habitãtes Gabaõ vt le-
Josue cap.9. gimus in lib. Josue ca.9. audiẽtes cũcta q̃ fecerat Josue: perrexerunt ad eũ dũ habitaret in castris in Galgala pacẽ cũ Jsrael habere cupientes.

Descriptio Emaus §.50.

¶ Ab Jerusalem. 4. leucis contra occidentẽ: distat castellum Emaus vbi dominus postquam a mortuis surrexit: a discipulis cognitus est in fra

ctione

ctione panis: vt legimus Marci. cap. 16. Hodie quidem Nicopolis denominatur.

Marci cap. 16. Emaus Nicopolis

Descriptio Bethoron. §. 51.

Ab Jerusalē duabus leucis cōtra occidentē sub Mōte sylo ē Bethorō iferior: de q̄ fit mētio i lib. Josue et primo machabeorum. Scire te velim studiose lector: duas fuisse Bethorō superiorē: et iferiorē: q̄s primo edificauit Sara filia Ephraym: Sic enim legimus i lib. j. Paralipomenon ca. 7. Filia eius fuit Sara q̄ edificauit Bethorō superiorē et iferiorē. Deinde rex Salomon extruxit. i. muniuit et fortiores reddidit: sic. n. legimus i. 2. lib. Paralip. cap. 8. Extruxit Salomō Bethoron supiorē et iferiorē: ciuitates munitas: habētes portas et vectes et seras. Sunt autē in tribu Beniamin.

Bethoron duplex Primo parali. cap. 7. Scōo parali. cap. 8.

Descriptio Cariathiarim. §. 52.

Ab Jerusalē quatuor leucis et dimidia cōtra occidētē: via qua tēdit Diospolim siue Loydā ē Cariathiarim: vna ex vrbibus Gabaonitarum: in q̄ per. 30. annos quieuit archa dn̄i postq̄ reducta fuit de tarra Philistijm: Vn̄ sic scribit in. j. Regū cap. 7. Venerūt viri Cariathiarim: et reduxerunt archam dn̄i intulerūt eā in domum Aminadab.

Primo Reguz cap. 7.

Descriptio Lachis: nūc aūt Velenas. §. 53.

Ex Cariathiarim duabus leucis cōtra occidētē fere: distat Lachis vna de vrbibus Gabaonitarū: quā expugnauit Josue: vt patet in eiusdē lib. cap. x. Senacherib aūt eam obsedit tpe Ezechie: ex. 4. Regum. Nunc quidem Velenas dicitur: et quoniam filij Dan acceperunt eam: vocata est ab eis Dan et hec est: de qua sepe legimus in libris Regum: Congregatus est omnis populus Jsrael a Dan vsq̄ Bersabe.

Josue cap. x.

Descriptio Bethsames Jude.§.54.

¶ Ex Cariathiarim duabus leucis cõtra austrũ fere: est opidũ Bethsames qd ad differẽtiã alterius Bethsames in tribu Neptalim: dictum est Bethsames Jude: Attamen in rei veritate: fuerat de tribu Dan: que circa finem sortis Jude est iuxta mare: Ab hac tamen Bethsames: Judas in Sarraa: et Astraol: vsq ad terminũ Jope fere sortem accepit In agrũ Bethsames Jude: due vacce iuuencule et inassuete iugo deduxerunt archam dñi ex Acharon philistym: vt legimus in primo Regũ cap.6. Et qm̃ Bethsamite viderũt archam dñi nudã dum meterent triticũ in valle: mortui sunt ex eis multa millia.

Primo Reguȝ capi.6.

Descriptio Ramatha Sophin.§.55.

¶ Ab Jerusalem decem leucis cõtra occidẽtem est Ramatha Sophin: que partim de tribu Beniamin: partim de tribu Effraym fuit: sita tamen i Mõte Effraym: Samuel ppheta fuit i ea oriũ dus: ibiq sepultus. Sic.n. scribit i primo Regũ cap.25. Mortuus est Samuel: et cõgregatus est ois Jsrael: et plãxerũt eũ nimis: et sepelierũt eũ i domo sua i Ramatha Sophin: Dicta fuit Arimathia: ex qua fuit sanctus ille Joseph nobilis decurio q corpus nr̃i Saluatoris aromatibus cõdidit: et pientissime sepeliuit. Nũc vero ramula nũcupat: Ex Ramatha Sophin siue ramula cõtra occidentẽ: tribus leucis est Jope ciuitas: ad quã descendit Jonas ppheta cũ fugeret a facie dñi: Sic.n. legit i Jona cap.j. Et surrexit Jonas vt fugeret in Tarsis a facie dñi et descendit Jopen: Hec est vulgatissima ciuitas i libris machabeoꝝ et apostoloꝝ actibus: Jn ea ostẽdit Petri a postoli

Samuel vbi nascit̃ Primo Reguȝ cap.25.

Ramula

Jope

Jone cap.j.

tri apostoli hospitiũ: Cõstructa Ecclesia sub rupibus iuxta mare. Sũt & scopuli illi ad quos vani poete fabulantur Andromadam Cephey filiã alligatam fuisse: & a Perseo liberatam. Andromada cephey filia

Descriptio Bethleem. f. 56.

¶ Ab Jerusalẽ duabus leucis contra austrũ: sita est Bethleem benedicta: vnde Dauid rex traxit originẽ: ex primo Regũ cap. 16. In ea natus ẽ mundi Saluator Mathei capi. 2. In ea sepulta fuit Rachel: cũ Jacob reuerteret ex mesopotamia: Genesis cap. 35. Sup cui⁹ sepulchrũ: Jacob cõstruxit piramidẽ pulchrã nimis ĩ typũ monumẽti Rachelis: In cui⁹ basi: duodecim disposuit lapides grãdes iuxta numerũ filiorũ Jacob: Sciaz tñ sepulchrũ illud: nõ ĩ ciuitate Bethleem sed foris iuxta viã q̃ ducit Ebron ad dextrã ad iactũ vni⁹ arcus extra Bethleem apud sepulchrũ Rachelis: colligunt lapilli qdã: oĩno habẽtes figurã cicerum: quos peregrini colligere cõsueuerũt: pp quoddã dñi miraculũ: qđ qa auctoritate caret: pertranseo. Nihil. n. ĩcerti vt pposui est a me scribendũ. Contra oriẽtẽ ciuitatis est turris ader: vbi credit Jacob post chare Rachelis mortem: aliquo tpe pmansisse. Turris hec ĩ sacra Genesi dr turris gregis. Sic. n. legim⁹ cap. 36. Egressus ĩde Jacob fixit tabernaculũ trãs turrim gregis: Jbidẽ pastores hora ort⁹ felicissimi Saluatoris audierũt vocẽ angeli: Euãgelizo vobis gaudiũ magnũ &c. Et gloria in excelsis deo &c. Qđ qdẽ nõ nisi diuina sapia & dispositiõe actũ ẽ: vt ĩ illo loco nat⁹ dei fili⁹ anũciaret pastorib⁹: ĩ q̃ sanctus ille pastor Jacob cõmoratus fuerat: a quo descẽderat stella ex Jacob q̃ suũ & nostrũ peperit Re-

A Primo Reguz cap. 16. Math. capi. 2. Gene. cap. 35. Sepulchrũ Rachelis

B Lapilli vt cicceres

Turris ader Gene. cap. 35.

C Ubi pastores audierũt voces angelorũ

paratorē. Bethleem sita ē in mōte nō tñ excelso: Mons quidē arctus est: extēdens se in longitudine ab oriētē i occidētē. Ab occidēte patet ingressus.

Cisterna Dauid

Iuxta portam adhuc pmanet cisterna illa: cuius aquā affectauit Dauid: cū esset in psidio: vt legimus in. 2. Regū cap. 23. In fine orientali eiusdē vrbis: sub rupe quadā existēte tūc tēporis iuxta parietē vrbis: & videt. fm illaꝝ regionū morem: fuisse locus pro stabulo: habens presepe excisum in rupe vt moris est illic disponere plepia: ortus est huic mūdo de Uirgine sol iusticie Iesus Christus declarans sua natiuitate sordes & tenebras huius seculi se ablaturū: eo ꝙ in tā despecti loci sordib⁹ nasci nō abhorruit: Iuxta rupē pdictā:

Presepe quo reclinatus est dñs

alia est capacior quatuor tm̄ pedib⁹ distans: sub qua excauatū psepe fuerat: in quo dulcissimuz illū Puerꝝ mox vt natū: pāniculis iuolutū iter asinū & bouē: mr̄ virgo reclinauit: alia nāqꝫ via sibi nō occurrebat: quo tenellū ifantē: fouere posset: Uidet. tñ mihi vtrāqꝫ rupē vnā fuisse: sed hostio facto: diuisa ē: p qđ in chorū ex capella i qua est natiuitatis locus: ascēdit. Nā ad locū illū benedictū nō peruenit: nisi descēsu. x. graduū: Est aūt natiuitatis locus ornatissimus: ex mosaico & marmore stratus pcioso nimis: Sup locū: i quo celestis virgo peperit: celebrari pōt sup mensam marmoreā ibi optime dispositā: Pars lapidis super quē Saluator natus est: & psepis pars in quo reclinatus fuit: nō sunt vestite marmore: sed nude relicte: vt a fidelibus deuotius venerari & osculari possint:

Nota đ notionem auctoris

Ego duabus noctibus illic permāsi custodiens vigilias noctis: nunc hunc locū nūc illum osculando: vilescebatqꝫ mihi mundus iste cum omni

cum omni superbia sua: contemplans mansuetissimum et humillimū dei filium: quomodo vbi et ex qua nasci elegit Vbe huius seculi amatoribus Non vidi nec audiui dicentem se visitasse ecclesiam pulchriorem deuotioremq;: Quis non teneritudine emolitur: cogitans secum purissime Virginis: dulcissimi Pueri et altissimi erga nos indicibilem charitatem: In ecclesia sunt marmoree columne preciosissime: admirabiles multitudine et magnitudine: per quatuor ordines disposite: Ecclesie nauis: a capitibus columnarum vsq; ad summum tectum: ornata est opere Mosaico pulcherrimo: continente historias omnes a principio mundi vsq; ad dominicū ortum ex vergine: Totum pauimentum stratum est marmore varij coloris: et decorum est mira varietate: cuius preciū multorum iudicio extimari non potest: Incredibilia pene: possent de hac sacra ecclesia describi: quam Sarraceni oēs: maxima deuotione venerantur: Vidi ego in ecclesia illa miraculum cunctis seculis memorādum: Soldanus vidit huius ecclesie ornatum: tabulasq; et columnas preciosissimas precepit omnia deduci in Babiloniam: statuens ex eis palacium suum cōstruere: et ornare: Mirum quidem accidit: Nam astante Soldano cū curia sua: accesserūt artifices cū instrumētis. et ex integro pariete qué nec acus vr̄ potuisse penetrare: mire magnitudinis serpens exiuit: et primā tabulam marmoreā sibi occurrentem momordit et continuo crepuit. 2. momordit: et crepuit: et sic successiue vsq; ad quadragesimā: Omnes crepuerunt ptrāsuersū: cūctis stupētib' et timore solutis: Soldanoq; ppositū reuocāte: serpens disparuit

G Preciositas ecclesie in Bethlem

H Miraculū stupendū

Relicta igitur fuit ecclesia: ⁊ ē hodie sicut prius: Serpentis vestigia apparēt vsq̧ hodie in singulis quadraginta tabulis: ⁊ est quasi cōbustio ex igne facta: Sup oia aūt mirabile fuit: serpētē potuisse per transuersum ꝓcedere vel serpere q̄ planus ⁊ pollitus vt vitrū apparet In exitu huius ecclesie cōtra aquilonē est ambitus claustri monachoꝝ: descendit tū in illud. q̄busdā gradibus. In hoc claustro: est beati Jeronymi cella: ⁊ lectus ⁊ sepulchꝝ. ⁊ monasterij officine in quo legit idē sanctus ꝓfuisse: In parte australi ipsius chori ōndit locus. vbi magna innocentiū pars: ab Herode dicit iuterfecta. Ab ecclesia nati Saluatoris: quantū est lapidis iactus fere cōtra orientē est ecclesia sanctaꝝ Paule ⁊ Eustochij eiusdē filie: vbi sunt ⁊ earundem monumēta: Hec de benedicta ⁊ venerabili Bethleem dicta fuerint.

Sepulchra Paule ⁊ Eustochij

Descriptio Bezeth §. 57:

¶ Ex Bethleem ad dimidiā leucam contra occidentē: ē villa noie Bezeth vbi Saul creatus rex cōgregauit Jsrael cōtra Naas amonitē Sic. n. legimus in. 1. regū cap. xi. Jnuasit timor dñi populū: ⁊ egressi sunt quasi vir vnus ⁊ recensuit eos saul i Bezeth: Uilla hec habūdat optimo vino nec in regione illa melius iuenitur: Jncole oēs sunt Christiani ⁊ etiā villaꝝ adiacentiū in descēsu vallis Raphaym vsq̧ ad torrētē botri: in omnibusq̧ locis illis: vinū excellit in bonitate Christiani vineas colūt: habētq̧ priuilegiū a Soldano illic permanendi cui ⁊ magnū censum reddunt.

1. regū ca. xi.

Descriptio collis Achille §. 58.

Ex Bethleem sex leucis cōtra orietē supra mare mortnū est mons Engadi de quo actuꝫ est supra:

Ex Engadi

Ex Engadi tribus leucis cōtra austrum est collis achille in quo latuit Dauid: persequēte eū Saul Sic.n.legimus in p.mo regū ca.26. Et venerūt Ziphei ad Saul.in Gabaa dicētes Ecce Dauid abscōditus est in colle Achille:que est ex aduerso solitudinis: Collis Achille ab Herode: appellat⁹ ē Massada:i quo i expugnabile castrū ꝯstruxerat. .1.regū ca.26. Collis Achille

Descriptio Thecue. 59.

¶ Ex Bethleē duabus leucis cōtra collē Achille ē Thecua i mōte sita.i q̄ natus ē ⁊ sepult⁹ Amos ꝓpheta:de quo sic legim⁹ i argumēto sup amos. Fuit cognatio amos ex opido thecue:quē Ozias vecte p tpa trāsfixit.post hec semiuiuus relictus in terrā suā euectus est: ⁊ post aliquos dies expi rauit dolore vulneris: sepultusq; est cū patribus suis: Opido thecue adiacet desertum thecue. Amos vbi natus ⁊ sepultus

Descriptio vallis benedictionis f.60.

¶ Inter Thecuā ⁊ Engadi loco medio ē vallis benedictionis in q̄ Josaphat rex Juda pugnauit ꝯtra filios Moab ⁊ amō ⁊ bitātes mōtē Seyr ⁊ auxilio dn̄i ꝓstrati sunt:ideoq; vocarūt locū illū vallē bn̄dictionis: Unde sic scribit in li.2. Parall po cap.19. Die.4.cōgregati sunt in ualle benedictionis: ⁊ qm̄ ibi benedixerunt deum: vocauerūt nomen loci illius. Uallis benedictionis. .2.Paralipo cap.19.

Descriptio Ziph ⁊ Maon f.61.

¶ A Thecua.5.leucis inter orientē ⁊ austruz est ziph opidū iuxta desertuz qđ ⁊ ziph appellat in quo legimus.1.regū ca.23. Dauid latuisse Sic.n. ibi scribit Morabat aūt Dauid i deserto in locis firmissimis: mansitq; in monte solitudinis ziph in monte opaco Deserto ziph adiacet desertum Maō ad austrū:i quo ē mōs Carmelus: vbi Na .1.regū cap.23.

bal Carmelus habitabat: qui repulit nuncios
1.regū Dauid vt legimus.1.regū ca.24. cuius vxor fuit
ca.24. Abigail: quā i suā accepit Dauid mortuo nabal:
Deserto maon inter austrū z oriētē adiacet mons
ille Seyr quē vt supra descripsimus: iussi sunt fi-
Deute- lij Israel longo tpe circuire ut patet in li. deutero
ro c.2. nomij cap.2. Eidem Maon cōtra austrum adia-
cet terra Amalech: quā iussit dominus Sauli: vt
euerteret eam interfectis eius habitatoribus: Un
1.regū de sic legimus in.1.reg. cap.15. Nūc ergo vade z
cap.15. percute Amalech. z demolire vniuersa eius nō
parcas ei: z nō cōcupiscas z rebus eius aliquid.

Descriptio Cades berne §.62.

¶ Ante terrā Amalech: cōtra maris Mortui lin-
Nume guā est Cades berne: ex quo vt legimus in lib. nu
ri ca.13. meri ca.13. Misit Moyses exploratores.12. ad
considerandā promissionis terrā. Ibi longo tpe
cōmorati sunt filij Israel egressi de Egypto: z in-
de iussi sunt montem Seyr circuire ac reuerti p
itinera maris rubri.

Descriptio Bethacharon §.63.

¶ Ex Bethleē tribus leucis cōtra austrū: via q̄
ducit Ebrō: est Bethacharō loco eminēti sita: cui
adiacet ad austrū: villa rama excelsa valde in cu
ius colle sublimi stās: vidi cū multis alijs totam
Arabiā vsq; ad montē Seyr locaq; oia circa ma-
re mortuū: z loca latibulorum Dauid: Iordanē isu-
per vsq; Sethin z vsq; ab mōtē Abarym Contra
occidētē vero vidi in loco Ebron: littus totū ma-
gni maris.i. mediterrane: a Iope vsq; Gaza z: z
Bersabee vsq; ad desertū Sur: totā insup terrā
philistym a Ramatha Sophin p Geth z Acha-
rō z Ascalonē: cum oi planicie sub monte Iuda.

Descriptoi

Descriptio Mambre. §. 64.

¶ Ex Rama p̃xime dicta: duabus leucis. et amplius: ad dexterā: iuxta viam regiam: que ducit Ebron: sita est Mambre: vbi ex lib. Genesis cap. 18. longo tempore habitauit Abraam: post egressum de hur caldeoꝝ. Illic sedens ad ilicem Mābre in hostio tabernaculi in ipso feruore diei: vidit tres viros et vnū adorauit: quos et hospicio recepit. Ilex Mambre: etiā hodie ōndit̃ ante hostiū tabernaculi Abrae Scias tamē: antiquā illā exsiccatā fuisse: sed ex eius radice pululauit alia: de cuius ligno et fructu mecū tuli. Folia sua: modico maiora q̃ȝ lentiscus: sed fructum penitus habet vt quercus. Genesis cap. 18. Ilex Mambre

Descriptio antique Ebron et noue: et speluncee duplicis. §. 65.

¶ Ab Ilice Mambre per dimidiā leucā ad dexterā iuxta viā: est Ebron illa antiqua vrbs quondā hebrayce dicta Cariatharbee. i. vrbs arbee d̃ qua sic legimus in lib. Geñ. capi. 23. Vixit Sara centū viginti septem annis et mortua est in ciuitate arbee: que est in terra Chaneam: In hac regnauit Dauid super Judā. 7. annis: sic. n. scribit̃ in. 2. Regū cap. 2. Et fuit numerᵒ dieꝝ: quos cō moratus ē Dauid ipsarās i Ebron sup domū Juda. 7. annoꝝ et sex mensiū: Est in mōte sita: sublimi et tuto: sȝ nūc penitus ruit Cuius ruine adeo magne cōspiciunt̃ q̃ ex eis arguit̃ q̃ȝ gloriosa fuerit: Ab Ebron antiqua adiactū triū arcuum: ad austrum pusillum tamen ad orientem declinando: noua residet Ebron: illic constructa: vbi duplex spelunca extitit empta ab Abraā: p sepultura chare vxoris Sare: vt legimus Geñ. capi. 23. Genẽ. cap. 23. Dauid regnat i Ebrō: Sedo Reguꝫ capi. 2. duplex spelunca Genẽ. cap. 23.

In ea sepultus est pater Abraam et Isaac et Jacob: et ossa Joseph delata ex Egypto et Sara et Rebecca et lya: Rachel autem in Bethleem vt diximus supra: Sarraceni contra speluncã duplicem: que in Ecclesia chatedrali continebatur: edificarunt munitionem.

Descriptio agri Damasceni. §.66.

Qualitas terre agri Damasceni

A spelunca duplici: iactu vnius arcus contra occidentem: est celebris ager Damascenus: in quo fertur Adam formatum fuisse: Terrã habet rubeam flexibilem et tractabilez sicut cera: de qua mecum tuli: similiter et peregrini: aliiqz fideles loca sancta venerantes: Sarraceni terram illam deferunt in Egyptum Ethiopiam et Indiam: pro re preciosa valde vendentes: Modica tamen apparet effossio in loco illo fertur enim quolibet anno reuoluto: miraculose repleri: fateor autem me immemorem effectum in querẽdo huius veritatem: Id tamẽ assero: quod modica quidem extabat effossio: cum illic adessem: adeo qz quatuor viri vix in ea sedissent: in profunditate nõ excedebat humeros meos: Uulgatur aliud: Si quis terrã illã supra se detulerit: animal pernitiosum non ledet eum: nec cadet: nec imerget aqua aut si cadit non offendit casu illo: hec non assero: sed vulgata refero: Uallis cõtra Ebron: fertilis est valde et delitiosa: ac delectabilis habitationis: Ab effossiõe agri Damasceni ad iactum arcus vnius contra austrum locus est vbi Chayn: fratrem Abel occidit vt legimus Genesis cap. 4. Ab eadem effossione: iactu duorum arcuum contra occidentem: est spelunca quedam sub rupe: in qua famosum est: Adam et Euã: filiũ

Miranda de terra agri damascẽi

Locus occisionis Abel

Speluca lucet[9] adã et eue

Abel

Abel interfectū luxisse centū annis: Ostēdunt illic eoꝝ lecti saxei: Est in spelunca fons scaturiēs de quo biberūt: Hec vt vulgata sed nō a me asserta describo: Hēt i lōgitudine ꝛ latitudine fere .30. pedes: sub speluca ipsa in valle descēdit via: q̄ ex Ebron tendit in Gazam cōtra austrū. Distat aūt hec via ex Ebron: quantum iacere potest arcus.

D. Dabir: que ꝛ Cariath sepher. §.67.

¶ Ex Ebron duabus leucis ꝯtra austrū ē Dabir: que ꝛ Cariath sepher nūcupata ē: quā expugnauit Othoniel: fr̄ Junior Caleph: cui Caleph copulauit in vxorē: filiā suā Axam: Vñ sic legimus i lib. Josue ca. 15. Celeph cōscēdēs venit ad habitatores Dabir q̄ pri⁹ vocabat Cariath sepher. i. ciuitas lraꝝ ꝛ dixit: Qui percusserit Cariath sepher: dabo ei vxorē Axam filiam meam. Josue cap. 15.

Descriptio Neeleschol. §.68.

¶ Ex Ebron tribus leucis cōtra aquilonē: parū tñ declinādo ad occidētē est Neeleschol. i. torrēs botri: ꝛ est locus: vñ exploratores missi a Moyse: detulerūt palmitē cū vuis: vnde sic legimus i lib. numeri cap. 13. pergētes vsq ad torrētē botri abſciderūt palmitē cū vua sua: quā portauerūt i vecte duo viri: De malis quoq granatis ꝛ ficis loci illius tulerūt: q appellatus est Neeleschol. i. torrens botri: eo ꝙ botrum portassent inde filij Jsrael: Ad leuam huius torrētis per dimidiam leucam: descendit riuulus in quo Philippus Candacis regine eunuchum baptizauit: vt legimus actuum capitulo. 8. Propinquus est autem riuulus ille: Sicelech: Ab Neeleschol sex leucis contra Jerusalem: est Zacharie domus in quam igressa beatissima Uirgo salutauit Helysabeth Numeri ca. 13 Zacharie do: Zus

Luce.2 vt legimus luce cap.2.

Descriptio vrbis Nobe. §.69.

¶ Ex Zacharie domo tribus leucis contra aquilonem ꝛ tantundem contra Uulturnum de Nicopoli: est Nobe sacerdotum ciuitas: que nunc Bonocopolis nuncupatur: In ea habitabat Abimelech sacerdos magnus cum alijs sacerdotibus: Ad eam festinauit Dauid fugiens Saulem: vbi propositiōis panes comedit: ꝛ accepit gladium Goliath getbei. Hec omnia legimus in primo Regum cap.21.

Primo Reguꝫ cap.21.

Descriptio Chariathot abbatis. §.70.

¶ Ex Bethleem vna leuca ꝛ Amplius: in via que ducit Thecuam est sepulchrum sancti Chariathot abbatis cum suis monachis: quo migrāte omnes migrauerunt: ꝛ fuit illic magnus populorum concursus ꝛc.

Res miranda

¶ Descriptio Terre Sancte contra austrum directe. Cap.8.

Septima descriptio sumenꝫ initiū ab Achō: tendit directe contra austrum.

D. vrbis Cayphas ꝛ castri peregrinoꝝ. §.1.

¶ Ab Achon quatuor leucis: tēdēti cōtra austrū occurrit primo: vrbs dicta Cayphas: sub pede mōtis carmeli sita. Ex Caypha aūt tribuꝫ leucis: est peregrinoꝝ castrū: fratrū militie tēpli: munitū pre oībus locis: que illis in partibus Christiani obtinuerint: sitū est in corde maris circūdatū muris ꝛ turribus: alijsq; ꝓpugnaculis adeo firmis vt toti mūdo videatur posse resistere.

Descriptio spelunce Helye ꝛ fontis filiorum prophetarum. §.2.

¶ Ex Caypha ad leucam vna: via que ducit ad

castrum

castrū peregrinorum:per ascensum montis carmeli fere dimidia leuca:est spelūca Helye:in qua latuit fugiens a facie Jezabel i cuius hostio visio nē grandē vidit spūs ꝛ ignis vt legimus i.3. regū cap.19. Illic est fons vbi prophetarꝫ filij habitabant:nunc autē inhabitant fratres ordinis Carmelitarum: fuiqꝫ cum eis ibidem. .3.regū cap.19. Fratres Carmelite

Descriptio Cesaree §.3.

¶ A peregrinorum castro quatuor leucis distat Cesarea metropolis palestine quondā Archiepiscopalis sedes hec prius appellata fuit Turris stationis verꝫ qa Herodes magnus eā instaurauit: Cesareā in laudē Cesaris denoiauit: De cuiꝰ structura ꝛ munitione Josephus multa scripsit Turris statio nis Josephus Cingit ab occidēte mari magno:ab oriēte q̄dam palude aquaꝫ dulciū:sed ꝓfundaꝫ in qua crocodili habundant Et ego transiens discrimen magnū inciderā:nisi dn̄s de celo opeꝫ mihi dedisset Crocodrilli Situ q̄dē firmissimū habet:sed hodie penitus est destructa: Cesaree Petrus ꝑdicauit ꝛ baptizauit Cornelium actuū cap.x. Agabus propheta existēs Cesaree ꝓphetauit Paulū alligādū i Jerusalē ꝛ tradēdū gētibꝰ: actuū ca.21. Paulus cesaree ꝯtra Tartullū oratorē disputauit corā preside felice. actuū ca.24. Actuū cap.x. Actuū cap.21. Actuū ca.24.

¶ Descriptio Antipatride §.4.

¶ A Cesarea duabus leucis cōtra Austrū:ē munitio Assur:que ab antipatre Herodis magni ꝓgenitore: antipatrida nuncupata est:de qua legimus in actibus Apostolorum:cap.23.ꝙ milites assumētes Paulū duxerūt p noctē i antipatridā. Actuū cap.23.

Descriptio Manatoth:nunc dictū.chato §:5.

¶ Ex antipatrida quatuor leucis cōtra orientem est Menatoth: nunc autem chato nuncupatur.

Saron Sarona

Goliath Philisteus .1.regũ ca.17.

Mons modin .1.Machabeorũ c.2. .1.Machabe. cap.13. Pyramides Machabeorum

fuit de tribu manasse i planicie sub mõte Effraỹ situm: non longe a monte Saron: In hoc Sarraceni presidium militum disposuerunt contra castrum peregrinorum: Per chato est via in Sichẽ & Jerusalem: A chato quatuor leucis contra austrum: est mons Saron & opidum Sarona cuius mentio fit in actibus apostolorum.

Descriptio Geth §.6.

¶ Ab assur siue dora: octo leuce sunt vsq; Jopẽ: de qua actũ est supra A Jope quatuor leucis distat Geth: vna ex vrbibus philistijm: Ex ea vt legimus.1.regũ ca.17.egressus est Goliath: quẽ David lapide necauit in valle Terebinti: Fuit nõ longe a mari sita: nunc quidẽ destructa est: & cõmutata in Exiguum Casale dictũ Ibdin in colle situz: Hinc proprie incipit regio philistym.

Descriptio qua describuntur mons Modin & sepulchra Machabeorum §.7.

¶ Ex Geth duabus leucis ɔtra Austrũ: est Bethsames de qua actũ est supra A Bethsames sex leucis cõtra orientẽ in mõte Juda videtur mons modin in quo fuit Machabeoꝝ ciuitas: ibi habitauit ex.1.Machabeoꝝ cap.2. Mathatias ꝓgenitor fortissimi Jude & fratrum eius Illic sepulti quiescunt Mathatias & quatuor filij eius qbus Simon nobilissima monumenta dicauit Sic.n. legimus in.1.Machabeorum cap.13. Edificauit Simon super sepulchrum patris sui & fratrum edificium altum visu. Lapide polito retro & ante statuitq; septem Pyramides vnam cõtra vnaz patri & matri & quatuor fratribus & hys circum posuit columnas magnas: & super columnas arma in memoriam eternam: & iuxta arma naues

sculptas

sculptas que viderenrur ad hominibus naui-
gantibus mare.

Descriptio Acharon.§.8.

¶Ex Bethsames quatuor leucis fere contra oc-
cidentem:non longe a mari est Acharon qnondã
secũda vrbs philistym ad quam deducta fuit ar-
cha domini a philisteis:sic enim legimus in .i.re- .I.regũ
gum cap:quinto Miserunt ergo archam domi- cap.5.
ni in Acharou:Destructa est ꝛ versa in exiguum
Casale:quod ꝛ Acharon nuncupatur.

Descriptio Azoti §.9.

¶Ab Acharon quatuor leucis contra austrũ est
Azotus tercia vrbs philistijm ad quam deducta
fuit archa Domini Sic enim scribitur in primo
regum cap.5. philistijm autẽ tulerũt archam do- .I.rego
mini:ꝛ asportauerunt eam a lapide adiutorij in capi.5.
Azotum:Fuit per leucam distans a mari:nũc est
vile Casale sicut Acharon.

Descriptio maceda §.10.

¶A Jope duabus leucis est lyda siue diospo-
lis:de qua actum est supra ex lyda tribus leucis
via que ducit Gabaon:est Maceda vrbs quã ex-
pugnauit Josue in cuius spelunca quinqꝫ reges
se absconderant.Nam sic legimus in libro Jo-
sue cap.x.Nunciatum est Josue ꝙ inuenti essent Josue
quinqꝫ reges qui se absconderant in spelunca vr- cap.x.
bis Maceda Qui precepit sociis voluite saxa in-
gentia ad os spelunce.

Descriptionis Ascalonis §.11.

¶Ab Azoto.4.leucis cõtra austrũ:est Ascalõ.4.
Philistym ciuitas ꝛ ꝑcipua in qua videtur fuisse
principatus philistijm ex eo ꝙ legimus in Amos Amos
ꝓpheta ca.I.vbi ꝓphetãs ꝯtra philisteoꝝ vrbes cap.I.

ingt disperdã habitatorẽ de Azoto: ꝛ tenẽtẽ sceptrũ de Ascalone ꝛ p̄ibũt reliq̄ Philistinoꝝ: Usq; hodie ꝑmanet in littore maris sitã: figurã habẽs semicircularẽ: munita valde: ex qua pendet nũc totum robur Sarracenorum.

¶ Descriptio Baze §.12.

¶ Ab Ascalone quinq; leucis contra austrum: est Gaza vrbs in maris littore sita iuxta viã que ducit in Egyptnm Nunc cõiter Gazara nuncupat.

Gaza Gazara

Descriptio Bersabee nũnc Biblin §.13.

¶ Ex Gaza vsq; Bersabee sunt quatuor leuce: nunc Biblin dicta: In hac multo tẽpore Abraã ꝛ Isaac habitarunt vt legimus Geñ. ca. 21. Quare vocat⁹ fuerit locus ille Bersabee: sic scribit eodem cap. Idcirco vocatus est locus ille Bersabee quia vterq; s. Abraã ꝛ Abimelech: iurauerũt adinuicemq; pro puteo iuramenti: fuit aũt terminus iude ꝛ terre promissionis contra austrũ Distat ab Ebron plusq̄ per dietã sicut ꝛ Gaza: Huius regionis ptes: tribus Juda i sortẽ accepit: Sequitur vasta illa solitudo: que vsq; ad finem Egypti extenditur in qua Hebreus populus longo tempore errauit de loco ad locum migrans Hec de terra sancta eiusq; celebrioribus locis dcã sint.

Gene. cap. 21.

¶ Descriptio lõgitudinis ꝛ latitudinis Terre Sancte. ¶ Cap. 9. §. 1.

Octaua descriptio Terre Sante: circa eius longitudinem latitudinẽq; versatur: Scias studiose lector longitudinem Terre sancte: incipere ab aquilone sub monte libano: vbi situatur Cesarea Philippi: que nunc velenas appellat: ꝑtẽditurq; ꝯtra austrũ vsq; Bersabee Juda ꝓpinq̄ deserto magno: Et hec lõgitudo i sacris lr̄is signat

Cesarea philippi Uelenas.

cum dicitur:

cum dicitur: A Dan vsq; Bersabee congregatus est Israel primo Regum capi.5. Nam vt supra descripsimus: Celenas Dan & cesarea Phi lippi idem sunt: Longitudo tamen & latitudo totius terre quam decem tribus inhabitabant citra Jordanem: non apparet spaciosa multum. Quanta tamen fuerit meo iudicio vt potui eam inuestigare oculis contemplando: hic descri bam: Ad maiorem autem rei euidentiam: Josephum adducam: acceptatum in hoc fidum & prudentissimum descriptorem: Igit. secundum Josephum sic accipe: cuiuscunq; decem tribuum sortem citra Jordanem. Primo Reguz capi.5. Josephus

Sors tribus Jude.§.2.

¶Tribus Jude: superiorem obtinuit renionē: longitudo extenditur ab Egypto vsq; Jerusalē: diciturq; continere.7.dietas: Eiusdem latitudo est a lacu aspalti quod est mare mortuum: vsq; ad mare magnum: idest mediterraneum contra occidentem: & est.15.leucarum.

Sors tribus Simeonis.§.3.

¶Sors tribus Simeonis obuenit cū tribu Juda: ex ea parte que est iuxta Egyptum in monte Arabie: Sed illius partis miliaria nō adduco: quoniam intra Jude sortem continetur.

Sors tribus Beniamin.§.4.

¶Tribus Beniamin sortita est a Jordane vsq; ad mare magnum per longitudinem.15.leucar: eius latitudo est ab Jerusalem vsq; Bethel: que non plene continet quatuor leucas.

Sors tribus Effraym.§.5.

¶Tribus Effraym: a Jordane vsq; Gaderam q̄ est iuxta Jopen in longitudine cuius latitudo

extendit vsq; ad cápum magnũ Esdrelon siue magedo quod idem est vt supra descripsimus: vbi incipit Galilea: continetq;.12 leucas.

Sors tribus Manase.§.6.

Deute rono. cap.14 ¶ Ut legimus i lib. Deuteronomij cap.14. Media trib⁹ Manasse accepit sorté cũ tribu Ruben vltra Jordané: d qua nihil ad presens describo: quoniam nõ sufficienter cõsideraui vt infra dicturus sum: Altera media tribu; Manasse cõtra Jordané citra: sortita est ab ipso Jordanis flumine vsq; ad mare magnũ vbi situat Dora: cui⁹ longitudo est.15: leucaꝝ eius autem latitudo est vsq; Bethsan continens.7.leucas.

Sors tribus Jsachar.§.7.

¶ Tribus Jsachar in sortem accepit Jordanem ⁊ carmelũ iuxta maceda que est longitudinis octo leucarum: cuius latitudo fuit a Bethsan vsq; ad monté Taburim cõtinens quinq; leucas Terra hec pinguissima fuit: ideo minus accepit: Gene. cap.49 Unde in eius benedictiõe Genesis cap.49. Dixit pater eius Jacob: Jsachar asinus fortis: Et sequitur: Uidit requié q esset bona: ⁊ terram q esset optima: Eadem ratione ⁊ tribus Beniamin i possessione breuissima fuit pp terre sortite fertilitatem Acceperunt.n. Jerusalé ⁊ Jericho.

Sors tribus Zabulon.§.8.

¶ Tribus Zabulon sortita est carmelum iuxta Charmoth: vsq; Genesareth: lõgitudinis noué leucaꝝ: eius aũt latitudo fuit a mõte Thabor: per Uallem carmeleon cõtinens quinq; leucas: hec similiter pinguis ⁊ fertilis fuit valde.

Sors tribus Aser.§.9.

¶ Tribus Aser totá terrá a carmelo iuxta mare

vsq; ad

usq; ad Sidoné magnam: longitudinis.20.leu- cas: cuius latitudo fuit a mari magno cótra oc- dentē usq; Maason cótinens leucas noué Terra hec pro maiori parte: montuosa erat: Ciuitas etiam Acte in eius parte sita fuerat: que nunc Aceps nuncupatur.

Acte ciuitas Aceps

Sors tribus Neptalim.§.10.

¶Tribus Neptalim accepit partes ad orienté conuersas usq; Damascú totá Galileam supe- riorem: a mari Galilee usq; ad montem Libani: fontesq; Jordanis: lógitudinis. Usus orieté p de- cé leucas: cui⁹ latitudo ɔtra Aquiloné fuit a ma- ri Galilee usq; ad libanú cótinens qnq; leucas.

Sors tribus Dan.§.11.

¶Tribus Dan: loca conuallis iuxta mare ma- gnú: accepit a solis occasu: Ab austro accepit azo tú: ab aquilone: dora determinata fuit: hec exti- tit eius lógitudo Jn latitudine át accepit Jamá et Geth et Acharon iuxta mare usq; Bethorón ad orienté ad pedé mótis: ex quo pédebat tribus Jude: Partis huius milliaria non refero: qm̄ ex tribu Jude et Beniamin et Effraym secus ma- re partes sumpsit: De Juda quidem habuit Azotum et Acharon et Geth: De Beniamin ha buit Jamam et Chamatha usq; Jopen: et Sa- ron monté et cetera loca maritima usq; Doram.

A

¶Juxta hác descriptioné: tota terra sácta citra Jordané: nusq; videt excedere spaciú.26.leuca- rú in latitudine: q̄ est a Jordane usq; ad mare ma gnú: hoc est ab oriéte in occidété Jn longitudine vero: que sumit ab aquilone: in austrum extendi- tur a Dan que nunc Uelenas siue Cesarea Phi- lippi dicitur usq; Bersabee dicta nunc Giblin:

B

Sũma lógitudinis et latitudinis terre sácte

z non plene continet.120.leucas: Ecce studiose lector descripsi tibi vere z fideliter secundum latitudinem z longitudinem: totam promissionis terram: decem tribubus distributam citra Jordanem: Terram autem duarum tribuum: scilicet

C Gad z Ruben: z dimidie tribus Manasse: ex certitudine non scribo: quoniam vltra Jordanem non multū peregrinatus sum: z licet transierim: tamen facultas non affuit: diligenter notandi eam: Videtur tamen mihi longitudo eius que protenditur a capite maris Galilee septentrionali vsq; ad torrentem arnon vbi terminatur: cōtinere fere.27.leucas latitudinē aūt nō vidi: ideo

D nichil de ea ad pñs: Suadeo mihi iā facto piculo: descriptionē hāc nostrā: vtilissimā fore studētibꝰ legētibus exponētibꝰ z euāgelizātibꝰ: sacram bibliā p libris historialibꝰ: locisq; celebrioribꝰ itelligēdis: Nec ē hesitādū i ea: testor.n. saluatorē p me natū z mortuum: p cuiꝰ amore z peccatoꝝ meoꝝ venia: tot annis peregrinatus sum: q̄ non nisi diligētissime iuestigata descripsi: Supest nūc vt d Terre Sācte fertilitate: z ritu z moribꝰ: z cōditionibus habitātiū i ea i mediū afferamꝰ. In calce āt cōpēdiose tradā totiꝰ Egypti descriptionē: i ea sigdē Jsrael longo tpe aduena z peregrinus fuit. Et hec erit scda pars huius nri libelli.

Vtilitas z fides huius descriptionis

¶ Incipit pars secunda: eiusdem libri: De fertilitate Terre Sancte. Cap. primum.

B gitur Terra Sancta fuit z est hodie egregia amena z fertilis super omnes vt visu impleatur quod dominus dixit Deuteronomij capi.8. Dominus

Deute. capi.8.

deus

deus tuus introducet te in terram bonam ter-
ram riuorum aquarum ꝛ fontium in cuius cam
pis ꝛ montibus erumpunt fluuiorum abissi: ter-
ra frumenti ordei ac vinearum i qua ficus ꝛ ma
lagranata nascuntur terra olei ꝛ mellis vbi absq̧
vlla penuria comedes panem tuum ꝛ rerum
omnium habundantia frueris: Nec credendum
est quibusdam contrarium nunciantibus: neq̧
enim eam diligenter considerarunt: Hijs ocu-
lis vidi: qua facilitate terra benedicta fructi-
ficat: frumentū vix terra exculta: sine stercore ꝛ
fimo: mirabiliter crescit ꝛ multiplicat: Agri sunt
velut horti: in qbus feniculū saluia ruta rosa pas
sim crescunt: Ibi bombax affluit: Canamelle ha-
bundant ex quibus zacharū extrahunt: Scias tñ
q̧ in terra sancta poma comunia ꝛ pira ꝛ cerasa
ꝛ nuces raro reperiuntur: causam nescio aliā:
nisi quia incole non consueuerūt serere similia:
estimo.n. q̧ terra illa sicut ficubus: sic ꝛ pomis
ꝛ nucibus iepta nō esset: Ex damasco fructus qui
dam defferuntur: qui adeo molles sunt vt diu ser
uari non possint: propter nimiā in arboribus de-
coctionē ꝛ terre caliditatem. Sunt in terra ꝓmis
sionis: cedri citri limones anarangi suauissimi ꝛ
optimi odoris: qui per anni circulum continue
seruantur in arboribus: Sunt ꝛ quedam poma
citrina magna: ex quibus in Achon electuaria
preciosa valde conficiuntur: Sunt ꝛ fructus
dicti poma paradisi penitus admirabiles: po-
ma huiusmodi crescunt in modum botri vue
ꝛ est botrus ille interdum magnus. vt Co-
phinus: idest sporta competens: habet gra-
ua aliquanddo centum aliquando plus: sicut

B
Bōbax
Cana
mele
zacha-
rum
C
Cedri
Citri
Limo
nes
Anarā-
ej
Poma
paradi
si q̄ mi
randa

vua Grana illa aliquando ſunt longa ad quanti
tatem ſex digitorum: aliquando ſpherica ad quā
titatem oui galine habentq; foliculum ſiue pellē
ſicut faba crocei coloris qua quidem pelle extra
cta: relinquitur granum mundum ſicut amigda-
la excorticata: Eſt enim intus granū illud albi co
loris: aliquando vertitur ad croceitatem: Sapo-
ris eſt delicatiſſimi ꝛ dulcis: vt mel Grana intus
ſemen penitus non habent: ſed tota eorum ſub-
ſtantia comeſtibilis eſt: fructus iſte vix vno anno
creſcit ꝛ maturat: Arbor cito deficit: eſt enim eius
periodus trium annorum ad plus: Deinde are-
ſcit: Qua areſcēte: alia ex radice prodire incipit:
conſimiles fructus producens: Areſcente ſecun
da procedit tertia ꝛ ſic ſucceſſiue: Arboris hu-
D ius folia: longa ſunt ad hominis ſtaturam Adeo
lata vt duo ſufficiant totum hominem tegere. Vi
nee quidem multe ſunt in terra ſancta: ſed ꝛ plu
res eſſent: niſi Sarraceni nunc tenēte; dominiū:
vt qui ex lege ſui ſtulti Mahumeth vinum nō bi
bunt: niſi furtiue: deſtruerent eas: Sunt tamē ali-
Vinum preciosum terre sancte — qui Sarraceni Chriſtianis propinquiores: qui
vineas colunt ex lucro: vuas enim Chriſtianis
vendunt ꝛ vinum: Vinum terre ſancte precioſum
valde eſt ꝛ ſuaue precipue circa Bethleē in val-
le Raphaym ꝛ deinceps vſq; Neeleſcol vbi ex-
Eadem vitis ter in anno fructificat ꝛ maturat — ploratores miſſi a Moyſe acceperunt vitem cū
vuis: ꝛ detulerunt in caſtra vt ſcribitur in libro
numeri. cap. decimotertio Circa Sidonem ꝛ vl-
tra: p lōgitudinem Libani ꝛ in anterado ꝛ mara-
gedo ꝛ mirabile quidem dictu eſt quod in ante-
rado vidi: Illic enim eadem vitis ter in anno
producit vuas ꝛ maturant omnes tempore ſuo:

Hoc quidem

Hoc quidem modo: Vinitores cum putāt vites: relinquunt tot palmites anni precedentis: quot extimant necessario: Deinde postq̃ palmites nouos incepit producere et botros paruulos: incidūt residuum de palmite quod est supra botros: et proyciūt. Et id fit in martio: In Aprili palmes incisus supra botros pullulat: et producit alium palmitem cum nouis botris: quo viso iterū preciditur de palmite: quicquid est supra botros: In mense May palmes iterū pullat et producit aliū cum nouis botris: et sic habentur tres ordines vuarum que maturant hac lege: Que pullulauerunt in martio vindemiātur in Augusto: Que in Aprili: vindemiātur in Septembri. Que in Maio: vindemiantur in Octobri: Id autem non cōtingeret nisi palmites illo ordine inciderent: In terra sancta: a festo pēthecostes vsq; ad sanctum Martinum: vue mature inueniuntur et continue vendunt in foro. ¶ Ficus malagranata oleū mel pepones citrulli babilonici: melones et omniū generum legumina: et frumentum optimum: in Terra sancta vberrime colliguntur: Panē adeo sapidum et delicatum non comedi qualē in Jerusalē Sues siluestres: Lepores Capreoli Dame Perdices Cothurnices: quantum ibi habundent pene est incredibile dictu: Leonū ibi ē multitudo et vrsorum: diuersorumq; generum fere: Cameli pene infinititi: Vidi Camelorum pascentium gregem circa finem Libani iuxta Tripolim: in quo vt dixerunt indigene: tria milia et plus continebant: Vidi dromedarios plures: Vidi Unicornios et vt verba nō protrahā: illic extant oīa mundi bona: et vere terra fluit riuis lactis et mellis Soli cul-

E

Panis in Jerusalem q̃ suauis

Tria millia Camelorum in vno grege

tores viles sunt et mali: et adeo scelesti ac peccatores: ut mirum sit quin terra deglutiat eos ut Dathan et Abyron: Certe ingemiscendum est: quoniam sanctum datum est canibus: Tu salutem pater eterne: ne obliuiscaris dilecte tue Jerusalem in qua mundi salutem operatus es.

Pessimi habitatores i terra sãcta

¶ De diuersis nationibus habitantibus in Terra Sancta: et earum moribus ac ritu: Et primo de Latinis. Cap. 2. §. 1.

Omnis natio: que sub celo est: nunc habitat in Terra Sancta et quelibet viuit secundum religiom et ritum: prout elegerit: Inter nationes autẽ illic habitãtes: famosiores sunt iste. ¶ Latini: Sarraceni: Syriani vel Syrichij: Greci: Armenij: Georgiani: Nestoriani: Jameni: Nubiani: Caldei: Medi: Perre Ethiopes: Egyptij: Maronite: Madianite: qui nunc Biduini: Albani: Parthi: Perse: Indi.

De Latinis. §. 2.

¶ Prio igr̃ de Latinis erit s̃mo Dicã vez corã Deo et vtinã nõ sic se res h̃ret: Cõfũdor i natiõe nr̃a: qm̃ peior ẽ vita et morib⁹: ceteris habitãtib⁹: et rõne mihi ꝓbabilẽ adducã: quã expiẽtia firmauit cũ illic eẽm: Cũ aliqs i Alemania: Italia: Frãcia: Hispania: Datia: Polonia: Ungaria: Anglia: Et in alijs occidẽtis partibus malefactor extiterit: q s̃m leges aut diuitijs aut vita priuari meretur: vel peccatis suis sacrum sepulchrum visitare proponit: sicut sunt homicide fures agressores: dolosi proditores incestuosi adulteri: voluptuosi: Terram Sanctam petunt. Sed proh dolor: celum mutant non animum: qui trans mare tendũt: In Terra Sãcta moras ꝓtrahẽtes

Pessima vita latinoꝝ i Terra Sancta

que deliciosa nimis é ocijs ꝛ gule ꝛ ludis vacāt: cōsumptis āt pecunijs:q̄s secū adduxerāt:cū crimina eoꝝ nō ferāt regressum in patriā: eos noua agrere opoꝛtet: ꝛ qm̄ nullus honesti artificij magistri sunt: sed vt ociosi ex rapinis ꝛ bonis proximi: ventrē iplere cōsueuerunt: ad vomitū reuertentes cōmittunt peiora prioribus: Recipiūt hospicio peregrinos ex gente sua: transfretantes grā visitandi sanctissima loca: qui sibi cauere nescientes: credunt eis se ꝛ sua: sed fraudant ꝛ decipiunt: Maledicti isti ꝛ prophani: generant illic filios paternoꝝ criminum sectatores: ꝛ peiores: ꝛ ex hijs: nepotes pessimi generantur ꝛ corrumpuntur: ꝛ abhominabiles efficiuntur nimis: calcantes loca sancta pedibus pollutis ac vita detestabili: Jnde prouenit q͂ propter habitantiū peccata: apud Deum: terra ipsa cum loco sanctificationis veniat in contemptum: Deus mihi testis: quotiens mahumetani obiecerunt hāc christianoꝝ pessimam vitam: ꝛ ego tristis ac dolens transibam capite demisso: nō valens tegere neq̄ excusare huiusmodi crimina.

De Sarracenis. §. 3.

¶ Sarraceni habitant in Terra Sancta: qui Mahumeth predicant ꝛ colunt legéq̄ eius obseruant Dominum Jesum Christum maximum prophetarum asserunt: ꝛ ipsum ex virtute spiritus sācti conceptū: natūq̄ de sacratissima ꝟgine cōfitent: filium Dei eē cōcedunt: passum tamen ꝛ moꝛtuum negant: ideo passionis loca derident. Dicunt eum in celum ascendisse: cum tempus sibi placitum aduenit: ꝛ ad patris dexterā sedere: Mahumeth p̄dicant Dei nunciū: ad ipsos tātū

Quid sentiāt ꝺ Christo

Quid ꝺ Mahumeth

Sarraceni im mūdissimi

missum fuisse: ⁊ ad dei omnipotentis sinistrā sedere isti circa venerea imundissimi sunt: tot vxores sibi copulant quot nutrire possunt: Viciū cōtra naturā: vt peccatū nō estimant ideo inuerecunde exercēt illud: adeo q̄ loco lupanariū plerunq; in vrbibus cōstituunt effebias: Licet hys sordident sunt tñ hospitales multū ⁊ curiales ⁊ benefici: iusti ⁊ in promissis fideles obsequia multa ab eis accepi: ⁊ si vel parum seruiatur eis habundanter retribuunt inter eos nobiliores sunt ⁊ liberaliores qui turche nuncupantur.

Sarraceni benefici ⁊ fideles in ꝑmissis

De Syrianis vel Syrichys. §. 4.

¶ Syriani q ⁊ Syrichij appellant: totā terrā sanctā repleuerūt: Christianos se noiant: at latinis fidē nullā seruāt: Miserrime vescunt ⁊ vilibus induunt: Auarissimi sunt: nullas dant elemosinas ditissimus iter eos: nō melius: nec magis deliciose viuit q̄ paup Inter sarracenos habitāt: vt in plurib⁹: officijs eoꝝ fungunt: Et sunt terre procuratores In habitu cōformes sunt sarracenis ⁊ non nisi cingulo laneo discernuntur.

Syrriani viles ⁊ auari

De Grecis. §. 5.

¶ Greci Christiani illic sunt sed sismatici: nisi qd pro magna pte in ꝑximo generali cōcilio sub Gregorio pontifice. x. ad Ecclesie Romane obedientiā reuersi sunt: q vtinā pseuerēt Arrogātes enim ⁊ nimis in oculis suis sapiētes apparēt isti sine dubio: erroribus multis dnr inuoluti: qd tñ de oibus nō est veꝝ. Apud grecos ꝑlati oēs sunt monachi: ⁊ multe abstinentie ac mirāde cōuersationis Admodū deuoti apparent: ꝑlatos suos maxime venerant ⁊ colunt: Audiui ego grecoꝝ patriarcham sic dicētē. Sub obediētia Romane

Grecorū ꝑlati monachi

De patriarcha grecoꝝ

Ecclesie libentissime ꝛ manibus iunctis eẽ volumus eãq₃ revereri ꝛ honorare: veꝝ miramur satis ꝙ cõpellimur nobis iferioribus vt Archiepiscopis ꝛ epis subesse: Quidã archiepiscopi volũt me patriarchã Cõstantinopolitanũ: ꝛ Antiochenũ patriarchã cõpellere ad offerẽdũ eis obedientiã manualẽ ꝛ osculãdũ pedes suos: ad qđ nõ credo me obligari cũ tñ id libẽter observarem erga Papam Christi vicarium.

De Nestorianis Jacobitis ꝛ Georgianis ꝛ maronitis. §.6.

¶ Nestoriani Jacobite Georgiani ꝛ Maronite illic habitabant: ꝛ Christianos se asserũt Isti ꝛ si a qbusdã hereticis denoiati fuerĩt: q forte eoꝝ fuerũt duces ꝛ eruditores: nunc tñ hereses illas nõ sequũt: fui apud eos: scrutatus sum eoꝝ vitã ꝛ fidẽ: ꝛ ĩ rei veritate prout cõprehẽdere potui hoĩes devoti ac simplices sunt valde: cõtinẽtes ieiunãtes: vilibꝰ iduti: tãti exẽpli: ꝙ inter religiosos Ecclesie Romane siĺia nunq̃₃ expertus sum In quadragesima nec oleo nec piscibus vescũt: In divino officio devotissimi: audiẽtes maximo affectu dei verbũ: Vidi ego in ramis palmaꝝ vespertina hora: multitudinẽ copiosã₃: cũ vexillis multis de civitate exeuntẽ ad audiẽdũ verbũ dei illis in locis in qbus vix credit a nr̃is latinis eẽ aliquos Christi cultores: Oẽs p̃dicte nationes pluresq₃ alie: quas scribere longũ esset: quaꝝ etiã noĩa me latent: sicut ab alijs plene eruditus fui: Archiepiscopos: Epos: Abbates aliosq₃ p̃latos habẽt sicut ꝛ nos: eisdẽq₃ noĩbus ꝛ titulis denominant excepto ꝙ apud Nestorianos: p̃latuꝫ primus q est loco pape: Jacelich nuncupat: cuius

Nestorianos excusat

Jacelich primus prelatꝰ Nestoriano.

Iurisdictio in oriente latius extendi a nõnullis di-
citur: q̃ tota occidentalis Ecclesia.

De Nubianis & Jamenis. §. 7.

¶ Nubiani & Jameni Terrã Sãctam ĩhabitãt
Christianos se asserũt & fidẽ suscepisse ab aposto
Matheo: & ab eodẽ baptizati fuere maiores sui:
Bapti zantes in igne Math. cap. 3. q p gñatiões tradiderũt modũ baptizãdi in igne
Dicũt. n. sanctũ Matheũ sic p̃cos suos baptizas-
se: Et hũc modũ seruãt initẽtes auctoritati eius-
dẽ apli: qui ĩ euangelio suo cap. 3. sic ait. Ipse. s.
Christus baptizabit vos ĩ spiritu sancto & igne.
Huic igit̃ dicto adherẽtes ſm lrãm & antique tra
ditioni patrũ suorum: cũ baptizãt: ferro ignito cru
cẽ faciũt ĩ frõte vel facie: Hij in cerimonijs deuo-
tiores apparent inter orientales.

De Madianitis qui & Biduini dicuntur: & Abanis & Assisinimis. §. 8.

¶ Sũt insup ĩ Terra Sancta Madianite qui &
Biduini nũc appellant̃ dãtes tm̃ operã alendis
pecudib⁹ & camelis: Isti certũ aut firmũ nõ ha-
bent domicilium: sed vbicũq; cõperiũt esse pascua
oportuna: illuc se trãsferunt cũ tabernaculis ex
pellibus camelorum cõfectis: & vxoribus & filijs &
tota suppellectili consumptisq; pascuis ĩ vno lo
Arma Vestes co ad aliũ tendũt: & sic vagi habitãt in terrã: Ta-
les cũ sint natura bellicosi: nõ vtuntur nisi arcu
gladio & lancea: Vestibus nõ vtunt̃ nisi pelliceo
sup camisiã lineã plicã & amplã: caput tm̃ pãno
tegẽtes: vt mulieres citra marine: Ut in plurib⁹
habitãt circa Jordanis flucta: a libão vsq; ad de
sertũ Pharan. Ibi siqdẽ extãt herbosi mõtes p
Oues magne capris & ouib⁹; ac virides cãpi p camelis & bo
bus: aquarum copia non mõ ex Jordane sed & ex

nitidissimis

nitidissimis fótibus: In regionib⁹ illis oues ma gne sũt: ⁊ pcipue ariete;: hñtes caudas adeo latas ⁊ lógas q̄ quatuoꝛ hoibus sufficeret ad edẽdũ: Nestoriani habitát circa beríthũ: q nũc Baruthi dicit. ⁊ circa Bibliũ: nunc Gelbeth nũcupatũ: in mõtibns Libani ꝯtra Jtureá regioné: Maronite habitát ꝯtra fonté hoꝛtoꝝ: q oꝛit sub humilioꝛi p te Libani vt descripsimus supꝛa: describẽtes Tri poli: hij i magna sunt multitudine: dicũtq; habere quadraginta millia pugnatoꝝ: Circa Arachas castrũ post Tripolim habitát Sarraceni cogno mẽto Ubani: vsq; ad cástrũ Cathoꝛ: Illi; federati sunt ⁊ vniti Sarraceni cognomẽto Assisini vsq; vltra castrũ Anteradũ: iuxta castrũ Maragd hitá tes in montanis vrbes habẽt ⁊ castella plurima ⁊ terrá admodũ fertilẽ Dicũt ⁊ ipsi habere qua draginta millia pugnatoꝝ Ducẽ habẽt nõ heredi taria succesione: sed ꝓrogatiua ⁊ excellẽtia meri toꝛum ac ꝓbate virtutis: quẽ nũcupát senẽ de mõ tanis: nõ ꝑ etate: sed ex ingenij maturitate: fama est hos de Perside traxisse oꝛiginẽ: Ego pedibus meis ꝑ maioꝛi pte circuiui terrá ipoꝝ Obediẽtes sunt vsq; ad moꝛtẽ: Ex mádato ducis quẽlibet in terficiũt Et i hoc beatitudinẽ se mereri dicunt ac opinát: si anteq̄ obediẽtiá ipleát occidant: Ante annos numeꝝ quoꝝ nescio: curarũt ecclesie Ro mane obedire: ⁊ i Oꝛthodoxa fide ei udiri: legatũ q̄ ꝑ hoc salutari uegocio i Achõ destinarũt: Qui oibus ad vota successis cũ remearet: a qbusdá de téplo Xp̄ianis nr̄is isidiose pereptus ẽ añ regióis igressũ sue i iacturá ⁊ scádalũ toti⁹ ecclesie: Alij si qdẽ aduertẽtes fidẽ ⁊ charitatẽ nõ ei in Xp̄ianis pedẽ ab incepto retraxerunt: Terra ⁊ dominium

Berithum Baruthi
Sarraceni Ubani
Admiranda obediẽtia

eorum: A terra Christianorum lapidibus quibusdam discernitur: Christiani in lapidibus signum crucis insculpserunt: illi aūt signū cubuli: Soldanus nullus hacten⁹ domare eos potuit: sed ipsi sibi leges z iura cōdūt: qbus vt iubet vtūt: formidabiles sūt oib⁹ circūstātib⁹ ex nimia eo͡ꝝ feritate.

A De. Armenis z alijs incidenter §.9.

¶ Scire te volo studiose lector pro rei veritate: z si non nulli oppositū sentiant asserere volentes: que nec sciunt nec viderūt: ꝙ totus oriens vltra mare: vsqz Indiā: z Ethiopiam: nomen Jesu benedicti cōfitetur predicat z veneratur preter Sarracenos z Turchos habentes dominiū in Arabia z in Egypto: qui Mahumeth obseruāt z colunt: Sicqz pro certo assero z testimonium de viso phibeo z ab alijs quibus note fuerūt regiones vltramarine: intellexi ꝙ pro vno Sarraceno vel Mahumetano: triginta inueniēs Christianos. Uerum quia Christiani vltramarini vt Syri armenī: Capadoces Caldei Medi Perse: natiōesqz relique orientales: bellicosi nō sunt nec armis dediti: cum impugnantur a Sarracenis vel Tartaris: de facili subiciūtur eis: necesseqz est vt tributis pacē z quietā vitā emant: Sarraceni aūt vel alij qui eos deuicerunt: assumunt dominū: Baliuos z exactores terris suis preponunt: z inde ꝓuenit vt tale vl' tale dominiū dicat Sarracenoꝝ: cum tamen habitantes oēs sint Christiani: preter solos Baliuos ꝑpositos z exactores aliquosqz de familia eorundē: Sicut oculis meis vidi in Cilicia z Armenia minori: Apud regē Cilicie z Armenie: qui nuuc Tartaris tributa psoluunt: decē ebdomadis moras protraxi erantqz apud ipsos Tartari

Margin notes: Totus oriens Christū ꝑdicat — B — Auctor fuit apud regē armenie

Tartari paucissimi: vt quinqꝫ vel sex qui vere essent Tartari: Residui omnes de curia Christiani: numero circiter quingenti hos vidi conuenire et missas audire: genua flectere: deuotissime orare: Quotiens et vbicunqꝫ eis occurri cū socio meo vel in via vel in regia domo: nos maxime honorabant deuote se inclinantes salutātes: et nobis trāseuntibus assurgentes: Armeniorum summus prelatus: Catholicos nūcupatur: fui apud eum diebus quatuordecim Sibi assistebant archiepiscopi episcopi: plures alij prelati: Erat in victu et vestitu et conuersatione tanti exempli: quod simile nō vidi nec in religiosis nec in seculari Et pro certo hec dico ꝙ omnes vestes quibus indutum vidi: nec excedebant precium vnius floreni: cū tamen munitissima castra: redditusqꝫ maximos habeat: sitqꝫ quasi infinite rei familiaris dispensator Vtebatur pelliceo arietino grosso cū manicis amplis: Sub eo erat tunica coloris grisei: iam antiquata Desuper erat scapulare et palium: vtrunqꝫ nigrū: non subtile quidem sed asper velut Cilicium: Regem Armenie vidi cum omnibus optimatibus suis et cū suo primogenito: humillime sedentem et cū magna reuerentia ante pedes eiusdem Catholicos: qui aure attēta et affectuose ex ore ipsius: dei verbū audiebāt: Ipse cū omnibus prelatis suis et ceteris sacerdotibus per totā quadragesimam in pane et aqua abstinēt: et Rex similiter cum ceteris optimatibus suis excepto sanctissime Anūciationis festo: Et tunc me presente: Catholicos cum rege dispēsauit: vt pisces comederet ac vinum biberet: Eodē solempnissimo die interfui eorum misse coram eodem Catholicos et

Catholicos armeniorū primus prelatus

Religiositas regis armenie

rege et regina: habetque officium deuot sicque valde: Episcopi et sacerdotes cum celebrant: induuntur vestibus altaris: q pene cosimiles sunt nostris vt casula stola manipulo: camisio, et cingulo: atque supcapitali In azimo conficiunt et eisde verbis sicut nos: easde epistolas eadem euangelia: pfationes: Sactus pater noster Agnus dei i missis decatat sicut et nos i suo tn idiomate: habet.n. lingua vulgare ppria et litterale: Catholicos oesque eius prelati iferiores monachi sunt Soli.n. monachi in toto oriete: et in quacunque natione plati esse possunt: Et certe in maximo honore ac reuerentia habent Sacerdotes seculares et clerici: nullius sut auctoritatis nec estimationis apud laycos: Officiu nullu habet: nisi qd diuina celebrant Ad oes horas couocat populu cu tabula sicut nos in parascheue: no.n. capanis vtut: peracto signo i nocte ad matutinas: vadut p vicos voce alta iuitates populu: ad offin: post matutinas no dormiut sed i ecclesia sedetes: vsque ad aurora pplm docet: clarescete die: prima dnt: inde missa celebrat: vel circa hora tertiam in die festiuo: Monachi in eorum idiomate vatrapete dicuntur Sacerdotes seculares vxorem ducut: Neque permittit aliquis sacerdotium assumere: qui vxorem non duxerit: A die lune vsque ad diem veneris: etiam si sit precipuum festu: missa no celebrat: vt matrimonio licite vacare possint Sabbato vero et Dominica deuotissime celebrat: Mortua sacerdotis vxore: Sacerdos continebit nec alia ducet Si fornicatus fuerit vel adulteratus: offin et Ecclesia idispesabiliter pdet: nec cu ipso dispesari poterit Si vxor eius adulterata fuerit: saceros similiter cotinebit

Armenij celebrat vt nos

De Presbiteri seculares

Monachi Vatrapete

aut officiũ ꝛ Ecclesiã pdet vt supra. Uxor vero adultera naso abscisso dehonestat; Si quis cũ ea cõbuerit ét vxoratus castrabit. Idq; peractũ est me pñte: Mortuo sacerdote vxor cõtinebit. Si cõtraxerit igne cremabit. Si se vt meretrix pstituerit: nil mali patiet hoc sepiꝰ accidit: nouũq; cõstitutũ est apud eos: Oẽs sacerdotes scđm Apostolũ: virginẽ ducũt vxorẽ: Discernunt a vulgo pãno albo: quẽ humeris ꝛ collo circũdãt: Fures minora furta cõmittẽtes: qbus nõ merent suspẽdi: aliq; malefactores cõmittẽtes minora crimina: castrant ne filios generẽt paternoꝝ criminũ imitatores: ꝛ hac de cã i terris illis plurime sunt meretrices vxores. n. taliũ cõtinere nollẽtes pstituunt se inuerecũde. Multi siqdẽ ibi sunt eunuchi: ac nobiliũ dominaꝝ famuli: Regina Armenie cũ essem apud eã pluresq; 60. habuit eunuchos: nec vllus ad eam ingreditur vir: nisi singulari regis licentia: qui ꝛ eunuchum nomine proprio assignat: vt ingredientem conducat ꝛ reducat: Idem seruatur circa nobiles mulieres vxoratas ꝛ viduas: Reges principes nobilesq; ardenti animo audiunt diuinos sermones: propterea singulis diebus hora diei tertia: Uatrapete regis aut alterius principis curiam adeunt: ad quos statim accedunt principes ꝛ domini cum filijs ac potentibus suis: afferturq; liber aliquis sacre biblie: legiturq; in vulgari suo: ꝛ a Uatrapetis textus exponitur. Seculares quãdo dubia proponũt super huiusmodi: a Uatrapetes instruuntur ꝛ questiones: per sanctoꝝ expositiões soluũt. Interrogatꝰ a me Catholicos: quos pcipue doctores sequãt: respõdit: Joannẽ

E

Pene furum

Lex imposita regine

Doctores quos sequunt Armenij
Damascenum: Ioanem Crisostomum: Gregorium Nazanzenum: Cirillum et Effren: Clerici et layci in Ecclesia deuoti admodum nihil ibi operant: nisi orare legere: diuina celebrare vel audire: nunquam conspicies in ecclesia: ridentem vel vagum aut dissolutum cuiuscunque nationis existat:

Cerimonie in missis Armeniorum
Cerimonialia misse deuotissima sunt apud eos: Calix ad sinistram altaris in pariete in loco ornatissimo reponit: quem ad offerendum: diaconus cum panno serico preciosissimo reuerenter leuat supra caput suum precedente subdiacono cum turribulo et accolitis accensis cereis: et retrocedentes girant altare vsque ad dexteram. Tunc episcopus calicem paratum suscipit: et offert in altaris medio sicut sacerdotes nostri: Infra canonem: post sacerdotem duo stant: accensos cereos tenentes: Iuxta quos duo tenentes turribula: albis induti. Diaconi duo stant in lateribus altaris a dextris et a sinistris: complosis manibus deuote adorantes versis vultibus ad Xpi corpus: veluti duo Cherubin respicientes versis vultibus in propitiatorium: Et cantant melodiam quandam certe deuotam et dulcem: alternatim sibi inuicem respondentes et id quidem deuotissimum est audire ac videre: Plura alia in regionibus illis vidi in laycis et monachis et clericis commendabilia que vix in terra nostra fieri credunt: Transiui totam terram illam vsque capadociam et seleuciam maritimam Inde nauigaui cyprum et veni Salaminam: et perambulaui per magna parte regionem Inde nauigaui in Syriam et veni Tyrum: et post dies aliquot inde nauigans per litus palestine siue philistijm: pertransiui Caypha montem Carmelum Doram Cesaream palestine Antipatridam Iopen Iaminam Acharon Azotum Ascalonem Gazam desertum arenosum Denique perueni ad hostia Nili: et ibi incipiam descriptionem

nem

nem compendiosam Egypti vt preposui.

Compendiosa descriptio Egypti. Cap. 3.

A Pharmam Taphnis

Prima vrbs super hostia Nili sita: quã primo reperi: Pharma nuncupatur fortis quidem & optime edificata: sed in ea habitator non est: serpentes namq; & horridi vermes possederunt eam: Ex Pharma vsq; Taphnim. 20. mediant leuce: hec est de qua inqt Ezechiel cap. 30. Et in Taphnis nigrescet dies: cũ contriuero ibi sceptra Egypti: Hec ẽ terra Jesse: quã habitarũt Jacob & filij eo q erãt ouiũ pastores. Sic. n. im. petrarũt a Pharaone: vt legimus Genesis cap. 47. Petimus vt esse nos iubeas seruos tuos in terra Jesse: Ex Taphni vsq; Memphim. 15. mediant leuce. In hac vigebant oracula & vaticinia. Inde processerunt Memphitici vates: Cõtra eam clamat Ezechiel capi. 30. Et disperdam simulachra: & cessare faciã idola de Memphis. Scias autem & Taphnin & menphin antiquitus egregias fuisse nunc autem penitus defecerunt. Pauci biduini de quibus actum est supra in ruinis eius habitant propter pascua & vbertatem regionis. Sũt enim & ipsi pastores. Memphis nũc Damiata dicta est: & ipsa defecit quasi ex toto: Uerum sarraceni construxerunt illic casale longum quidem sed immunitum & vile: vt naues locarent: merces colligerent: Fructibus, frumento piscibus & reliquis ad victum pertinentibus habundant sicut in Taphni: In occidentali eius parte inter illud & damiatam antiquã: separatur riuus vnus Nili ex suo proprio

Ezech. cap. 30. Terra Jesse Gene. ca. 47. Memphis Ezech. cap. 30.

B Damiata

C alueo: et decurrit contra Aquilonem in Taphnis inde per fretum quoddam baiera dictum usque Pharmam: et ibi mare ingreditur et illic unus est

Primus portus Egypti — portus Egypti versus Terram Sanctam. Riuus vero Nili maior ad duas leucas ex Damiata intrat mare et hic est Egypti portus secundus: Ter

Secundus portus — tius vero portus est in Alexandria: ubi Nili pars

Tertius portus — mare ingreditur: qui locus distat a Pharma p.230. miliaria: et hec Egypti longitudo iuxta mare ex Alexandria usque in Babiloniam sunt. 230. miliaria: per fluuium Nili ascendendo ex Babilonia usque

Ethiopia nubia — Syenez: que est pars ultima Egypti Contra austrum et Ethiopiam: miliaria sunt. 240. hoc Ethiopia: nubia proprie dicitur: tota est Christiana: cui apostolus Matheus predicauit. Huius Ethiopie regem captiuum

D vidi: Cum ascenderem ex Damiata per Nilum fluuium

Abdela nasota — versus Babiloniam veni in Abdela: inde Nasotam: quo in loco Nilus partitur: tenditque minor riuus supra superius fretum iuxta Pharmam: et iungitur illi qui illic mare ingreditur ut dictum est

Semie mach — supra: Inde iuxta villam optimam Semiemach nuncupatam: separat iterum alius riuus: et hic est tertius: tenditque contra austrum: ingrediens mare: iuxta villam phatures sed innauigabilis est. Item in ascendendo: antequam deueniamus in Phiton et Ramasses

Phiton Ramasses — separatur riuus quartus tendens contra austrum

Striuon — mare ingrediens iuxta villam Striuon nuncupatam: Inde ab ipso riuo usque Phiton et Ramasses sunt quinque leuce: Site sunt hinc inde super

E riuum ipsum: et admodum opulente: Inde ad. 30.

Delta locus — miliaria locus est: Grece vocatus delta: illic siquidem Nilus diuiditur in diuersa fluens totam Egyptum efficit insulam: ad instar littere delte triangulam:

triangulari: Defluitq; riuus maior contra Alexā driam alter autem in Damiatam vt dictuz est: Ecce habes quinque Nili riuos ex delta vsq; helio polim tria sut miliaria τ hinc recedit sext⁹ riuus q tendit ↄtra aqlonē vsq; ad vrbē plebis: que quōdā Pelusiuz dicta fuerat Inde tendit per desertū versus terram sanctam ac mare ingreditur versus vrbē Laris: a qua mare illud: larise Gulphus nuncupatur: Inde sunt fere due diete vsq; Gazaz τ Bersabee Riuus iste in scriptura sacra: ꝓprie dicitur torrens Egypti: eratq; in ipso terminus sortis Jude. vt legimus in libro Josue ca.15. Dicitur autē Binocorula: a quibusdā vero Syor. τ est innauigabilis Helyopolis ē opulēta τ diues: sed immunita: oēs enim ville in Egypto immunite sunt sola Alexādria τ Babilonia: fortes τ munite sunt Helypolis oibus mūdi delicijs habundans est Cassia fistula in magna quantitate ibidē crescit: Inde ad sex leucas est Babilonia admodum grandis: optime munita sita super Nilum in littore eius aquilonari Transit tamen riuus vnus nili per medium eius τ per Kayrum: reuertiturq; ad riuum principalem in Kayro: Ex Babilonia ad quinq; leucas: sunt Pyramides triangule sublimes que credunt fuisse horrea Joseph: τ iuxta illas ruine sunt ciuitatis Thebee ad duas leucas: ex hac fuit Thebeoꝝ legio cui⁹ Primicerius fuit martyr Xpi Mauricius: Thebis adiacet Monachoꝝ multitudo: Supra Babiloniā: Nilus habet tm̄ riuum vnuz vsq; Syenē per miliaria .230. Et inde vsq; Meroen sunt stadia octingenta Syene sub tropico estiuo sita est: De hac loquitur Ezechiel capitu.29. Dabo terram

Helyopolis
Pelusium
F
Laris
Gulphus larise
Josue cap.15.
Babilonia
G
Kayrū
Pyramides
Horrea Joseph
Thebe
Syene
Meroe

Ezechiel ca. 29. Egypti in solitudine: gladio dissipatam a turre Syene vsq; ad terminos Ethiopie: A Syene sumitur vmbra in primo gradu Cancri. 2. Meroe tunc proijcit vmbrã cõtra austrum: Ortus Nili inuestigari non potest vltra montes nubie p quos descendit: nec vltra est locus meabilis referentibus mihi nubianis: Terra Egypti: fere inaccessibilis est: Ab occidẽte. n. habet mare magnũ & sic nõ est accessus nisi nauibus Cõtra africum est desertũ Lybie quod in lõgitudine & latitudine dietas plures cõtinet Ab Austro est desertuz Ethiopie p. 15. dietas & plus vsq; nubiã ab oriẽte est desertũ Thebaydos vsq; ad mare rubrũ p tres dietas vsq; ad locũ Bethonice dictũ: & est Egypti portus in littore maris rubri pro nauigantibus versus Indiã Cõtra Vulturnũ septẽtrionem est desertum magnum vsq; ad Terram Sanctam in quo filij Israel post egressum ex Egypto. 40. annis commorati sunt Et dixerunt mihi Sarraceni & Christiani existentes in Egypto: q amplius q̃ ccc. millia Christianoꝝ sunt in Egypto: & ecclesie & claustra multa In Babilõia & Kayro sunt ecclesie. 40. & plures quas etiam orationis causa ingressus sum: Est Egyptus populosa valde: Sarraceni tamẽ dominiũ obtiẽt: sed plurimum timent Biduinos de qbus actum est supra: Turci vero siue Turchomani: superiores sunt: eo q Soldani diebus multis fuerũt ex gente illa Egyptus fere est triangula: duobus lateribus equalibus: & vno breuiori In tribus angulis huius triãguli situantur vrbes infrascripte: Karis Babilonia Alexandria: Voluit aũt Egyptus in Syro: ex Karis per Babiloniam vsq; in Alexãdriã. 950. miliaria

Margin notes: Ortus Nilli — Terra Egypti inaccessibilis — Egyptus est triangula — Magnitudo Egypti

miliaria Ex Babilonia vero vsq Syenē et inde vsq meroē et si longitudo sit magna latitudo tamen fere nihil est. Est enim ascensus per Nilū habens hinc inde altissimos montes. Regio illa est penitus derelicta preterq̄ sup fluminis ripas Egyptus optime est habitationis: aer salubris: cibi conuenientes et temperatior est Syria ac Palestina: et tamen ex locorum situ deberet oppositum iudicari.

De horto balsami in Egypto. Cap. 4.

Inter Helyopolim et Babiloniā medio fere loco ē Balsami hort⁹ de quo actū ē supra lō gitudinis iactu duorū arcuū: Latitudinis autem iactu lapidis habēs terram fere albam: In festo sancti Michaelis cū illuc peruenissem balsami lignum: satis humile existebat. s. palme et dimidie in altitudine: habens folia paruula ut rhuta: sed parū albiora: et de ligno mecū detuli: Modū colligendi Balsamū cultores sic mihi ostenderunt: Discerpebant folium vnum ex stipite Adherentē .n. stipitē habet Discerpentes aūt foliū ex stipite contra solē: statim gutta lucidissima et odorifera ex ruptura egredit: Et hic est Balsami liquor qui in vitreis phialis cōgregat Quod si foliū discerperet alibi q̄ contra Solē: liquor nō flueret. Rigat hortus ille ex paruulo fonte sed vbere i quo fama est: Beatā Virginē Jesum paruulū pluries lauisse: pāniculosq; eius oē mūdasse cū esset i Egypto pp metū Herodis Est et ibidē lapis: sup quē dicitur eosdē exiccasse: et hec oia venerant a Xpianis et Sarracenis Uer qa fons Jesu paruulus est: nō sufficiēs irrigationi totius horti Sarraceni alium profundum foderunt iuxta illū: ex quo

A

Lignū balsami folia Mod⁹ colligēdi

B

Fonte Jesu rigat or⁹ Balsami

quatuor boues per rotam aquam extrahunt: sperantes ex viscinitate fontis Jesu aquam alterius fontis fore virtuosam At se deceptos aduertentes construxerunt canale: per quod transmittunt aquam illam in fontem Jesu vt sic ex eis mixtis fecūdaretur hortus: Nec eos fefellit opinio Nūc enim sufficienter ꝛ virtuose fecūdatur ex aquis sic mixtis Est preterea aliud mirabile illic: ꝛ attestans Christiane fidei: A meridie sabbati vsq; ad ortum Solis diei lune: boues cessant aquam extrahere: ꝛ si verberentur acriter: etiam si in frustra inscinderentur: non laborarent: Jd oculis meis vidi. cum tamen non deficeret sufficiens testimonium Christianorum Jn hoc fonte Jesu benedicti Laul corpus meum Sarraceni pariter se lauāt ꝛ Christiani: Sarraceni quendā teterrimū fetorē habent a quo non possunt mundari nisi babtizētur ꝛ pcipue in fonte illo Unde pueros suos ac seipsos baptizant non vt sacramenti virtutes consequantur: sed vt fetorem abolere valeant.

℄ Miraculum

Sarraceni baptizant se ꝛ filios

℄ Miraculum omnino stupendum de reliquiis diui Babtiste. Cap. 5.

In Babilonia est monasterium sub titulo diui Babtiste in quo seruantur: reliquie quedā eiusdē Baptiste in capsula honorifice Cōsuetudo est in eiusdē festo nō modo Christianis sed ꝛ Sarracenis qui diuū Joannem plurimum venerantur monasterium frequentare: Assumunt igitur cum Christianis capsulam illam: ac deponunt in naui: transportantes per Nilum ad monasterium aliud: sub titulo eiusdem sancti cōstructum Descendūt aūt p Nilum quinq; leucis: Postq; vero missa decantata fuerit, ponunt capsulam

Sarraceni honorant diuum Baptistam

sulam in flumine probare volentes: an beatus Joannes velit: reliquias suas illic permanere: vel ad locum priorē reuertere: Sed mox in oculis omnium capsula contra impetum Nili: qui vtiq; satis impetuosus est: adeo velociter currit: & ad locū suum reuertit: q; nec qui in equis currunt: valeant preuenire: Id retulerūt mihi Christiani & Sarraceni bona fide. ¶ Peractis per decennium: hijs longis & certe laboriosis peregrinationibus: Nam non nisi naui vel pedibus tot regiones peragraui: querens & sepe mendicans: extrema victui necessaria: incepi corpore grauescere tum propinquante senectute: tum arduis laboribus perpessis: Quas ob causas statui gradū sistere: nec vltra proficisci: Erat enim mens etiam vltimos adire indos: Reuertendū igitur mihi persuasi in propriam patriam: vbi in residuo vite mee: ac senectute quiescēs: que oculis vidi fidelibus enunciarem. ac posteris describēs: eternam rei memoriam relinquere possem. Quod conceperam: Deo clementissimo fauente: assecutus sum. Tibi honor: tibi gratiarū actio beatissima trinitas Amen.

Cōclusio operis

¶ Liber descriptionis Terre Sancte: eidemq; adiacentium regionum editus ab eruditissimo & deuotissimo patre ordinis Predicatorum professore Borchardo Alimano explicit.

¶ Impressum Venetijs in Edibus Joannis Tacuini de Tridino Anno. M.D.XIX. die. iiij. mensis Aprilis. Regnante inclito Leonardo Lauretano Principe.

2-1 Ap. 1590

